

Craig Caster

Upendo ni nini ujazo 2
katika safu ya Ndoa ni Huduma.

Vyeo Vingine katika Ndoa ni Mfululizo wa Huduma

Msingi Mkali (juzuu ya 1)
Mahitaji ya kipekee (juzuu ya 3)
Utamilifu wa Kimwili (juzuu ya 4)
Uongozi wa Kimungu (juzuu ya 5)
Mwongozo wa Kiongozi

Vitabu vingine vya Kazi na FDM.dunia

Ukweli wa Msingi wa Kikristo: Msingi Mkali wa Mwanafunzi na Craig Caster
Uzazi ni safu ya Wizara na Craig Caster
Kuelewa Vijana na Craig Caster

Vitabu vyote vya kazi vya FDM. Vinapendekezwa kwa masomo ya kibinafsi, kwa vikundi vidogo, kama zana za uanafunzi, na katika ushauri.

Tafadhali kumbuka: Kurasa zote tupu kutoka kwa kitabu cha kazi asili zimeondolewa.
Nambari zingine za kurasa zinaweza kurukwa kwa sababu hii.

Upendo Ni Nini

Ndoa ni Mfululizo wa Huduma

Juzuu 2

Craig Caster

Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi, mkiwabatiza kwa jina la Baba, na Mwana, na Roho Mtakatifu, mkiwafundisha kushika yote niliyowaamuru ninyi; na tazama, mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata ukamilifu wa dahari. (Mathayo 28: 19-20)

FAMILY DSCP FSHW MINISTRIES

Simu: (619) 590-1901
Barua pepe: info@FDM.world
Wavuti: www.FDM.world, www.discipleshipworkbooks.com

Upendo Ni Nini, Ndoa Ni Kitabu Cha Kazi cha Huduma, Juzuu 2, na Craig Caster ISBN
978-1-7331045-1-7

© 2019 Google Sheria na Masharti ya Tovuti Faragha Waendelezaji Wasanii Kuhusu Google | Haki zote zimehifadhiwa. Marekebisha ya 09012020

Isipokuwa imeonyeshwa vingine, nukuu zote za Maandiko zimechukuliwa kutoka New King James Version®. Hakimiliki © 1982 na Thomas Nelson. Inatumiwa na ruhusa. Haki zote zimehifadhiwa.

Nukuu za maandiko zilizowekwa alama ya AMP zimechukuliwa kutoka kwa Amplified Bible. Hakimiliki © 2015 na The Lockman Foundation, La Habra, CA 90631. Haki zote zimehifadhiwa. Kwa Ruhusa ya kunukuu habari tembelea <http://www.lockman.org/>.

Nukuu za maandiko zilizowekwa alama ya ESV zimechukuliwa kutoka kwa ESV® Bible (The Holy Bible, English Standard Version®). Toleo la Nakala la ESV ®: 2016. Hakimiliki © 2001 na Crossway, huduma ya uchapishaji ya Wachapishaji wa Habari Njema. Maandishi ya ESV ® yametengenezwa tena kwa kushirikiana na kwa idhini ya Wachapishaji wa Habari Njema. Uzazi usioidhinishwa wa chapisho hili ni marufuku. Haki zote zimehifadhiwa.

Nukuu za maandiko zilizoandikwa NASB zimechukuliwa kutoka kwa NEW AMERICAN STANDARD BIBLE®, Hakimiliki © 1960, 1962, 1963, 1968, 1971, 1972, 1973, 1975, 1977, 1995 na The Lockman Foundation. Inatumiwa na ruhusa.

Nukuu za maandiko zilizoandikwa NIV zimechukuliwa kutoka kwa BIBLIA TAKATIFU, NEW INTERNATIONAL VERSION®, NIV® Hakimiliki © 1973, 1978, 1984, 2011 na Biblica, Inc. © Inatumiwa na ruhusa. Haki zote zimehifadhiwa duniani kote.

Nukuu za maandiko zilizoandikwa TLB zimechukuliwa kutoka kwa hakimiliki ya The Living Bible © 1971 na Tyndale House Foundation. Inatumiwa na idhini ya Tyndale House Publishers Inc., Carol Stream, Illinois 60188. Haki zote zimehifadhiwa. The Living Bible, TLB, na nembo ya The Living Bible ni alama za biashara zilizosajiliwa za Tyndale House Publishers.

Bila kuzuia haki chini ya hakimiliki iliyohifadhiwa hapo juu, hakuna sehemu ya chapisho hili - iwe katika muundo wa kuchapishwa au wa e-kitabu, au nyingine yoyote iliyochapishwa -inaweza kuzalishwa, kuhifadhiwa au kuletwa katika mfumo wa kurudisha, au kupitishwa, kwa namna yoyote au kwa njia yoyote (elektroniki, mitambo, kunakili, kurekodi, au vinginevyo), bila idhini ya maandishi ya awali.

Yaliyomo

Dibaji	vii
Utangulizi	ix
Somo la 1: Upendo wa Kibiblia	1
Somo la 2: Kujibu kwa Upendo	11
Somo la 3: Kuwa Mwema	21
Somo la 4: Mtukuze Mungu, Sio Mwili Wetu	31
Somo la 5: Zingatia Ukweli, Sio Dhambi ...	41
Rasilimali za Kiambatisho	51
Maelezo ya mwisho	91
Kuhusu mwandishi	93
Kuhusu Wizara za Uanafunzi wa Familia	95

Dibaji

Mungu aliunda taasisi tunayoiita ndoa, na leo iko chini ya shambulio kali. Kauli hiyo inaweza kusikia ya kushangaza kwako, lakini athari mbaya zaidi hutoka ndani ya uhusiano kati ya mume na mke. Baada ya ndoa kuolewa, kila mwenzi anaanza kuvuta kulingana na mahitaji yao na matakwa yao. Kadiri muda unavyopita, shida hazijasuluhishwa, na kuvunjika moyo, kuchanganyikiwa, na hasira huleta maumivu, ambayo husababisha chuki na kulipiza kisasi. Wakati watu wawili wanaingia kwenye ndoa na matarajio kama haya, nia njema, kwa nini ndoa nyingi hushindwa? Vinginevyo, kwa nini wanandoa wengi wanatafuta kutimiza uhusiano?

Kitabu hiki ni cha kujitolea kwa Mungu na kwa hamu Yake kwa kila wenzi kupata baraka alizokusudia katika ndoa. Wakati watu wawili wanaungana kama mume na mke bila mafunzo juu ya kanuni za Mungu, na mara nyingi hakuna mifano ya kimungu kutoka kwa vifungu vyao, hawajui kabisa jinsi ya kutumiana. Wanaweza kuleta machungu ya zamani na utupu wa kihemko ambao huongeza changamoto. Kupitia nyenzo hii Mungu atafunua kweli ambazo haziziwezi kujadiliwa ambazo zinapaswa kufuatwa, la sivyo matokeo yatakuwa ya kukatisha tamaa na kutokukasirika. Kwa kifupi, maumivu mengi.

Takwimu zinaonyesha kuwa ndoa nyingi kati ya Wakristo huishia talaka. Kama watoto wa Mungu na warithi wa ahadi zake zote, kwa nini waamini wanashindwa? Shida ni ukosefu wa habari, ukosefu wa ufuasi katika kanuni za kibiblia. Kwa kusikitisha, kwa sasa kanisa haliwekei juhudi za kutosha katika eneo hili kugeuza wimbi ambalo linasumbua watu wengi chini ya njia ya uharibifu. Wanandoa wanahitaji sana mafundisho ya kibiblia, wakifundishwa na wengine katika ukweli wa Mungu. Waamini wanapojifunza kile Mungu anataka na kuamua kumfuata kama wanafunzi wa Kristo, watapokea neema na nguvu ya kushinda shida yoyote.

Mungu anataka kujionyesha mwenye nguvu kwa niaba yetu na anataka tumtukuze katika ndoa zetu. Lakini lazima tuitaka pia. Tunajua ndoa ni muhimu kwa Mungu, lakini Wakristo wengi baada ya miaka kumi ya ndoa bado wanahisi kutostahili kuwafundisha wengine. Fikiria mtu ambaye alikuwa amefanya kazi kwa miaka kumi. Wangeweza kujisikia ujasiri sana kumfundisha mtu mwingine. Na Mungu anajali zaidi juu ya jinsi tunavyowaenzi wenzi wetu kuliko miito yetu.

Unapokamilisha mfululizo huu wa maombi, Mungu atafunua kusudi Lake kwako kama mume na mke. Habari yote inategemea ukweli wa kibiblia tu. Vitabu vya kazi vitakuongoza na Maandiko na kukupa vielelezo vya vitendo kukusaidia kutekeleza kanuni unazojifunza. Mfululizo pia unakusudiwa kuwa zana ya kuwafundisha wengine. Wakati macho yako yatakapofunguliwa na njia ya ajabu Mungu anayebadilisha maisha yako, utaona kwamba wengine wengi wanahitaji msaada pia.

Bwana Mungu, asante kwa kufunua moyo wako na mapenzi yetu kwetu katika Neno lako. Tafadhali wabariki wale wanaopitia kitabu hiki. Fanya kanuni ziwe wazi. Wape mioyo wanyenyekevu kuwasamehe wale ambao wamewaumiza na hamu ya kuomba msamaha kutoka kwa wale ambao wamewaumiza. Mungu, utukuzwe ndani na kupitia ndoa za wale ambao wako tayari kukufuata. Amina.

vii

Utangulizi

Kitabu hiki kimeundwa kukuleta kwenye njia ya uanafunzi, ambayo inamaanisha kutembea katika kanuni za Mungu. Tunapotumia maneno kama *kutembea*, tunatumai unaelewa kuwa kuishi chini ya kanuni hizi ni jambo la msingi kama vile kujifunza kutembea.

Malengo ya kitabu chetu cha kazi ni:

1. kukuonyesha kuwa Mungu hutoa kanuni za ndoa,
2. kukupa vifaa na matumizi ya kutumia kanuni hizi, na
3. kuongoza ndoa yako na familia yako katika msamaha, uponyaji, na umoja unaokuja kwa kumtii Mungu.

Huduma za Uanafunzi wa Familia zipo kusaidia kuelimisha mwili wa Kristo katika maeneo muhimu. Kukosa kuwafundisha wengine kunahusiana moja kwa moja na kiwango cha kutofaulu katika ndoa leo. Na tunajuaje hii? Kwa kile tumeona, uzoefu, na kupatikana katika takwimu zilizothibitishwa leo.

Mchakato

Utafiti umegawanywa katika juzuu tano. Anza na ujazo 1 na endelea kupitia kila ujazo kwa mpangilio. Kuruka kwa sauti au sehemu ambayo inachochea shauku yako inajaribu lakini haishauriwi, kwa sababu kila ujazo na somo hujengwa juu ya mwenzake. Kwa mfano, unaweza kutaka kujua mahitaji ya urafiki wa mwanamume au mwanamke, lakini kuna kanuni za kibiblia ambazo lazima zijifunzwe kabla ya kuzingatia mahitaji ya mwenzu wako kwa njia ya kimungu. Jitahidi kumaliza somo moja kila siku kwa siku tano. Kujenga masomo ya kila siku na msimamo ni ufunguo wa mafanikio ya kiroho.

Kanuni hizi zimejaribiwa na kuthibitika kufanikiwa. Nimeyapata katika ndoa yangu mwenyewe na kupitia maisha ya watu isitoshe katika masomo ya ushauri na ndoa. Tafadhali elewa, hii *sio* mwongozo wa "Hatua tano Rahisi za Ndoa". Ufuasi wa kibiblia ni kazi ngumu na inakuhitaji ujisalimishe kwa mapenzi ya Mungu unapobadilisha mitazamo na tabia zako. Mchakato utahitaji kujitolea, kujitolea, na unyenyekevu.

Kuanzia Kila Siku

- Angalia kila somo la kila siku kama wakati unaotumiwa na Mungu wako, na mtarajie Yeye azungumze nawe kupitia Neno Lake.
- Anza kila siku na maombi, ukimwomba Mungu akufunulie ni wapi unahitaji kubadilika na kukupa uwezo wa kutumia kile unachojifunza.
- Kuwa na mawazo ya kutafakari. Usikimbilie kusoma tu kusema kwamba umemaliza. Mpe Mungu wakati wa kusema nawe, na tafakari juu ya yale unayojifunza.

Mambo ya Kumbuka

- Utafiti huu ni kipaumbele kipya na utahitaji muda wa kujitolea. Masomo yanapaswa kufanywa kila siku. Ukikosa siku, *usiiruke*, lakini fanya kazi kumaliza masomo yote kwa utaratibu.

ix

- Maandiko yanasema wazi kwamba ndoa ni muhimu kwa Mungu. Ikiwa unajitahidi kumaliza masomo, omba juu ya vipaumbele vyako na ahadi zingine. Pata msaada wa mshirika wa uwajibikaji kwa sala ikiwa ni lazima.
- Kumbuka, mwenzi wako ni mwenzi muhimu katika juhudi hii. Soma pamoja au kando, lakini kila wakati jadili kile ulichojifunza na jiombe kwa maombi kutekeleza mabadiliko yoyote yanayohitajika.
- Masomo yanaweza kutofautiana katika idadi ya habari iliyowasilishwa. Baada ya kumaliza kila moja, tazama mbele kwa somo linalofuata kupanga muda wako na Mungu na kufaidika zaidi.
- Nafasi hutolewa kwa kujibu maswali na kurekodi mawazo yako na sala. Ikiwa umepakua na kuchapisha kitabu hiki cha kazi, tunashauri uweke kwenye binder ya pete tatu na ujumuishe karatasi ya ziada ya uandishi wa kibinafsi na noti.

CHIMA ZAIDI

Sehemu hii inaashiria fursa ya kusoma Maandiko na kuihusisha na mada inayowasilishwa. Utaijua zaidi Biblia, kanuni za kibiblia za ndoa, na kile ambacho Mungu anatarajia kutoka kwako kama mwenzi.

Kujichunguza

Unapojifunza kanuni za kibiblia, sehemu hii hutoa wakati wa kujichunguza, kutafuta maeneo ambayo uboreshaji wa kibinafsi unahitajika. Nafasi hutolewa kwa orodha ya ufahamu, maungamo, na maombi ya nguvu na hekima ya kufanya mabadiliko hayo. Kipengele kimoja cha uanafunzi

mchakato ni uwajibikaji wa kibinafsi. Ikiwa Mungu anafunua kuwa umerikosea kwenye *Allosko* au watoto wako, ungama dhambi yako kwao na uombe msamaha. Jizoeze hii mara kwa mara hata ikiwa haijulikani kufanya hivyo.

JAMBO LA KWELI

Sanduku kama hili hutoa ufafanuzi wa maneno au vishazi kutoka kwa Biblia. Tumechukua tahadhari kubwa kutumia faharasa za Biblia

zinazojulikana, zenye sauti za kimantiki na ufafanuzi kwa ufafanuzi, unaorejelewa inapowezekana. Wengi wa fasili hizi zinaonekana katika

maandiko ya *Allosko* au watoto wako, mara kwa mara hata ikiwa haijulikani kufanya

MPANGO WA HATUA

Baada ya kusoma kanuni za kibiblia, sehemu hii inakupa changamoto ya kuchukua hatua na kutumia kile ulichojifunza katika ndoa yako. Ili kuwa wanafunzi wa kweli lazima tuelewe kwamba Mungu hatamani tu tuweze kukua katika maarifa, lakini pia anahitaji tuiishi.

Rasilimali za Kiambatisho

Tafadhali chukua faida ya viambatisho mwisho wa kitabu cha kazi. Wako kwa ukuaji wako, na tunawarejelea katika kitabu cha kazi. Kabla ya kuanza safari hii nzuri, tafadhali jaza *Kiambatisho A: Barua ya Kujitolea* (juzuu 1).

Mwongozo wa Kiongozi

Mwongozo wa kiongozi unapatikana kwenye FDM.world chini ya Upakuaji wa Huduma Bure. Vifaa vyote kwenye wavuti yetu huzingatia uanafunzi na hutolewa bure.

Somo 1

Upendo wa Kibiblia

Je! Ni uhitaji gani mkubwa wa urafiki wa mume au mke? Tunajua wanaume na wanawake ni tofauti tofauti, kwa mwili na kihemko, lakini je! Tunaweza kukubaliana kwamba kila mtu anahitaji upendo? Urafiki wetu mkubwa zaidi – kile ambacho wanaume na wanawake wanahitaji kutoka kwa kila mmoja – ni upendo. Kwa kuwa hii ni kweli, na hitaji letu liko wazi, kwa nini mara nyingi tunakataa kutoa na kupokea upendo? Hii ndio sababu kuu ya mahusiano kufeli na ndoa kuishia kwa talaka. Neno la Mungu lina majibu na suluhisho la shida hii. Mungu ana mengi ya kusema juu ya hali hii ya kufadhaisha na ya ajabu ya kibinadamu ya kuhitaji kupata upendo.

Wengi wanaamini uhusiano umepotea kwa sababu upendo ambao hapo awali walihisi, au wanatafuta, umepungua au unaonekana kuwa umekwenda. Kufikiria *hisia* hii ni ufunguo wa utimilifu, wanaamua kitu lazima kiwe kibaya ambacho hakiwezi kurekebisha. Kiwango cha sasa cha talaka kinathibitisha hii. Watu hawa hawa wanaharibu uhusiano wao bila kujua na tabia mbaya, mitazamo, na tabia mbaya.

Kinyume cha upendo ni chuki. Mtu anapofanya kinyume na kile Neno la Mungu linatufundisha juu ya upendo, matokeo yanaweza kuwa mabaya kwa ndoa na vizazi vijavyo. Sababu ya kawaida katika mkanganyiko na kulaumu ni hamu yetu ya ulimwengu ya kupata upendo ambao sisi sote tunaamini inawezekana, hata ni lazima. Kushindwa kwetu kunatokana na ujinga, kutokuwa tumejulishwa au kufundishwa juu ya kanuni za kibiblia za upendo na jinsi ya kupokea neema ya kuishi kwa upendo huo ndani ya ndoa.

Utafiti huu unategemea kabisa Neno la Mungu, kwa imani kwamba Mungu ndiye muundaji wa ndoa na ndiye chanzo cha habari zote, nguvu, na neema tunayohitaji kufanikiwa. Wacha tuanze somo hili na sala kwake Yeye ili kufungua mioyo na akili.

Baba, asante kwa Neno lako, lililojaa hekima na mwongozo, ambalo hutufundisha jinsi ya kutendeana na kuifanya iwe wazi kabisa mapenzi ni nini na sio nini. Ninaomba kwamba Roho wako atuonyeshe mahali ambapo hatukupenda. Tupe mioyo nyenyekevu, tuko tayari kupokea maagizo yako na kuchukua jukumu la kubadilisha mitazamo mibaya na njia za kutotii. Mungu, tunataka ndoa zetu zilete heshima na utukufu kwako, kwa hivyo hiyo ni maombi yetu. Tunauliza mambo haya kwa jina la Yesu. Amina.

Umuhimu wa Upendo wa Kibiblia

Yesu alitupa ufahamu juu ya kile Alichotarajia kwa wanafunzi Wake, ambacho bado kinatuhusu sisi leo. Angalia kwamba hakuwa akitoa maoni, lakini amri.

Ninawaamuru amri mpya, kwamba mpendane; kama vile nilivyowapenda ninyi, nanyi mpendane vivyo hivyo. Kwa hili wote watajua ya kuwa ninyi ni wanafunzi wangu, ikiwa mnapendana. (Yohana 13: 34-35)

Upendo Ni Nini

Kujichunguza 1

"Pendaneni." Kulingana na aya ya 35, je! Utimilifu wa agizo la Yesu unahusiana vipi na uhusiano wako na Yeye? Unawezaje kuweka mwenzi wako katika kifungu hiki?

Mungu hatarajii sisi kufikia upendo huu bila msaada Wake. Angalia uhusiano kati ya Neno la Mungu na utendaji wa Roho Mtakatifu katika maisha yetu.

Kwa kuwa mmesafisha roho zenu kwa kuitii kweli kwa njia ya Roho kwa upendo wa dharti kwa ndugu, pendaneni kwa bidii na moyo safi, mkizaliwa mara ya pili, si kwa mbegu iharibikayo bali isiyoweza kuharibika, kwa neno la Mungu lililo hai na likidumu. milele. (1 Petro 1: 22-23)

Neno la *kweli* linamaanisha "bila unafiki." Upendo huu wa dharti unawezekana tu kwa kukaa ndani ya Kristo (kama ilivyojadiliwa katika juzuu ya 1) na kwa hamu yetu ya kibinafsi kutii ukweli kupitia nguvu ya Roho Mtakatifu anayekaa ndani ya kila muumini. Katika juzuu ya 1, tulijifunza kwamba 2 Petro 1: 3 inasema juu ya Yesu, "Uweza wake wa kimungu unatupatia vitu vyote. . . kupitia kumjua Yeye. " Na ujuzi huo wa vitu vyote, na wa Kristo, huja tu kutoka kwa Neno la Mungu.

CHIMA ZAIDI

Eleza njia nne ambazo Mungu anatuambia tupende wengine, pamoja na mwenzi wako.

Upendo na uwe bila unafiki. Chukia yaliyo mabaya. Shikamana na yaliyo mema. (Warumi 12: 9)

Zaidi ya mambo yote pendaneni sana, kwa maana "upendo unafunika dhambi nyingi." (1 Petro 4: 8)

Kwa maana Mungu si dhalimu kusahau kazi yenu na bidii ya upendo mliyoonyesha kwa jina lake, kwa kuwa mmewahudumia watakatifu, na mnahudumu. (Waebrania 6:10)

2

Craig Caster

Wapenzi, tupendane, kwa maana upendo unatoka kwa Mungu; na kila mtu apendaye amezaliwa na Mungu na anamjua Mungu. (1 Yohana 4: 7)

Upendo wa Kibiblia Ni Nini?

Upendo wa kibiblia hautegemei hisia, wala hauji kawaida. Kwa asili sisi ni wabinafsi na wenye ubinafsi. Upendo wa kibiblia ni tendo, kulingana na chaguo. Aina hii ya upendo ni ya kawaida na hutoka tu kwa moyo ambao hutolewa kwa Mungu, kwa sababu unatoka kwake. Ili kumpenda mwenzi wako kwa dharti, lazima kwanza umpende Mungu na ujitoe moyo wako kwake.

Katika tamaduni zetu, neno *upendo* hutupwa karibu sana hivi kwamba maana imepunguzwa. Tunatumia neno moja kuelezea jinsi tunavyohisi juu ya Mungu, watoto wetu, na vyakula fulani. Waume na wake wengi watashuhudia kwa hamu kwamba wanawapenda wenzi wao. Walakini, kiwango pekee ambacho tunaweza kupima upendo wa kweli ni Neno la Mungu.

Tuna upendo wa *agape* kwa sababu "upendo wa Mungu umemwagwa ndani ya mioyo yetu na Roho Mtakatifu ambaye tulipewa" (Warumi 5: 5).

JAMBO LA KWELI

Upendo-Agape (Kigiriki). Jibu la moyo wa Mungu kwa wenye dhambi wasiostahili. Upendo wa Mungu ulionyeshwa kwa kujitolea kwa faida ya vitu vya upendo wake. "Sifa muhimu ya Mungu ambayo hutafuta masilahi ya wengine bila kujali matendo ya wengine." ¹ "Inajumuisha Mungu kufanya kile Yeye anajua ni bora kwa mwanadamu na sio lazima kile mtu anataka. . . Mwanawe kuleta msamaha kwa mwanadamu. " ² Ni kuchagua kupenda bila masharti.

Upendo-Phileo (Kigiriki). Jibu la roho ya mwanadamu kwa kile kinachovutia kama ya kupendeza. "Phileo anaonekana kuwa tofauti (kutoka kwa *agape*) na anazungumza juu ya

Mungu ametuita tuwapende wenzi wetu kwa upendo wa agape -upendo wa kujitolea ambao hauondolewi ikiwa yule aliyependa atashindwa kutekeleza mahitaji au matarajio. Upendo wa Agape hutegemea thamani ambayo Mungu ameweka kwa mwenzi wako badala ya tathmini yako ya utu, nguvu, udhaifu, au kufeli.

heshima, heshima kubwa, na mapenzi ya zabuni na ni wa kihemko zaidi." ³ Upendo wa urafiki, umeamuliwa na raha ambayo mtu hupokea kutoka kwa kitu cha upendo huo. Ni upendo wa masharti.

Haiwezekani kwa nguvu yako mwenyewe kupenda na upendo wa Mungu. Lakini msifu Mungu! Tunapompokea Kristo, Roho Mtakatifu huja kuishi ndani ya mioyo yetu. Ikiwa tunajitolea na kufa kwa nafsi zetu, Roho Mtakatifu atawapenda wenzi wetu kupitia sisi. Kwa sababu upendo wa kibiblia hautegemei hisia au mihemko, ni kitu *unachofanya* (kitenzi, sio nomino) na inaweza kutambuliwa tu kwa kuiona ikitenda.

Kwa hivyo, ni muhimu tujifunze kuonyesha upendo wa Mungu kwa wenzi wetu. Habari njema, ikiwa msingi wetu wa urafiki na Yesu Kristo umewekwa vizuri, basi tunaweza, kwa nguvu ya Mungu, kujenga msaada wa upendo ambao wenzi wetu wanahitaji. Vikwazo na kushindwa ni hakika, lakini fanya

3

Upendo Ni Nini

usikate tamaa na kuanza kutoa udhuru au kukubali tabia isiyo ya upendo. Jambo muhimu ni hamu yetu ya kuboresha. Sote tunaweza kuanza kuboresha katika kushiriki upendo, na hatua hiyo inakuja wakati tunagundua kuwa kuwapenda wenzi wetu kunatoka kwa moyo uliojitolea kwa Mungu. Hii ni tabia tunayopaswa kuchagua, kutafuta, kujifunza, na kuendelea. Waume na wake hutoa upendo kwa kiwango fulani, lakini usawa dhaifu uliopo unaweza kuzima upendo wakati shida zinashughulikiwa vibaya. Tunachotaka ni milele-kuimarisha upendo, lakini kile tunachohitaji ili kutekeleza ni ubora katika upendo.

Paulo alijua kwamba watu wa Filipini walipendana, lakini aliwahimiza wasonge mbele zaidi:

Naomba haya, ili upendo wako uzidi kuzidi katika maarifa na ufahamu wote, ili upate kukubali mambo yaliyo bora, ili mpate kuwa wanyofu na wasio na kosa hata siku ya Kristo, mmejazwa na matunda ya haki iliyo kwa njia ya Yesu Kristo, kwa utukufu na sifa ya Mungu.
(Wafilipi 1: 9-11)

Ona kwamba Paulo hakuwasali ili *wahisi* wanapenda, lakini maneno yake ni mwito wa kuchukua hatua ambayo tunaweza kutumia katika maombi yetu wenyewe. Hoja zifuatazo zitakupa ufahamu wa kina wa kile Mungu anasema.

1. "Ili upendo wako uzidi kuzidi katika maarifa na ufahamu wote" (aya ya 10). *Kuzidi* kunamaanisha "kuwa na ziada," zaidi ya upendo wa kutosha. *Ujuzi, epignosis* (Kiyunani), inamaanisha "kujua kitu kiakili, lakini kisha ukifanyie kazi." Maombi ni kujua jinsi ya kupenda kibiblia na kisha kuiishi. *Utambuzi* unamaanisha "kuwa na ufahamu, au uwezo wa kuelewa" na kufanya maamuzi yako na kuongoza tabia yako kulingana na ujuzi huo.
2. "Ili mpate kukubali mambo yaliyo bora" (aya ya 11). *Idhinisha* inamaanisha "kuendelea kujaribu, chunguza kabla ya idhini ya hatua yako." Kwa maneno mengine, fikia sifa ya kuwa agape bora, upendo ambao unakidhi kiwango cha Neno la Mungu, ambalo baadaye litakuwa upendo wa dhati.

Mungu atimize hii ndani yako unapojifunza Neno Lake. Kutumia Maandiko hapo juu, andika maombi ya kibinafsi kwenye kadi ya faharisi na muombe Mungu aifanye kweli katika maisha yako. Kwa masomo kadhaa yafuatayo, tumia kadi ya maombi kuanza wakati wako wa kusoma. Kwa mfano:

Bwana Yesu, ninaomba upendo huu utiririke kwangu kila wakati. Ninataka kufurika na upendo wako katika hali zote ninazokabiliana nazo kila siku. Bwana, nisaidie kamwe kutoa kisingizio kwa wazo lisilo na upendo, neno, au tendo kwa mwenzi wangu. Tafadhali nipe utambuzi wako juu ya jinsi ya kushiriki upendo huu kila wakati katika ndoa yangu. Yesu, tafadhali utukuzwe katika yote ninayofanya mbele na kwa mwenzi wangu. Amina.

CHIMA ZAIDI

Eleza jinsi Maandiko haya yanaweza kukuhusu wewe na uhusiano wako na mwenzi wako.

Kwa sababu hii sisi pia, tangu siku tuliposikia, hatuachi kukuombea, na kuomba kwamba ujazwe na maarifa ya mapenzi yake katika hekima yote na ufahamu wa kiroho. (Wakolosai 1: 9)

Wala msiifuatishie ulimwengu huu, bali mgeuzwe kwa kufanywa upya nia yenu, ili mpate kujua mapenzi ya Mungu yaliyo mema, ya kukubalika na kamilifu. (Warumi 12: 2)

Kutafuta kinachokubalika kwa Bwana. (Waefeso 5:10)

Motisha Mwenye Nguvu Zaidi

Mahitaji ya kimsingi hutuchochea kama wanadamu. Upendo ni namba moja, motisha wenye nguvu zaidi. Ifuatayo ni vitu muhimu vya mwili kama chakula, joto, na usalama. Kichocheo kingine ni raha: kuridhika kimwili, burudani, mali, na kupata vitu tunavyotamani. Maumivu na hofu pia inaweza kutuhamasisha, mara nyingi kupitia adhabu, hasira, au kutokuwa na fadhili.

Kama waume na wake, wacha tuchunguze mbinu za kawaida tunazotumia kuhamasisha wenzi wetu. Je! Una tabia gani wakati unajaribu kumfukuza mwenzi wako abadilike kwa njia fulani au kuwahamasisha kufanya unachotaka au kuacha kufanya kitu kinachokukasirisha?

Kujichunguza 2

Zungusha kichocheo unachotumia zaidi.

Upendo   Vitu muhimu vya mwili   Raha   Maumivu / kutokuwa na fadhili

Tafakari kwanini na jinsi unavyotumia kichochezi hiki.

5

Upendo Ni Nini

Chukua muda kuzingatia mitindo ambayo umekua ndani ya ndoa yako. Kwa mfano, wenzi wengine wa ndoa hawatambui hata kwamba wanaunda mazingira ya maumivu na hofu kwa kutumia hasira, kejeli, kusumbua, kupuuzua, au kuzuia mapenzi ya mwili. Neno la Mungu linatuambia hii hufanyika kwa sababu tuna asili ya dhambi, na tabia hii huja kawaida kwetu kama wanadamu.

Walakini, Mungu hutupatia njia nyingine. Unapompokea Yesu Kristo kama Bwana na Mwokozi, Roho wake Mtakatifu anakuja kukaa ndani yako. Hapo ndipo unakuwa na uwezo wa kupinga kutenda kutoka kwa asili yako ya dhambi, au kile Mungu anachokiita "mwili." Biblia inasema Roho ndiye mwongozo wetu na huleta dhambi kwetu. Kwa kujitoa kwa Roho wa Mungu, tunaweza kufuata maagizo anayotupatia juu ya upendo. Mara nyingi wanandoa hutendeano kulingana na kile kinachokuja kawaida, sio kulingana na Neno la Mungu.

Ni nini kilimchochea Yesu kuja kutufia? Yohana 3:16 inasema, "Kwa maana Mungu aliupenda ulimwengu hata akamtoa Mwanawe wa pekee ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele." Ni *upendo* uliomsukuma Yesu kuja kufa msalabani kwa ajili yetu, sio hofu ya Baba yake. Kwa hili, tunaona kuwa upendo ni sababu kuu ya Mungu na msukumo wa kutufanya tubadilike.

CHIMA ZAIDI

Je! Mistari hii inasema nini juu ya kuonyesha upendo? Unawezaje kuitumia kumpenda mwenzi wako?

Lakini Mungu anaonyesha upendo wake mwenyewe kwetu, kwa kuwa wakati tulipokuwa bado wenye dhambi, Kristo alikufa kwa ajili yetu. (Warumi 5: 8)

Nami nitafurahi sana kutumia na kutumiwa kwa ajili ya roho zenu; ingawa ninakupenda zaidi, ndivyo ninavyopendwa zaidi. (2 Wakorintho 12:15)

Wapenzi, tupendane, kwa maana upendo unatoka kwa Mungu; na kila mtu apendaye amezaliwa na Mungu na anamjua Mungu. (1 Yohana 4: 7)

Mabadiliko yanahitajika!

Tunaweza kukubali kwamba tabia na tabia zingine zinahitaji kubadilika. Tunaweza kujiona na kutambua makosa yetu. Na ndoa imehakikishiwa kutuonyesha asili yetu ya dhambi.

6

Craig Caster

Ni muda gani baada ya harusi uligundua kuwa mwenzi wako mpya, wa maisha yote wakati mwingine alikuwa hapendi, au hata kupendeza? Je! Ulifikiri kwamba walikuwa wakijenga mtazamo sawa kwako? Wakati huo, wanandoa wanaanza kupata moja ya kusudi la Mungu kwa ndoa: kumbadilisha kila mtu kuwa sura ya Kristo, ambayo inamaanisha kukuza mitazamo na tabia Yake. Unaweza kutaka kumbadilisha mwenzi wako, lakini Mungu anataka kukubadilisha, na atamtumia mtu huyo mwingine kukuonyesha wewe ni nani. Katika juzuu ya 1, tuliorodhesha kusudi la pili la Mungu kwa ndoa kama mabadiliko yetu.

Tunaporuhusu Roho Mtakatifu wa Mungu afanye kazi ndani yetu kwa kutii maagizo ya kibiblia, tunaonyesha upendo kwa Mungu na wenzi wetu. Wakolosai 3: 8 inasema, "Lakini sasa nyinyi wenyewe ni lazima muondoe haya yote: hasira, ghadhabu, uovu, kukufuru, lugha chafu kutoka kinywani mwako." Hizi ni kinyume cha upendo, na *kuweka mbali* inamaanisha "kuacha kufanya kitu kwa makusudi." Badala yake, tunapaswa kuongozwa na Roho wa Mungu, ambaye hutupa mtazamo wa kutubu. *Mungu, najua hii ni mbaya, nisamehe, na tafadhali nipe neema ya kuchukua jukumu, kuomba msamaha kutoka kwa mwenzi wangu na kugeuka na kufanya yaliyo sawa mbele Yako.*

Upendo: Reaction au Jibu?

Je! Tunajifunzaje "kuondoa" aina za mawasiliano mabaya ambayo Mungu aliorodhesha katika Wakolosai? Njia moja ni kutofautisha kati ya kujibu kwa hasira, ambayo ni majibu kwa mwili wetu, na kujibu kwa upendo, ambayo ni kulingana na Roho Mtakatifu.

Kuitikia katika Mwili

Kujibu sio hali ya kusudi au ya kufanya kazi na inaweza kuibuka kuwa hatua mbaya. Kumpenda mtu hakutakuwa na ubora mkubwa ikiwa tunamjibu tu mtu huyo.

Kuna tofauti kati ya Wakristo walioolewa na ndoa ya Kikristo. Mara nyingi wenzi wa Kikristo wanashughulikiana wao kwa wao "katika mwili", au kwa dhambi, na hakuna mtu atakayewajibika kwa tabia zao. Je! Umewahi kufikiria, *nilisema tu hiyo au nilifanya hivyo kwa sababu ya kile walichofanya kwanza?* Hakuna uhalali wa hilo katika Biblia. Hatuwezi kumlaumu mtu kwa kile tunachofanya au ambacho hatufanyi. Hiyo ni asili yetu ya dhambi, na kuna matokeo.

JAMBO LA KWELI

React -Kuchukua hatua kujibu kichocheo au kichocheo, kutenda kinyume.⁴

Kuitikia katika mwili -Mkristo akijibu hali kwa njia ya dhambi, katika tabia ya tabia yao ya zamani iliyoanguka, au akijibu kwa nguvu na uelewa wao badala ya nguvu na hekima ya Roho Mtakatifu.

Kama wahudumu, kujibu kwa njia mbaya ni dhambi na uwongo wa Mungu. Hatupaswi kuwachukulia vibaya wenzi wetu kwa hali yoyote. Kujibu haifikirii - "asiyejua" - chochote kinachokuja akilini, tunakwenda nacho tu. Kujibu ni kwa asili yetu ya dhambi na sio onyesho la kujidhibiti, tunda la Roho (Wagalatia 5: 22-23).

Wakati mwenzi wako akifanya kitu usichokipenda, unaweza kujibu kwa njia isiyofaa na jambo la kwanza linalokuja akilini, ambalo mara nyingi hupiga kelele maneno makali au kutumia sura ya kuchukiza au ya kutisha ya uso. Mbinu zingine ni ukimya, kukataa, kuzuia ngono, na kujitenga. Orodha ya maoni ya dhambi kwa wenzi wetu yanaweza kupata muda mrefu. Wakati hatujashughulika vizuri na uharibifu huo, maambukizo (dhambi) huingia na kuleta uchungu, kisha chuki, na tunaweza kuwafukuza wenzi wetu mbali zaidi.

7

Upendo Ni Nini

Kuguswa na mazingira na kupasuka kwa mhemko hakuchukua muda au juhudi. Ni mara moja. Mithali 15: 1 inasema, "Neno lenye ukali huchochea hasira." Walakini Biblia inasema tunapaswa kuondoa, au "kuweka mbali" vitendo vikali (Wakolosai 3: 8). Tunapaswa kukubali ukweli huu na kuchukua uamuzi wa kufahamu kuacha kila athari ya dhambi kwa wenzi wetu.

CHIMA ZAIDI

Tambua kila mtazamo hasi au hisia na uiunganishe na matokeo. Ikiwa yoyote ya haya yamo maishani mwako, andika unachohitaji kubadilisha.

Acha hasira, na acha ghadhabu;
Je, fret-ni tu husababisha madhara. (Zaburi 37: 8)

Kwa kuwa unajivua mbali, juu ya mwenendo wako wa zamani, mtu mzee ambaye hukua kwa ufisadi kulingana na tamaa za udanganyifu. (Waefeso 4:22)

Kwa maana hasira ya mwanadamu haileti haki ya Mungu. (Yakobo 1:20)

Ni heshima kwa mtu kuacha kujitahidi,
Kwa kuwa mpumbavu yeyote anaweza kuanzisha ugomvi. (Mithali 20: 3)

Jiwe ni zito na mchanga ni mzito,
Lakini hasira ya mpumbavu ni nzito kuliko wote wawili. (Mithali 27: 3)

8

MPANGO WA HATUA

Andika kujitolea kwa Bwana na mwenzi wako kuomba kila siku kwa nguvu ya kuomba msamaha wakati wowote unaposema au kufanya jambo lisilo la upendo. Itumie kukuza maombi, na uiandike kwenye kadi ya index kuweka kwenye kioo chako cha bafuni kama ukumbusho.

Acha mwenzi wako asome hii, au aandike na awape.

Somo la 2

Kujibu kwa Upendo

Tunapokuwa wasikivu, tunakubali, tunashawishiwa, au tuna tabia nzuri, ambayo ni kinyume cha kujibu.

Kujibu kunafikiria. Lazima tutumie akili na mapenzi yetu. Maandiko yanatuamuru tulete "fikra zote katika utumwa wa Kristo" (2 Wakorintho 10: 5).

JAMBO LA KWELI

Jibu – Tunapomjibu mtu, "tunachukua hatua nzuri au nzuri."⁵

Kujibu pia kunahitaji kujidhibiti. Lazima tuweke mapenzi yetu chini ya nguvu za Mungu, ambayo inaruhusu matunda ya Roho kuchanua. "Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, fadhili, wema, uaminifu, upole, kujidhibiti" (Wagalatia 5: 22-23). Maandiko yanasema lazima tuongeze kujidhibiti kwa msingi wetu wa imani.

Kujibu kwa upendo —Kwa Mkristo, kujibu hali kwa mwongozo wa ndani, upendo, hekima, na nguvu ya Roho Mtakatifu.

Lakini pia kwa sababu hii, mkijitahidi sana, onzeni imani yenu wema, kwa wema maarifa, kwa maarifa kujizuia, kwa kujizuia uvumilivu, kwa uvumilivu utauwa, kwa utauwa wema wa kindugu, na kwa upendo wa kindugu upendo. (2 Petro 1: 5-7)

Kujifunza *kujibu* badala ya *kuguswa* huchukua muda. Kujifunza tabia mbaya inahitaji kwanza akili ikubali habari mpya, kisha nia ya kubadilika iwe na nguvu kuliko mitazamo mbaya na athari za zamani. Kushindwa ni fursa ya kukiri, kutubu, na kuomba msamaha. Wakati wa mchakato huu wa ukuaji, unaweza kugundua kuwa kuchukua muda wa kutoka mbali na hali ya moto ni muhimu. Wakati hisia hizo za zamani zinaanza kuongezeka, jipe radhi kuomba, kumwomba Mungu hekima na nguvu ya kushughulikia hali hiyo kwa njia inayomheshimu na kumtia moyo mwenzi wako.

Neno la Mungu linatuelekeza kujibizana kwa upendo, kuonyesha upendo usio na masharti. Mithali 15:28 inasema, "Moyo wa mwenye haki huchunguza jinsi ya kujibu." Hiyo inamaanisha kuangalia kwa Neno la Mungu kwa kile kilicho sawa, na kusababisha tabia sahihi.

Neno la Mungu ni kweli na hutumika kama msingi pekee halali wa kujitathmini. Kama wanafunzi wa Kristo, hatutegemei jinsi wazazi wetu au mtu mwingine yeyote alivyofanya hivyo, lakini tunatazama Neno la Mungu na kuuliza, "Mungu, ni tabia gani unayotamani? Ukweli ni nini?"

Basi, ndugu zangu wapenzi, kila mtu na awe mwepesi wa kusikia, si mwepesi wa kusema, si mwepesi wa hasira, kwa maana hasira ya mwanadamu haileti haki ya Mungu. (Yakobo 1: 19-20)

Huwezi kugundua kuwa kutumia matendo ya dhambi kwa mwenzi wako sio tu kutofaulu mabadiliko ambayo unatamani lakini kwa kweli kunaweza kuwashawishi kuelekea mitazamo na athari mbaya. Hii

11

Upendo Ni Nini

mfano unaweza kuwa ulikuwepo maishani mwako tangu utotoni, wazazi wako wakiwa hawaheshimiani, na kwako, ambayo ilisababisha machafuko nyumbani kwako. Mungu anasema mawasiliano ya dhambi hukatisha wengine na huchochea vitendo vingine visivyo vya kimungu. Tabia zetu zinahitaji kuamriwa na Neno la Mungu. Bwana anataka tujibu kulingana na ukweli, sio hisia na hisia.

Mungu anatamani kwamba watu wamletee utukufu kwa kuonyesha asili yake. Je! Umekubali na kukubali kusudi hili kwa ndoa yako, kumletea Mungu utukufu?

Asiye mwepesi wa kukasirika ana akili nyingi,
Lakini yule ambaye ni msukumo huinua upumbavu. (Mithali 14:29)

Athari za msukumo hazitokani na Roho Mtakatifu bali ni tendo la mwili wako, au asili ya dhambi. Mwili ni asili ya ubinafsi, ya kujipenda, na isiyo na upendo kwa wengine. Lazima tuanze kuchukua jukumu hili kabla ya mabadiliko kutokea. Machafuko hutawala katika nyumba zetu kutokana na jinsi tunavyotendeanza. Lazima tufungue mioyo yetu kwa ukweli wa Neno la Mungu kama kiwango pekee cha tabia zetu.

"Mwalimu, ni ipi amri kuu katika Sheria?"

Yesu akamwambia, "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa akili zako zote." Hii ndiyo amri ya kwanza na kuu. Na ya pili ni kama hiyo: 'Mpende jirani yako kama wewe mwenyewe.' (Mathayo 22: 36-39).

Je! Mwenzi wako yuko karibu kuliko jirani yako? Tunatumahi ndio. Ingawa wakati mwingine jirani hutibiwa vizuri zaidi. Unaweza kusema, "Kweli, sio lazima kuishi na jirani yangu. Hamjui mwenzi wangu. Ndiyo maana mimi hufanya kile ninachofanya na kusema ninachosema." Walakini, Neno la Mungu halisemi *ikiwa*, linatuambia tu tunahitaji kupendana. Biblia inasema tunapaswa "kuvaa" upendo. Kitendo hiki ni chaguo, sio hisia.

Lakini juu ya mambo haya yote vaeni upendo, ambao ndio kifungo cha ukamilifu. (Wakolosai 3:14)

Lazima tuwe na hamu kubwa ya kupenda. Wakati mwingine, unaweza usijisikie kumpenda mwenzi wako na kwa kweli uwape nafasi za kutotaka kukupenda. Labda umeruhusu mwili wako kutawala na kusema kile kawaida kilikuja akilini.

Kwa neema ya Mungu, unaweza kubadilishwa kwa njia nyingi unapojifunza kujitolea kwa Roho Mtakatifu. Hautakuwa mkamilifu, lakini unaweza kuboresha na kumwonyesha mfano Kristo zaidi na zaidi wakati unapita.

Sote tunaweza kupata mabadiliko ya sura ya Mungu na kuonyesha zaidi upendo wa Mungu kwa kila mmoja. Njia ni utii. Chukua nyakati hizi wakati mwili huiuka na uchague kujisemea mwenyewe, *nahisi kufanya hivi, kama kusema hivi, lakini, Bwana, naomba nguvu yako hivi sasa ifunge kinywa changu na usivae ile iliyopotoka, mbaya kujieleza*. Jihadharini na sura yako ya uso na lugha ya mwili, ambayo wataalam wanasema ni asilimia 55 ya mawasiliano yetu.

Ni kwa kujua tu mapenzi ya Mungu kwetu, yanayopatikana katika Neno Lake, na kwa kutii kwa nguvu ya Roho wake ndipo tunaweza kukua katika kujidhibiti. Walakini, hatutakuwa wakamilifu kamwe. Kushindwa inamaanisha

12

Craig Caster

hatujakamilika, lakini tunaweza kuendelea kukua katika kufanana na Kristo ikiwa tunakiri dhambi zetu kwa Mungu na mwenzi wetu na kuomba msamaha. Ni kwa sababu ya upendo wa Mungu na rehema yake kwamba yeye hutusamehe. Tunapokaa ndani ya Kristo, tutajifunza kukubali msamaha wake na kuwasamehe wengine.

Kujichunguza

Orodhesha athari hasi za uso au matusi unazotumia na mwenzi wako.

MPANGO WA HATUA 1

Andika sala uombe neema ya Mungu kuomba uaminifu msamaha unaposhindwa katika eneo hili.

CHIMA ZAIDI

Orodhesha majukumu yetu kuhusu upendo.

Ninawaamuru amri mpya, kwamba mpendane; kama vile nilivyowapenda ninyi, nanyi mpendane vivyo hivyo. (Yohana 13:34)

Lakini juu ya mambo haya yote vaeni upendo, ambao ndio kifungo cha ukamilifu. (Wakolosai 3:14)

Lakini, tukisema ukweli kwa upendo, tunaweza kukua katika mambo yote katika yeye aliye kichwa - Kristo. (Waefeso 4:15)

Kwa kuwa mmesafisha roho zenu kwa kuitii kweli kwa njia ya Roho kwa upendo wa dharti wa ndugu, pendaneni kwa bidii na moyo safi. (1 Petro 1:22)

Na juu ya mambo yote pendaneni sana, kwa maana "upendo unafunika dhambi nyingi." (1 Petro 4: 8)

Biblia inazungumza juu ya aina tofauti za upendo, lakini tunachorejelea hapa ni neno la Kiyunani *agape* . Kamusi ya *Nelson New Illustrated Bible Dictionary* inasema, "Kinyume na uelewaji maarufu, umuhimu wa upendo wa *agape* sio kwamba ni upendo usio na masharti, lakini hiyo ni upendo wa mapenzi badala ya hisia." Lazima tuombe hamu ya kuwapenda wenzi wetu kwa njia ambayo Mungu anasema. Roho Mtakatifu anayekaa hutupa uwezo, lakini lazima tuutamani na kuufuata. Mungu anajua mioyo yetu, na ikiwa moyo wako haumo ndani yake, hautafanikiwa.

Wanandoa wengine wanajitahidi sana katika eneo hili. Wanasema wanataka kumfuata Bwana na wanataka kuwa watiifu kwa Mungu. Walakini, wanaendelea kuvunja maelezo manne au matano ya Mungu juu ya upendo, wakifanya tabia kinyume na upendo huu kila siku. Njia pekee unayojua ikiwa unataka kubadilisha ni nia yako ya kukubali dhambi yako kwa Mungu na mwenzi wako na uombe msamaha.

Je! Uko tayari kwenda kwa Mungu kwanza kisha kwa mwenzi wako, ukisema, "Unajua, kile nilichosema kilikuwa kibaya na ninaomba msamaha"? Ikiwa sivyo, basi hutaki mabadiliko kwa sababu mchakato ambao Mungu ameunda kwa mabadiliko ni ukiri na toba. Hiyo ni kuonyesha Bwana, sisi wenyewe (mwili wetu), na mwenzi wetu kwamba tunatamani kubadilika na kuanza kuwapenda njia ya Mungu.

CHIMA ZAIDI

Angalia unachopata kuhusu toba na jinsi utii unaweza kuathiri uhusiano wako na Mungu na na mwenzi wako.

Lakini niliwatangazia kwanza wale walioko Dameski na Yerusalemu, na katika mkoa wote wa Yudea, na kisha kwa watu wa mataifa, kwamba wanapaswa kutubu, wamrudie Mungu, na wafanye kazi zinazostahili toba. (Matendo 26:20)

14

JAMBO LA KWELI

Tabu -Kutatua ; kurekebisha maisha ya mtu kama matokeo ya majuto ya dhambi zake; kujuta kwa sababu ya mtu aliyefanya au kuacha kufanya mbele za Mungu. Kugeuka na kwenda mwelekeo mwingine; kubadili mawazo, mapenzi na maisha ya mtu, na kusababisha mabadiliko ya tabia; kufanya mambo kwa njia nyingine.

Craig Caster

Au unadharau utajiri wa wema wake, uvumilivu, na ustahimilivu, bila kujua kwamba wema wa Mungu hukuongoza kutubu? (Warumi 2: 4)

Nawaambia ninyi vivyo hivyo kutakuwa na furaha zaidi mbinguni juu ya mwenye dhambi mmoja atubuye kuliko wale waadilifu tisini na tisa ambao hawahitaji toba. (Luka 15: 7)

Mtafuteni Bwana wakati anapatikana,
mwombeni Yeye akiwa karibu.
Mwovu aache njia yake,
Na mtu asiye haki mawazo yake; Na
amrudie Bwana;
Naye atamrehemu; Na kwa Mungu
wetu,
Kwani Yeye atasamehe sana. (Isaya 55: 6-7)

Sura ya Agape, 1 Wakorintho 13

Katika tamaduni zetu, neno *upendo* hutupwa kwa nguvu. Tunasema tunapenda chakula fulani, gari mpya, na kukata nywele mpya, halafu sema "nakupenda" kwa wenzi wetu. Wengine wamezoea kusema "Mapenzi ya" kwa wenzi wao. Ili kumpenda mtu mwingine vizuri, lazima tuangalie Neno la Mungu kwa maelezo. Neno la Mungu linasema linaweza kukufanya uwe kamili ili uweze kuwa na vifaa kamili kwa kila kazi njema (2 Timotheo 3:17).

Katika 1 Wakorintho 13, Mungu anaelezea upendo huu wa agape, na ni muhimu kwetu kuchukua muda kujifunza ukweli huu na kujitathmini.

Upendo huvumilia kwa muda mrefu na ni mwema; upendo hauhusudu; upendo haujionyeshi wenyewe, haujivuni; haifanyi jeuri, haitafuti ya kwake, haichokozi, haifikirii mabaya; haufurahii uovu, bali hufurahi kwa kweli; huvumilia vitu vyote, huamini vitu vyote, hutumaini vitu vyote, huvumilia mambo yote. (1 Wakorintho 13: 4-7)

Je! Unayo yote chini ya udhibiti? Pengine si. Haiwezekani kwa yeyote kati yetu kuchukua maelezo haya ya upendo na kuifanya kwa nguvu zetu wenyewe. Haikuwa kamwe muundo wa Mungu kutoa zana hii ya kupima na kusema, "Sawa, nataka ufanye hivi peke yako." Badala yake, Mungu anasema, "Una nguvu

15

Upendo Ni Nini

ya Roho Wangu Mtakatifu, lakini lazima utamani na uchague utii na uwe tayari kutubu. " Hii inahitaji kujitolea kuendelea kufuata Neno la Mungu na kukaa ndani ya Kristo, ambayo italeta nguvu na mabadiliko ndani na kupitia maisha yako. Kisha, upendo wa Mungu, upendo wa *agape* , utanza kutiririka kutoka kwako kwenda kwa wengine.

Wagalatia 5: 22-23 huorodhesha upendo kwanza katika tunda la Roho. Ni lini umewahi kuona mti wa chungwa ukigugumia na kukaza kutoa machungwa? Huwezi kuona shughuli chini ya gome, lakini matunda huibuka juu ya mti wenye afya. Mungu hutupa mifano katika Neno Lake, kama mti wa kuzaa matunda , kuonyesha kanuni za kiroho. Tunda la upendo maishani mwetu ni tokeo la urafiki wetu na Yeye na chaguo letu la kuvaa upendo. Tunapofanya hivyo, tunapokaa ndani ya Kristo na kutamani matunda ya kiroho, Mungu anaahidi kuyazalisha.

Maneno kwa Kifungu

Tunapoangalia 1 Wakorintho 13: 4-7 kifungu kwa kifungu katika masomo yanayokuja, fahamu kwamba Mungu hatulaani kwa sababu ya kufeli kwetu. Uelewa wa dhambi ni jambo zuri kwani hutoka kwa Roho Mtakatifu. Ikiwa unajisikia kuhukumiwa, msifu Bwana. Kusadikika kwa kweli hutuleta kwenye toba, hubadilisha mioyo yetu, na kutupa hamu ya kuboresha (2 Wakorintho 7: 9-11). Hukumu haitokani na Mungu (Warumi 8: 1) lakini inatoka kwenye shimo la kuzimu, Adui, na tunahitaji kujua tofauti.

Upendo Sio

1. Upendo hauna papara.

Tunapojifunza Maandiko haya, Mungu atasema nawe juu ya thamani uliyoweka kwa mwenzi wako na kwa Neno la Mungu.

Tabia yako ni kiashiria cha kile kilicho moyoni mwako. Wewe wanaweza kuhisi kusadikika kwa sababu watu wengi, kwa sababu ya ubinafsi au ujinga, ni kuvunja nne au tano ya sifa hizi kila siku. Imekuwa muda gani tangu uliposema moyoni mwako, *Mimi* (sio mwenzi wako) *ninahitaji kubadilika, na nitaacha kuishi hivi ?*

JAMBO LA KWELI

Uvumilivu au *uvumilivu* -Ili kuwa mwenye hasira ndefu, kinyume cha hasira ya haraka; inajumuisha kufanya mazoez uelewa na uvumilivu kwa-watu wa kata. Pia inahitaji hiyo tunavumilia hali, sio kupoteza imani au kukata tamaa. ⁶

Wakorintho wa Kwanza wanasema upendo "huvumilia kwa muda mrefu," na wanatuamuru kufanya hivyo. Kinyume cha uvumilivu, au kuwa mvumilivu, ni kukosa subira. Upendo hauna papara. Ikiwa tunaweka matarajio ya ubinafsi kwa wenzi wetu na kisha kukasirika wanaposhindwa, tunakuwa wasio na subira na tunashindwa kuwapenda ipasavyo kwa kiwango cha Mungu.

Je! Wewe huhisi kuhisi papara? Je! Wewe huhisi kuhisi chuki? Hiyo itakuwa kinyume cha upendo. Hakuna eneo la kijivu, hakuna ardhi ya kati. Hakuna eneo lisilo na upande wowote kabla ya chuki. Ukifanya kitu kinyume na kile Neno la Mungu linasema, ni chuki. Ni neno moja tu linalolielezea katika Biblia – dhambi. Unapotenda kinyume na mpango wa Mungu, unamchukia mwenzi wako, ambayo ni kutomtii Mungu na ni dhambi. Kipindi.

Labda umesikia kwamba wapinzani huvutia. Hii inaweza kujidhihirisha kwa njia nyingi. Kwa mfano, kufika kwenye maeneo kwa wakati. Mume anaweza kutaka kuwa hapo dakika kumi mapema. Mke anaweza kuwa raha kuchelewa kwa mtindo. Hii inaweza kusababisha suala kubwa kwa mume katika eneo la uvumilivu, hata kama mke anaelewa ni kwanini amechanganyikiwa. Inaweza kusababisha msugurano mkubwa wakati kila mwenzi anajifunza jinsi ya kuzoea mwenzake.

16

Craig Caster

Fikiria tofauti kati ya *upendeleo* na *ukweli*. Je! Upendeleo wa kibinafsi unaweza kuwa mbaya? Ndio. Ikiwa upendeleo wa kibinafsi ni kinyume na mapenzi ya Mungu au unamuamiza mtu mwingine, basi ni dhambi na sio sawa.

Hamtaongeza kwa neno ninalowaamuru, wala msichukue kutoka kwao, mpate kuzishika amri za Bwana, Mungu wenu, ninayowaamuru. (Kumbukumbu la Torati 4: 2)

Kweli nawaambieni, mpaka mbingu na dunia zitakapopita, nukta moja au nukta moja ya torati haitaondoka kutoka kwa sheria hata yote yatimie. Yeyote anayevunja mojawapo ya amri hizi ndogo, na huwafundisha watu hivyo, ataitwa mdozo katika ufalme wa mbinguni; lakini kila mtu azifanyaye na kuzifundisha, ataitwa mkuu katika ufalme wa mbinguni. (Mathayo 5: 18-19)

JAMBO LA KWELI

Upendeleo -Nini mtu anapendelea, kabla au juu ya mwingine. Sio sawa wala si makosa bali ni upendeleo wa kibinafsi.

Ukweli -Kutoka kwa Neno la Mungu; hufanya wazi ni nini kilicho sawa na kibaya.

Compromise- Kwa kumaliza tofauti na consensuses kuheshimiana

Kama wenzi wa ndoa, mtakuwa na fursa nyingi za kuathiri mapendeleo yenu ya kibinafsi. Wakati mwingine tunahitaji kupunguza matarajio yetu. Kwa mume hapo juu, angeweza kugundua sio tukio muhimu, kwa hivyo hawana haja ya kuwa hapo dakika kumi mapema. Hii ni tabia tu, sio suala la maadili, kwa hivyo anaweza kuchagua kurekebisha na kugundua kutokuwa na subira kwake kwa mkewe ni dhambi. Badala ya kuchanganyikiwa juu ya kujaribu kutoka nje kwa nyumba kwa wakati, mke anaweza kumwuliza mumewe msaada wa kuwaandaa watoto ili waweze kuondoka mapema.

Tabia hizi ni za ndani, lakini tunajua zinaathiri uhusiano wetu kwa njia kubwa. Inaweza kukatisha tamaa kuendesha gari mahali pengine na kubishana na mwenzi wako njia nzima, haswa kwa kanisa. Wanandoa walioolewa karibu urefu wowote wa muda wanaweza kutambua na shida kama hii.

Lakini unaweza kushinda ushindi wako na kutokuwa na subira, kama vile mume hapo juu. Sisi sote tunapambana, na tunatumahi unaweza kutambua maeneo ambayo unaruhusu kukosekana kwa uvumilivu kutawala, ukiondoa hisia nzuri kwa mwenzi wako. Hivi ndivyo dhambi inavyoingia na kuharibu ndoa kwa kujaza na hasira na hisia za kinyongo. Sisi sote tunahitaji kuwa waangalifu, tukijua wakati kuna jambo muhimu kwa wenzi wetu na tuko tayari kufanya kazi kwa bidii kusaidia au kurekebisha maisha yetu kwa ajili yao. Tunaweza kuhitaji kupunguza matarajio yetu na kufanya marekebisho katika mitazamo yetu.

Au unadharau utajiri wa wema wake, uvumilivu, na ustahimilivu, bila kujua kwamba wema wa Mungu hukuongoza kutubu? (Warumi 2: 4)

Uvumilivu ni tunda la *Roho*, sio tunda linalokuja *kwetu* kawaida. "Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu" (Wagalatia 5:22). Je! Unakuja na suluhisho mahali ambapo kuna uvumilivu, au umekuwa mgumu na kusema, "Hivi ndivyo nilivyo, na hivyo ndivyo ulivyo"? Kukosa subira ni dhambi. Kwa ndoa yenye mafanikio, unahitaji kufanya kazi na mwenzi wako ili kutimiza mapenzi ya Mungu, ambayo yanahitaji unyenyekevu, toba, na hamu ya kumpendeza Mungu na wengine.

Hapa ni mahali pazuri pa kusimama na kutafakari juu ya uhusiano wako na Bwana. Kabla ya kuja kwa Kristo, Mungu alikuwa akikuongoza kwa uvumilivu mahali ambapo ungejilimisha kwake, na hata sasa Mungu anavumilia ujinga wako na kutotii kwako.

Kumbuka maneno katika 1 Wakorintho 13: 4 ambayo inasema upendo "huvumilia kwa muda mrefu." Imetokana na neno *uvumilivu*. Angalia, ni uvumilivu na wema wa Mungu ambao unatupeleka kwenye toba, sio hasira ya Mungu na uvumilivu. Je! Hatupaswi kuonyesha tabia hiyo kwa wenzi wetu wa ndoa?

Bwana hachelewi juu ya ahadi Yake, kama wengine wanavyochelewesha, lakini ni mvumilivu kwetu, hapendi yeyote aangamie bali wote wafikie toba. (2 Petro 3: 9)

Ah, Mungu ni mvumilivu *kweli kweli* kwetu!

MPANGO WA HATUA 2

Orodhesha maeneo matatu ambayo hauna subira na mwenzi wako, na mwombe Mungu akusamehe. Kisha, muulize mwenzi wako akusamehe kwa kila eneo haswa. Fuata kwa kuweka maeneo haya kwa maombi, kumwomba Mungu nguvu na hekima ya kubadilika.

CHIMA ZAIDI

Paulo aliomba juu ya sifa ya upendo na uvumilivu tunahitaji mioyoni mwetu. Ni nini chanzo cha upendo huu?

Sasa Bwana aongoze mioyo yenu katika upendo wa Mungu na katika uvumilivu wa Kristo. (2 Wathesalonike 3: 5)

Eleza yale Maandiko haya yanasema juu ya uvumilivu wa uvumilivu, upendo, au vyote viwili.

Sasa Mungu wa uvumilivu na faraja awape ninyi kuwa na nia moja ninyi kwa ninyi, kulingana na Kristo Yesu. (Warumi 15: 5)

Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, fadhili, wema, uaminifu. (Wagalatia 5:22)

18

Craig Caster

Ili usiwe wavivu, lakini uige wale ambao kwa imani na uvumilivu wanarithi ahadi. (Waebrania 6:12)

Sasa tunawahimiza, ndugu, onya wale wasio na udhibiti, faraja wale walio na mioyo dhaifu, wasaidie wanyonge, subira kwa wote. (1 Wathesalonike 5:14)

Ikiwa unahitaji msaada kuvunja mzunguko huu wa tabia, kamilisha *Kiambatisho G: Kuvunja Mzunguko* . Tunapoendelea kusoma 1 Wakorintho 13 katika masomo machache yajayo, rudi kwenye kiambatisho hiki wakati wowote unapoona muundo ambao unahitaji kubadilishwa.

19

Craig Caster

Somo la 3

Kuwa Mpole

Kuwa mwenye fadhili kwa mtu kunaweza kupimika. Sio hisia inayokosa dutu bali ni kitu kinachoonekana kuona, kusikia, au kuhisi.

2. Upendo hauna fadhili.

Kielelezo kizuri cha neno hili ni wakati Kristo alipolitumia mwenyewe, akisema, "Nira yangu ni rahisi [*chrestos*] na mzigo wangu ni mwepesi" (Mathayo 11:30). Upendo wa kweli hutuchochea kutenda wema wa rehema kwa wenzi wetu ili waweze kumwona Kristo ndani yetu, mfano wa mtumishi wa Mungu mwenye upendo na fadhili.

"Mapenzi ni . . . fadhili. " (1 Wakorintho 13: 4). Kinyume cha fadhili ni kukosa fadhili. Upendo hauna fadhili. Kuwa asiye na fadhili kunaweza kujumuisha kukasirika, kukasirika, kupiga kelele, kuhukumu,

kupuuza, au kukataa kila mmoja. Kuna njia nyingi za kumruhusu mtu kujua hatuwezi kukubali tofauti zao au kutofaulu. Lakini wenzi wetu pia lazima wavumilie tofauti zetu na kutofaulu. Kwa nini watu wengi wanaamini kwamba ikiwa hawana hasira, au wanazuia mapenzi, wanapuuza, au kuonyesha kutokufurahi kwao kwa kutumia maneno ya kuumiza na matamshi ya maana, kwamba mke au mume wao hataelewa umuhimu wa kitu? Hiyo ndiyo dhambi yetu. Mungu anaiita kuwa haina fadhili.

Lazima tuanze kuchukua jukumu na kutambua dhambi ni nini. Warumi 12:10 inasema, "Iweni wapendane kwa fadhili kwa upendo wa kindugu, kwa heshima mkipeana upendeleo." *Kutoa upendeleo* kwa mtu kunamaanisha kumzingatia yeye mwenyewe. Kumthamini mwenzi wako juu yako mwenyewe ni kuzingatia au kuzingatia hisia zao juu yako na sio kuwachukulia kwa ukali bila huruma kwa sababu yoyote.

JAMBO LA

KWELI

Aina - Chrestos (Kigiriki). Kufanya mema; Inaashiria kuwa mpole, mwenye huruma, mwenye huruma, mwenye neema, na tabia nzuri tofauti na mkali, mgumu, mkali, mwenye uchungu, au mkatili. Ubora wa maadili.

Moja ya mambo ya uharibifu zaidi waume na wake hufanya ni kuwa na tabia ya kuwa wakali na wasio na fadhili kwa kila mmoja, ambayo inaweza kuelezewa kwa maneno, vitendo, na sura ya uso. Wote mume na mke kufanya hivyo. Mungu anataka tujiulize, *Je! Napaswa kushirikije hisia zangu, maoni yangu, au mawazo yangu ili isiumize au kubomoa daraja la mawasiliano na mwenzi wangu? Ninawezaje kuwasaidia vizuri kuelewa kile ninajaribu kusema?* Mungu anataka tutumie hekima na kujidhibiti kuongoza njia tunayoshirikiana na wengine. Roho Mtakatifu ametupa nguvu zote tunazohitaji kutimiza hili.

Kwa Wanaume

Maisha hutoa hali nyingi ambapo tunahitaji kushirikiana, fursa nyingi za kushiriki mawazo na maoni. Hata kama maoni yetu ni ya kujenga, kuna njia nzuri na mbaya za kuyazungumza. Wanaume wengi wanahitaji kazi ya mawasiliano kwa sababu hatuwezi kuzungumza na wake zetu tunapozungumza na wafanyikazi wenzetu kazini. Unaweza kwenda kwa rafiki yako na kusema, "Rafiki, unanenea." Na yuko sawa nayo. Lakini haumwambii huyo mke wako isipokuwa unataka kumuumiza sana.

21

Upendo Ni Nini

Labda wewe ni mwenye adabu zaidi kwa wafanyikazi wenzako kwa sababu tabia mbaya haikubaliki mahali pako pa kazi. Unaweza *kupenda* kumwambia kijana kazini yeye ni mjinga kwa kufanya kosa hilo, lakini sivyo, halafu unachukua shida hiyo kwenda kwa mke wako na watoto. Kutoka wakati huo, umekasirika, na nadhani ni nani anayelitwa mjinga au kutibiwa vikali kwa kufanya makosa? Zaidi ya uwezekano, utaondoa mke wako au mmoja wa watoto. Hiyo ni dhambi.

Wanaume, kumbuka kwamba wanawake wana hisia, na kuzungumza nao kwa upole ni muhimu sana. Mungu alimtengenezea mke wako kama "mkubali" wako, kuwa mmoja na wewe. Jifunze jinsi yeye ni tofauti, na jifunze jinsi ya kubadilishana maoni na maoni kwa wema na heshima.

Kwa wanawake

Wanawake, jaribu kujifunza jinsi ya kuwa maalum. Wewe ni vyombo vya kihemko, na wakati mwingine inachukua dakika ishirini na nne kufikia hatua unayotaribu kufanya. Kwa akili zao za kimantiki, wanaume hawafanyi vizuri na hiyo. Mpe mumeo hitimisho na umwambie unataka nini. Kwa mfano, mke anaweza kusema, "Ninafanya mengi ili kuweka nyumba safi, na sipati kupumzika. Kuweka chakula cha jioni na sita ni ngumu sana wakati ninahitaji kuchukua watoto, na haunisaidii kuwaadabisha. Je! Unaweza kuwachukua watoto leo? " Mwulize tu achukue watoto badala ya kuelezea zaidi ambayo hayahusiani na ombi lako. Kumbuka kwamba wanaume na wanawake wanafikiria tofauti. Jifunze jinsi ya kubainisha na unachosema na unachouliza.

Usicheze mchezo wa kubahatisha, "Ikiwa unanipenda, unaweza kubaini hii." Kumbuka mume kabla ambaye hakuwa na subira na mke ambaye alitaka msaada na watoto. Usiwe wazi katika hali hiyo kwa kuuliza, "Kwanini hausaidii watoto?" Uliza swali la moja kwa moja: "Je! Unaweza kuwavaa?" Anaweza kufanya kazi hii maalum. Unaweza kuhitaji kumsaidia mwanzoni kumfundisha jinsi ya kuifanya kwa usahihi, lakini basi anaweza kusaidia zaidi kwenda mbele.

Tunapokabiliwa na changamoto zinazoepukika za ndoa, tunahitaji kushughulikia kwa njia inayofaa na kuwajibika wakati hatujui. Ni muhimu kutozungumza kwa jumla, lakini kuwa maalum wakati tunajaribu kumsaidia mwenzi wetu kuelewa tunachotaka na tunachohitaji. Wanawake, unaposema, "Ninahitaji tu unipende zaidi" au "Ninahitaji uwasiliane zaidi," haelezei hitaji lako. Lakini unaweza kusema, "Mpendwa, ningependa kupata wakati kila siku, kwa dakika thelathini, tu kuzungumza juu ya siku yetu."

Mtazamo Sawa

Omba Mungu akusaidie kuwa na mtazamo unaofaa, kuelewa mwenzi wako, na kuzungumza nao kwa upendo. Kunaweza kuwa na masomo ambayo huwezi kuzungumza bila kukasirika na kujitetea, lakini unaweza kuwasiliana kupitia barua. Kuandika barua kwa mwenzi wako kunapeana wakati wa peke yako wa kufikiria. Inakupa wakati wa kuzingatia jinsi ya kumheshimu mwenzi wako, kuheshimu maoni yao, na kuwasiliana na hekima na uvumilivu. Inaweza kukusaidia kufanya kazi kupitia sehemu zingine zenye changamoto.

Wakati wa kuboresha uhusiano katika ndoa, kuna misemo ya kawaida ya kuepuka kuitwa waharifu-waharibifu. Angalia ikiwa yoyote kati ya haya yanakuhusu: "Wewe siku zote," "Hautawahi," "Hautabadilika," "Huko unaenda tena," "Wewe ni _____," au "Wewe ni kama mama yako / baba." Nyingine waharibifu ni pamoja na kusema uwongo, kushutumu, kulaumu, na kuleta maswala ya zamani. Haya yote ni mambo ya dhambi, yasiyo ya fadhili ambayo Mungu anasema hayapendi. Huwezi kumlaumu mwenzi wako wakati unatenda dhambi.

Paulo alitoa maagizo dhahiri katika Waefeso. Angalia kile kinachohitaji kuwekwa kando.

Acheni kila uchungu, ghadhabu, hasira, makelele, na matukano, na uovu wote. Muwe wenye moyo mwema ninyi kwa ninyi, wenye huruma, na kusameheana, kama vile Mungu kwa Kristo aliwasamehe ninyi. (Waefeso 4: 31-32)

Alijumuisha pia amri ya "kuwa wema," *chrestos* (Kigiriki), ambayo ni tabia ambayo tunapaswa kufuata na *kuendelea* kufuata.

MPANGO WA HATUA 1

Tambua vitu unavyohitaji "kuweka mbali." Omba msamaha kutoka kwa Mungu na ili Akuonyeshe jinsi ya kuwa mwema kwa mwenzi wako kwa bidii. Omba imani ya kumtegemea na kuendelea nayo, ingawa wakati mwingine unashindwa. Omba neema Yake kuomba msamaha kila wakati unaposhindwa. Hii ndiyo njia pekee ambayo utapata mabadiliko ya kimungu - mabadiliko.

CHIMA ZAIDI

Tambua jinsi unaweza kuonyesha fadhili zaidi kwa mwenzi wako.

Pendaneni kwa upendo wa kindugu, kwa heshima kwa kupeana upendeleo kati yenu. (Warumi 12:10)

Kwa hiyo, kama wateule wa Mungu, watakatifu na wapendwa, vaeni rehema nyororo, wema, unyenyekevu, upole, uvumilivu. (Wakolosai 3:12)

Kinachotamaniwa kwa mtu ni fadhili. (Mithali 19:22)

Upendo Ni Nini

3. Upendo hauhusudu.

Wivu au wivu kwa mwenzi wa ndoa vinaweza kutokea kwa aina anuwai, lakini mfano wa kawaida ni upendeleo kati ya watoto. Waume na wake wanaweza kuwa na mwana au binti wawapendao, na shida inapotokea, mtoto hutumiwa kama fidia. Hii pia inamruhusu mtoto kugombanisha mzazi mmoja dhidi ya mwingine, na mchezo unakuwa uharibifu sana kwa wote wanaohusika. Ukweli kwamba asilimia 39 ya idadi yetu ya watu nchini Merika ni familia zilizochanganywa inafanya hii kuwa shida ya kipekee. Watoto wako wanahitaji kujua hiyo, ijayo

kwa Yesu Kristo, mwenzi wako atakuwa nambari mbili kila wakati, na hautawaruhusu watoto wako kucheza michezo ya kichwa ili kuchochea wivu. Mpango wa Mungu wa ndoa ni kwamba mwenzi huja baada yake tu, bila ubaguzi.

JAMBO LA KWELI

Wivu - Kutoridhika au kutokuwa na wasiwasi mbele ya ubora wa mtu mwingine au bahati nzuri, ikiambatana na kiwango fulani cha chuki na hamu ya kumiliki faida sawa; malalamiko mabaya.

Kujichunguza 1

Je! Kuna mtoto fulani ambaye umemwonyesha upendeleo? Ikiwa ndivyo, fafanua.

Je! Umewahi kuhisi wivu wakati mwenzi wako anatumia na marafiki? Ni vizuri kuwa na marafiki wa karibu lakini sio kwa gharama ya uhusiano wako. Kuna haja ya kuwa na usawa, na wakati na marafiki haupaswi kutumiwa kama fidia au usumbufu kutoka kufanya kazi kwa shida nyumbani. Wanandoa wanahitaji kutiana moyo kushiriki ushirika mzuri.

Ikiwa mwenzi wako anapinga rafiki kwa sababu unatenda tofauti unapokuwa na mtu huyo, wanaweza kuwa na maoni mazuri na labda wanakupa hekima ya kimungu. Ikiwa una marafiki wa karibu ambao sio Wakristo, au ambao hawaishi kulingana na mapenzi ya Mungu, wanaweza kukuathiri. Wakorintho wa Kwanza 15:33 inasema, "Msidanganyike: 'Mashirika mabaya huharibu tabia njema.'" Hiyo haimaanishi tunapaswa kuwa na marafiki wa Kikristo tu. Tunapaswa kuwa nuru katika ulimwengu huu wenye giza, na Yesu alitupa mfano mzuri wa kuwafikia wasioamini kuwaambia juu ya Yesu Kristo. Walakini, ikiwa wanatuathiri badala ya sisi kuwaathiri, basi uhusiano huo hauna afya.

Burudani, starehe, au hata huduma inaweza kuchochea wivu pia. Wanaume wengi hucheza gofu, ambayo inachukua masaa *kadhaa*. Wanaume, ikiwa unacheza saa kumi za gofu kwa mwezi na hautoi wakati wa mke wako, hiyo inaweza kusababisha wivu. Unahitaji kusawazisha mambo hayo. Usawa ni ufunguo, hata linapokuja suala la huduma. Wanawake, je! Mnatumia wakati mwingi kwa shughuli nje ya nyumba kwamba majukumu yenu yanateseka? Nyumba ni kipaumbele cha kwanza, na mume na mke wanahitaji kulinda upendo wao na wakati wao kwa kila mmoja juu ya masilahi ya kibinafsi.

Wakati mwenzi anapambana na mashaka yasiyo na sababu ya kumtosheleza mwenzi wake na analawa na mawazo ya kujitokeza ambayo husababisha wivu, lazima irekebishwe. Je! Unawaka wivu wakati unashuku mwenzi wako amemtazama mtu wa jinsia tofauti? Je! Mtazamo usio na hatia unamaanisha kitu? Ikiwa ndivyo, hilo ni shida, dhambi, jambo la kusali na labda ushauri. Usiwe na wivu usiofaa kwa mwenzi wako.

24

Craig Caster

Waume, ikiwa unatazama na kutazama kila wakati, ni bora ushughulike na hilo. Omba na umwombe Mungu akusamehe, na *abadlike*. Kwa sababu hautakiwi kuangalia wanawake wakati wowote. Usifanye. Kijana anaweza kusema, "Kweli, Mungu amemuweka hapo," na atengeneze visingizio vya kijinga ili aonekane. Badala yake, omba hii kila wakati unapojaribiwa:

Nimefanya agano na macho yangu;
Kwa nini basi napaswa kumtazama msichana? (Ayubu 31: 1)

Aina nyingine ya wivu ambayo ni ya ubinafsi na ya kitoto inaweza kutokea wakati mwenzi wako anapata baraka na wewe huna. Kwa mfano, mke wako anapata zawadi kutoka kwa wazazi wake kwenda mahali pengine kwa siku chache, na wewe huwezi kwenda. Unafikiria, *sawa, ndio hivyo, nitatoka kwenda kununua kitu*. Wanaume wakati mwingine wana nafasi za kusafiri kwenda kazini, au kwenye misheni, wakati mke anahitaji kukaa nyumbani na watoto. Kuwa na furaha kwa mwenzi wako wakati baraka zinawajia.

Sisi sote tunajua jinsi wivu huhisi, na wakati unahisi ni hakika kujiangalia mwenyewe kwa sababu. *Mungu, ni nini nia ya mtazamo wangu? Je! Ni ubinafsi, au kuna ukosefu halisi wa usawa katika uhusiano?* Hauwezi kuwa na ndoa yenye afya ambapo wivu unafanywa. Ikiwa wewe ndiye mpokeaji, fikiria ikiwa mtazamo wako au tabia yako inamkasirisha mwenzi wako.

Mwanamume mmoja alikuwa ameachwa kwa miaka mingi na mwishowe alioa mwanamke mzuri. Alikuwa ameajiri katibu kwa miaka sita ambaye alikuwa mseja na mrembo, na kawaida yake ilikuwa kufanya kazi angalau usiku nne kwa wiki hadi saa saba. Mkewe mpya alionyesha kutofurahishwa na hii, ingawa alikuwa akijua wakati wa kipindi chao cha uchumba. Mume alichanganyikiwa na wivu wake, akisimama juu ya ukweli kwamba alifanya kazi kama katibu wake kwa miaka sita. Katika ushauri, mume aliambiwa, "Sasa umeoa; unahitaji kuzingatia mke wako katika uamuzi huu."

Mtu huyu hakuwa akifanya kazi zaidi ya saa za ziada, lakini alikuwa na shughuli za burudani ambazo zilikuwa mbali zaidi ya wakati alikuwa akitumia na mkewe. Kulikuwa na ukosefu wa usawa uliosababisha wivu huu, kwa hivyo ilibidi wafanye marekebisho kadhaa. Hakuna mtu aliye na haki ya kuamuru au kudai njia yao kila wakati. Marekebisho ya ndoa ni suala la kusikiliza, kujali, na kufanya kazi pamoja na mtazamo wa upendo. Hii itahitaji muda uliotumiwa kutazama Neno la Mungu na katika maombi.

CHIMA ZAIDI

Badala ya kugeukia wivu, tunahitaji kutenda kulingana na hekima ya Mungu:

Lakini hekima itokayo juu kwanza ni safi, kisha yenye amani, mpole, tayari kukubali, imejaa rehema na matunda mema, bila ubaguzi wala unafiki. Sasa matunda ya haki hupandwa kwa amani na wale wanaofanya amani.
(Yakobo 3: 17-18)

Orodhesha sifa za hekima kutoka kwa Andiko hili ambazo zinaweza kuboresha matendo yako kwa mwenzi wako. Unawezaje kuyatumia kwenye maeneo yenye shida? Kuwa maalum.

25

Upendo Ni Nini

Eleza ni matendo gani yanayotokana na wivu.

Lakini Wayahudi ambao hawakushawishiwa, wapakata wivu, wakachukua baadhi ya watu waovu kutoka sokoni, wakakusanya umati, wakafanya ghasia katika mji wote, wakaishambulia nyumba ya Yasoni, wakatafuta kuwaleta kwa watu. (Matendo 17: 5)

Lakini Pilato akawajibu, "Je! Mnataka niwafungulie Mfalme wa Wayahudi?" Kwa maana alijua ya kuwa makuhani wakuu wamemkabidhi kwa sababu ya wivu.

Lakini makuhani wakuu walichochea umati, hata afadhali awafungulie Baraba. (Marko 15: 9-11)

MPANGO WA HATUA 2

Tambua ni wapi una wivu au unasababisha wivu kwa mwenzi wako. Jadili kama wanandoa, omba msamaha, na upate mpango wa mabadiliko.

---

4. Upendo haujigandi au kujisifu.

Kujisifu kunatumika kwa waume na wake. Inatoka kama kudharau na kumfanya mtu mwingine ahisi kuwa wa maana sana au anayedharauliwa katika uhusiano.

Kwa mfano, wanandoa wenye shida walifika kwenye ushauri, na malalamiko ya mume ilikuwa uhusiano wao wa mwili haukuwa

imekuwa mahali ambapo inapaswa kwa muda mrefu. Alijisikia chini kwa kiwango cha umuhimu na kipaumbele kwa mkewe. Mtu huyu alikuwa amefadhaika na alikuwa na uchungu sakweli kwamba alimtupia maneno kwa mshauri mbele ya mshauri. "Wote

JAMBO LA
KWELI kwamba alimtupia au vitu vinavyohusu wewe mwenyewe, kwa njia ya kujisifu; kujivunia.

Lazima afanye ni kuchukua watoto watatu shule, jambo kubwa. "Aliendelea kudhalilisha thamani na umuhimu wa kutunza nyumba na watoto. "Ninafanya kazi kwa bidii, narudisha pesa nyumbani, na anachotakiwa kufanya ni kuwaleta watoto shule. Kuna jambo gani kubwa? Na ninarudi nyumbani usiku, na ninachosikia kutoka kwake ni, 'nimechoka!'"

Mshauri alimwuliza mkewe jinsi hiyo ilimfanya ahisi. Alikaa pale, akashangaa, wakati yeye aliinamisha kichwa chake na kulia. Mshauri huyo akasema, "Jamaa, umejisikia mwenyewe? Je! Ni muhimu sana kwa mke wako kukaa nyumbani kupenda, kuthamini, na kuwapo kwa watoto wako? Je! Hiyo ni muhimu kwako, na hiyo ni muhimu kwa Mungu? Muhimu sana! Kilichotoka tu kinywani mwako kilikuwa cha kiburi na cha kuumiza. Ndio, maeneo katika maisha yako yanahitaji kubadilika, na maeneo katika maisha ya mke wako yanahitaji kubadilika kuelekea kwako, lakini kile ulichofanya tu, tabia hii ya kiburi, iliumuza sana mke wako."

Na wake wanaweza kufanya hivyo pia. Njia moja ya kawaida ni kuhusu kulea watoto. Baba hutoa nidhamu, na mara tu anapomwacha Mama anasema, "Usimsikilize, unajua Baba, atasahau kesho." Kumdharau baba kwa watoto, au kudhoofisha mamlaka yake, ni dhambi na aina ya kiburi kisicho cha moja kwa moja. Maana yake ni kwamba Baba ni mjinga na hajui anazungumza nini. Huyu ni mke anayejiweka juu ya mumewe, akijiona kama mzazi mwenye busara na mzuri.

Hebu mtu mwingine akusifu, na sio kinywa chako mwenyewe,
Mgeni, na sio midomo yako mwenyewe. (Mithali 27: 2)

Kujichunguza 2

Ikiwa kujisifu ni mbinu unayotumia na mwenzi wako, ingama mbele za Mungu na ujitoe kubadilika.

CHIMA ZAIDI

Tambua yale Maandiko yanasema juu ya kujikweza. Ikiwa unafanya hivi na mwenzi wako, unawezaje kurekebisha kwa kutumia kanuni hizi? Kuwa maalum.

Kwa maana nasema, kwa neema niliyopewa, kwa kila mtu aliye kati yenu, asijifikirie mwenyewe zaidi ya vile anapaswa kufikiria, bali afikirie kiasi, kama vile Mungu alivyompa kila mtu kipimo cha imani. (Warumi 12: 3)

Upendo Ni Nini

Maana, mtu akijiona kuwa kitu, kumbe si kitu, anajidanganya. (Wagalatia 6: 3)

Msifanye chochote kufanywa kwa tamaa ya kiburi au majivuno, lakini kwa unyenyekevu wa akili kila mtu awaone wengine kuwa bora kuliko yeye mwenyewe. (Wafilipi 2: 3)

---

5. Upendo haujivuni au kujivuna.

Hatupaswi kuwa madikteta, tukitawala kwa ukatili au kwa kiburi. Mungu anataka umpende na umtie moyo mwenzi wako, sio kujaribu kuwadhibiti. Mitazamo yako lazima ionyeshe kwamba mnafanya kwa masilahi ya kila mmoja kwa kila hali, na kusaidiana kukuza ndoa ya kumcha Mungu. Mwenzi wako anapaswa kuhisi kama wako pamoja nawe, sawa mbele za Mungu. Ingawa mume ndiye kiongozi, haipaswi kuwa akimtawala mkewe kana kwamba yuko jeshini. Lakini wake wanaweza pia kuchukua jukumu la kutawala nyumba kwa kutumia kiburi au kiburi.

JAMBO LA KWELI

Kiburi au majivuno - lit kuwa con- ceited; kuhisi au kuonyesha kujiona, kujali wengine. Kiburi; kujipa cheo cha juu, au umuhimu au kiburi au kiburi.

Lazima tukumbuke kanuni ya msingi ya ndoa ya kimungu: sisi ni wanudumu. Lazima tuone msimamo wetu katika ndoa kama wito wa kimungu kutoka kwa Bwana na tufanye yote kwa utukufu Wake, sio wetu. Yesu alikuwa na wanafunzi wake wakati wawili wao waliuliza ikiwa wanaweza kukaa mmoja upande wake wa kulia na mwingine kushoto kwake katika ufalme wa Mungu.

Yesu aliwajibu katika Mathayo 20: 25-28:

Unajua kwamba watawala wa Mataifa huwatawala kwa nguvu, na wale walio wakuu hutawala juu yao. Lakini haitakuwa hivyo kati yenu; lakini yeyote anayetaka kuwa mkuu kati yenu, na awe mtumwa wenu. Na yeyote anayetaka kuwa wa kwanza kati yenu, na awe mtumwa wako – kama vile Mwana wa Mtu hakuja kutumikiwa, bali kutumikia, na kutoa maisha yake kuwa fidia ya wengi.

Maneno *mtumishi* , *kutumikia* , na *kutumikia* yametokana na neno la Kiyunani *diakonos* , lililofafsiriwa kama "waziri" katika mafungu kadhaa ya Agano Jipya. Mtumwa alikuwa mtu ambaye hakuwa na haki zake mwenyewe lakini alikuwa amejitolea kwa mapenzi ya mwingine. Yesu hakuwa akilaani mamlaka lakini akikazia *matumizi* yake sahihi . Yesu alikuwa na mamlaka yote duniani, lakini mtazamo wake ulikuwa kutumikia na kutimiza mapenzi ya Baba. Waume na wake kila mmoja ana mamlaka yake aliyopewa na Mungu , lakini jinsi kila mmoja anavyotumia fursa hiyo ni ya muhimu sana kwa Mungu kama wahudumu Wake kufanya mapenzi yake.

28

Craig Caster

Kujichunguza 3

Je! Wewe ni dikteta wakati mwingine unapozungumza na mwenzi wako au kwa matendo yako? ___ Ndio la

Eleza kile Bwana amekufunulia.

CHIMA ZAIDI

Tambua kile Biblia inasema juu ya kiburi na majivuno, na jinsi hii inaweza kuathiri ndoa yako.

Kumcha Bwana ni kuchukua mabaya; Kiburi na majivuno na njia mbaya Na kinywa kipotovu nachukia. (Mithali 8:13)

Kiburi kinapokuja, ndipo inakuja aibu; Bali mwenye wanyenyekevu yu hekima. (Mithali 11: 2)

Kwa kiburi huja ila ugomvi,
Lakini kwa wenye ushauri mzuri ni hekima. (Mithali 13:10)

Lakini Yeye hutoa neema zaidi. Kwa hivyo
anasema: "Mungu huwapinga wenye kiburi,
Lakini huwapa neema wanyenyekevu." (Yakobo 4: 6)

29

Craig Caster

Somo la 4

Mtukuze Mungu, Sio Mwili Wetu

Wakati mwingine tunavuka mpaka wa upendo na mapenzi mema. Tunajua kinachomuumiza mwenzi wetu na tunasema hata hivyo, hata mbele ya watu wengine. Chochote ni, Mungu anasema ni dhambi, na tunahitaji kuacha.

6. Upendo haufanyi kwa jeuri, sio mbaya.

Hii inaweza kujumuisha kumuaibisha mwenzi wako mbele ya wengine, pamoja na watoto wako, au kutumia utani wa kejeli na kejeli kwa kila mmoja. Familia nyingi hupenda utani na hufanya sana katika nyumba zao. Lakini kuna mahali ambapo unaweza kuvuka mipaka. Wakati hii itatokea, maoni ya heshima kutoka kwa mwenzi aliyejeruhiwa inapaswa kuwa ya kutosha kuleta msamaha na kuacha tabia.

Utani hujitokeza mara nyingi katika ushauri-mambo ambayo mwenzi hufanya kwa miaka mingi na udhuru kama utani wa kufurahisha. Mungu anasema ni sawa kufanya mzaha, lakini usiwe mkorofi. Wakati wa kikao cha ushauri,

mke akamwambia mumewe, "Wewe ni mtoto mchanga, ndio sababu mimi hukutendea kama mtoto." Na wanashangaa kwa nini ndoa yao ina shida. Tunahitaji kuiita dhambi na kumwomba Mungu abadilishe mioyo yetu na kuacha tabia mbaya.

JAMBO LA KWELI

Rude —Sifa ya ukali, mkali, mkali, mbaya, asiye na adabu, au mwenye kukera kwa namna au vitendo.

Ujenzi - Oikodome (Kigiriki). Kujijengea faida ya kiroho au maendeleo ya mtu mwingine; kutumika kuonyesha ujenzi wa nyumba au muundo.

Waume na wake, lazima tujifunze jinsi ya kuongea baraka katika maisha ya kila mmoja. Mwambie mke wako jinsi unavyomthamini: "Wewe ni mama mzuri." "Ninapenda jinsi unavyoonyesha mapenzi kwa watoto." "Wewe ni mrembo." "Nyumba inaonekana nzuri." Na wake, fanyeni vivyo hivyo kwa mumeo: "Wewe ni mtu wangu." "Wewe ni mpenzi wangu." "Watoto wanakutafuta." "Wewe ni mtoa huduma mzuri." Tumia maneno ambayo hubariki, sema ukweli, na huleta kutiliana moyo.

Moja ya masomo makubwa unayoweza kujifunza ni kumshukuru Mungu kwa mwenzi wako wakati mnasali pamoja. Mpe Mungu sifa kwa matendo mema wanayofanya, mbele yao. Unaanza kufanya hivyo, na utabarikiwa. Waefeso 4:29 inatupatia mwongozo: "Neno lo lote lisilotoka litoke kinywani mwako, bali lililo jema kwa kujengwa kwa lazima, ili kuwapa neema wasikiaji."

Kuna wakati wa kutumia kizuizi na "lisiruhusu neno lolote la ufisadi litoke kinywani mwako." Wakati haujengi, humshusha mwenzi wako. Inastahiki kama uvumi, ambao ni mbaya, mkali, hauna fadhili, na ni kinyume cha kujenga. Lazima tukumbuke, *Je! Maneno yangu yafuatayo yatamjenga mwenzi wangu, kumvuta mwenzi wangu kwa Kristo, na kuwapa neema ya Mungu masikioni mwao? Sasa, huo ni upendo.*

Ndani ya ndoa zetu, sisi sote tutafanya makosa na kutendean dhambi. Tunapofanya hivyo, tunapaswa kuomba msamaha na tunapaswa kupokea msamaha huo kutoka kwa wenzi wetu. Dhambi iliyokujeruhi ikisamehewa, kuirudia, au kuileta tena, hakukubaliki. Bibilia inasema, "Upendo hufunika dhambi" (Mithali

10:12), na inasikitisha kwamba wenzi wengi wananena vibaya au wanasengenyaa juu ya mapungufu ya wenzi wao. Upendo hutafuta kuficha makosa ya wengine, lakini sio kuyapuza.

31

Upendo Ni Nini

CHIMA ZAIDI

Tafakari jinsi kifungu kifuatacho kinahusiana na somo hili.

Afunikaye na kusamehe kosa hutafuta mapenzi,
Lakini yeye anayerudia au kusengenyaa juu ya jambo hutenganisha marafiki wa
karibu. (Mithali 17: 9 AMP)

Kufunika kunamaanisha "kuweka kifuniko juu yake, kuificha." Kwa nini tunataka kufanya hivyo? Kwa sababu kumpenda mwenzi wetu hutafuta bora kwa mtu huyo. Kumnukuu msomi Mkristo aliyejulikana, "Mtu fulani alisema, kwamba, ikiwa anajaribiwa kuelezea mambo mabaya ya mtu ambaye hayupo, ni vizuri kuuliza kiakili maswali matatu: Je! Ni kweli? Je! Ni ya fadhili? Je, ni muhimu? " ⁷ Wacha tuongeze swali moja zaidi: Je! Ingemjenga mtu tunayemzungumzia na wale wanaosikiliza?

Tahadhari hii haimaanishi kamwe kwamba tunapuza, au kupuuzaa dhambi ya mwenzi wetu kwetu au kwa watoto wetu. Soma, kutoka kwa uchambuzi wa Mithali 17: 9, jinsi mwandishi mmoja anaelezea juu ya kufunika kosa:

Kufunika kosa, hata hivyo, haimaanishi kupuuzaa dhambi na kuruhusu uovu usikemewe kwa mwingine. Ni, badala yake, kwenda kwa yule aliyekosea mwenyewe kwa upole na wema wa kindugu; kutafuta kutumia dhamiri yake kwa hiyo katika mwendo wake, ambayo inaleta aibu juu ya Mola wake. Ikiwa dhamira kama hiyo imefanikiwa, dhambi hiyo haipaswi kutajwa tena. Imefunikwa, na hakuna mtu mwingine anayehitaji kujua. ⁸

Maneno gani ya busara kwa sisi kufuata. Msamaha na upatanisho unapaswa kufanywa mara moja au haraka iwezekanavyo.

Kujichunguza 1

Je! Kuna nyakati wewe huwa mkali au mkali kwa mwenzi wako? ___ Ndio la

Je! Ni tabia gani Bwana amefunua ambayo inahitaji kubadilika? Andika ukiri wako. Ikiwa kuomba msamaha kwa mwenzi wako ni sawa, fanya hivyo.

32

Craig Caster

7. Upendo hautafuti kuwa na njia yake mwenyewe.

Hatutambui jinsi sisi ni wabinafsi mpaka tuoane. Kuzoea kushiriki maisha na mtu ni muhimu. Hali zinaibuka zinahitaji maelewano na mabadiliko. Kwa mfano, wake mara nyingi wanahitaji kuwasiliana na waume zao kwa angalau dakika arobaini na tano kwa siku. Waume wanaweza kupuuzaa hii, lakini haipaswi tu juu ya kile anachohitaji, lakini kile anachohitaji. Kutambua hitaji la mwenzako

JAMBO LA KWELI

Tafuta njia yako mwenyewe -Mtu anayefuata kile kinachofaa zaidi maslahi yao, bila kujali jinsi matendo yao au njia zao zinawaathiri wengine.

ni nzuri, lakini sio tija ikiwa tutashindwa kufuata na kuzoea kwa kutekeleza mabadiliko. Wanandoa wengine huchukua muda wa kuzungumza baada ya watoto wao kwenda kulala. Lakini lazima wasikilize kwa kupendeza na mtazamo mzuri.

Hawataki kupokea maoni, ambayo ni pamoja na maagizo kutoka kwa maoni ya Mungu au wenzi wao.

Wanaweza kuanza kutembea pamoja asubuhi, lakini hiyo inahitaji maelewano. Mume ambaye hana haja ya kuzungumza anaweza kuhisi kuamka mapema kila siku, lakini wangekubali kutembea na kuzungumza siku tatu kwa wiki. Wanaweza kujitahidi kutembea kila asubuhi wakati anajifunza kukidhi mahitaji yake na kumwonyesha kuwa anakuja baada ya Mungu kwa umuhimu. Huu ni mfano mmoja tu wa kuweka njia yako mwenyewe, mahitaji, au tamaa kando kwa upendo wa mwingine.

Kila ndoa ina haiba mbili za kipekee. Watu wana mahitaji, masilahi, na tabia tofauti. Hii inatarajiwa, lakini watu wanaweza kuwa mkaidi kwa kushangaza. Ni muhimu kuzingatia masilahi ya wengine. Ikiwa mume na mke watafanya kazi kwa kanuni hii, kutakuwa na maelewano katika uhusiano. Kwa mfano, mke anaweza kupenda kuweka nyumba safi, wakati mume hafanyi hivyo kipaumbele. Nyumba yao labda ingekuwa fujo ikiwa wangepanya kazi kwa hitaji la mume. Mume anaweza kujifunza jinsi ya kuwa safi na maridadi ndani ya nyumba, haswa anapofanya fujo. Kutarajia mkewe ajisafishe baada yake ni kumgeuza kijakazi tu.

Wanaume wengine hufurahia kuendesha pikipiki, kuendesha baiskeli za uchafu jangwani, na kupiga kambi. Baada ya miaka kumi na tano ya ndoa, mkewe anaweza kusema, "Mpenzi, kambi ni ngumu kwangu, na sifurahii sana. Je! Wewe na wavulana unaweza kwenda bila mimi?" Ikiwa alikuwa amesema lazima aache kambi kwa sababu amemaliza, hiyo itakuwa mbaya. Kumbuka upendeleo. Kuendesha gari inaweza kuwa matibabu sana kwake. Mke anaweza kumtia moyo katika shughuli hii.

Waume, fikiria miradi karibu na nyumba ambayo uliwaambia mke wako utamaliza – na bado haijakamilika. Aliuliza na wewe ukasema, "Loo, ndio." Lakini kazi imekuwa katika limbo kwa miezi mitatu au miaka mitatu. Walakini fikiria mambo yote ambayo umejifanyia wakati huo huo: safari, gofu, tenisi, chochote. *Anaangalia*. Una motisha ya kufanya vitu unavyofurahiya, lakini wakati anauliza wakati wako, mara chache hukaribia hiyo. Jamani, wakati mke wako anakuuliza ufanye mradi, jitoe kwa kumwuliza ni lini anataka iwe umalize na uifanye kwa muda mzuri. Hii inamwonyesha kuwa yeye ni muhimu, anapendwa, na kipaumbele.

Waume, tumesema kwamba jukumu lenu mliopewa na Mungu ni kuongoza nyumbani. Lakini kwa roho ya kushirikiana, ni muhimu kumruhusu mke wako aeleze wasiwasi wake na kumshirikisha katika maamuzi ya kifamilia. Waume na wake wanahitaji kushirikiana ili kupata mipango na suluhisho, lakini uamuzi wa mwisho uko kwa mume. Sehemu ya kutotafuta njia ya mtu mwenyewe katika ndoa ni kutafuta kupata maoni ya kila mmoja.

33

Upendo Ni Nini

Mipango imewekwa na ushauri;
Kwa shauri la hekima pigana vita. (Mithali 20:18)

Bila ushauri, mipango huharibika,
Lakini kwa wingi wa washauri huthibitika. (Mithali 15:22)

Lazima tuwe waangalifu tusitumie maoni yetu ya kibinafsi, hofu, au upendeleo kuamuru tabia au mtindo wa maisha kwa wenzi wetu. Sisi sote ni tofauti, na *tunakamilishana*, sio *kushindana* na kila mmoja.

CHIMA ZAIDI

Eleza ni nini mtazamo na matendo yako yanapaswa kuwa kwa mwenzi wako.

Hebu kila mmoja wenu aangalie sio tu masilahi yake mwenyewe, bali pia masilahi. (Wafilipi 2: 4)

Msfanye chochote kufanywa kwa tamaa ya kiburi au majivuno, lakini kwa unyenyekevu wa akili kila mtu awaone wengine kuwa bora kuliko yeye mwenyewe. (Wafilipi 2: 3)

Lakini kwa njia ya upendo mtumikiane. (Wagalatia 5:13)

Mtu yeyote asitafute faida yake mwenyewe, bali kila mmoja ustawi wa mwenzake . (1 Wakorintho 10:24)

Kujichunguza 2

Je! Umekuwa ukitafuta njia yako mwenyewe nyumbani? ___ Ndio la

Ikiwa umejibu ndio, andika kujitolea kwako kubadilika, ukimwomba Mungu nguvu ya kufuata. Ikiwa unauliza msamaha kwa mwenzi wako kwa utaratibu, fanya hivyo.

34

Craig Caster

---

8. Upendo haufikirii mabaya.

Neno la Mungu linasema upendo "haufikirii mabaya" (1 Wakorintho 13: 5). Toleo la NASB linasema "haizingatii makosa yaliyoteseka." Kwa mfano, kushikilia mawazo mabaya, kuleta makosa ya zamani, kuweka orodha ya kushindwa kwa mwenzi wako, na kuwapiga na habari wakati nafasi inatokea. Kama waumini, tunapaswa kufanana na sura ya Yesu Kristo, na tunaambiwa kwamba tuna akili ya Kristo ndani yetu baada ya kumpokea kama Mwokozi na Bwana (1 Wakorintho 2:16).

Mawazo yako pia ni ya thamani sana kwangu, ee Mungu!
Jinsi jumla yao ilivyo kubwa!
Ikiwa ningezihesabu, zingekuwa nyingi kuliko mchanga;
Ninapoamka, bado niko pamoja nawe. (Zaburi 139: 17-18)

JAMBO LA KWELI

Hauhesabu mabaya-Logizomai
(Kigiriki). Muda wa uhasibu, kuweka
vitu pamoja katika akili ya mtu,
kuhesabu au kujumlisha,
kujishughulisha na mahesabu.

Ikiwa Mungu anajua dhambi zote ambazo tutafanya kamwe na kusema mawazo yake kwetu yote ni mazuri, basi ni nini udhuru wako wa kuhifadhi mawazo mabaya kwa mwenzi wako? Unapokuwa na hasira, chuki, au uchungu kwa mwenzi wako, utakuwa na tabia mbaya na labda hautaki kumfanyia mtu huyo chochote. Pia itaathiri mawasiliano yako. Hii ni dhambi. Je! Una hatia ya kumdharau, kumpuuza mwenzi wako, kuzuia upendo, au kukaa na hasira kwa siku? Kusamehe au kutosamehe ni chaguo. Mungu hataki tungoje hadi tuhisi hivyo. Hisia ni abiria wazuri, lakini ni madereva duni. Lazima tuache Neno la Mungu lituendeshe, sio hisia zetu. Ikiwa unashindwa kwa njia hii, mwombe Mungu abadilishe moyo wako na aachane na tabia mbaya hii mbaya.

Makosa yanahitaji kushughulikiwa mara moja, na kwa maelezo. Kilichotokea Jumanne iliyopita kilipaswa kufunikwa wakati huo, kikishughulikiwa na hekima ya kimungu, na kutolewa. Kukuza hisia za hasira na chuki ambazo zinabaki kwa wakati itakuwa uharibifu kwa uhusiano wako. Lazima uache ukweli, sio hisia zako, uamuru jinsi utakavyomjibu mwenzi wako.

Fuata amani na watu wote, na utakatifu, ambao bila huo hakuna mtu atakayemwona Bwana: ukiangalia kwa makini asije mtu akapungukiwa na neema ya Mungu; isije mizizi yoyote ya uchungu ikachipuka ikasababisha shida, na kwa hii wengi wanachafuliwa.
(Waebrania 12: 14-15)

Kuwa *mchafu* inamaanisha kuwa mtu mwenye uchungu, ambaye anaweza kuwa mwenzi mwenye uchungu, mwishowe atamwaga sumu ya chuki katika maisha ya wengine, akiwachafua na kuwaumiza. Mazoea haya ni

Upendo Ni Nini

kinyume cha upendo. Waume na wake wengi hawafikiri ukweli kwamba wanafanya kinyume cha upendo. Lazima tuchague kutofikiria mabaya, lakini tafakari juu ya yaliyo mema.

Wengi wanapata sumu inayomwagika kutoka kwa mwenzi wao kwa sababu ya kutosamehe. Neno la Mungu linasema kwamba unapokuwa na uchungu, ni kama sumu inayotoka ambayo inaathiri kila mtu karibu nawe. Nyumba nyingi za Kikristo zina hii goo yenye sumu ambayo Mungu anazungumzia. Kutosamehe ni sumu mtu huchukua matumaini ya kumuumiza mtu mwingine. Kweli, kutosamehe ni kama saratani. Ikiwa tunairuhusu, itatula kwetu kutoka ndani na kuambukiza kila mtu karibu na sisi kwa njia mbaya.

Living Living inasema hivi juu ya upendo:

Haikasiriki wala kugusa. Haishiki kinyongo na hata haitaona wakati wengine wanakosea. (1 Wakorintho 13: 5 TLB)

Hayo ndiyo maelezo ya Mungu ya upendo. Tunapaswa kusamehe kiasi gani? Neno la Mungu linasema katika Mathayo 18:22, "mara sabini mara saba," au mara 490. Huu sio kikomo, lakini mfano unaomaanisha bila mwisho. Tunatumahi kuwa umemsamehe mwenzi wako kwa njia hii. Katika Waefeso 4:32, Paulo aliandika, "Na fadhiliana ninyi kwa ninyi, wenye huruma, na kusameheana, kama vile Mungu kwa Kristo aliwasamehe ninyi." Neno la Mungu hufundisha kwamba upendo hutenda msamaha. Daima kuwa tayari kuitoa na kuiomba.

CHIMA ZAIDI

Eleza jinsi na kwa nini tunapaswa kuwasamehe wengine.

Muwe wenye moyo mwema ninyi kwa ninyi, wenye huruma, na kusameheana, kama vile Mungu kwa Kristo aliwasamehe ninyi. (Waefeso 4:32)

MPANGO WA HATUA

Je! Umekuwa ukifuata mfano wa Kristo wa kusamehe, kusahau, na kufikiria mawazo mazuri kwa mwenzi wako? ___ Ndio la

Ikiwa sivyo, andika maeneo ambayo unashindwa kumsamehe mwenzi wako. Omba msamaha wa Mungu na uchague wakati wa kuomba msamaha wa mwenzi wako.

CHIMA ZAIDI

Eleza kifungu hiki kwa maneno yako mwenyewe. Unawezaje kuitumia kuelekea msamaha?

Kwa sasa, ndugu, mambo yoyote yaliyo ya kweli, yo yote yenye heshima, yaliyo ya haki, yo yote yaliyo safi, yo yote ya kupendeza, yo yote yenye sifa njema, kama kuna nguvu yoyote na kama kuna kitu chochote sifa-kutafakari juu ya mambo haya. (Wafilipi 4: 8)

9. Upendo haufurahii udhalimu.

Hii ni amri katika 1 Wakorintho 13: 6. Mungu anasema, "Usifikirie hata hivyo." *Hiyo ndiyo msisitizo.*

Je! Unahisi raha wakati mwenzi wako anapata sikio kutoka kwa watoto wako? Je! Unatumaini mwana wako au binti yako atafanya kitu kibaya ili uweze kumwambia mwenzi wako, "Tazama, ikiwa ungefanya hivyo kwa njia yangu, hii isingetokea"? Je! Umejisikia kufurahishwa kwa siri wakati mwingine mtu anashindwa? Hiyo ni dhambi. Biblia inatuambia tuhimizwe na kujengana.

Kwa hivyo hebu tufuatilie mambo ambayo hufanya amani na vitu ambavyo mtu anaweza kumjenga mwingine. (Warumi 14:19)

Kwa hivyo farijianeni na jenganeni. (1 Wathesalonike 5:11)

Biblia inatupa onyo kali kuhusu jinsi tunavyoshughulikia dhambi. Mithali 14: 9 inasema, "Wapumbavu hukejeli dhambi, lakini kati ya wanyofu kuna neema." *Kudhihaki* kunamaanisha "kujisifu, kudharau, kudharau, au kushushwa." Neno *neema* lina maana ya mizizi ya raha, raha, au kukubalika. Kama waume na wake, tunahitaji kuzingatia sehemu ya mwisho ya aya, kwa hivyo wakati wenzi wetu wanaanguka dhambini, wanapata neema kutoka kwa moyo wa huruma ambao huwatia moyo kwa upendo.

Wakati mwanamke alikamatwa katika tendo la uzinzi, Wayahudi walimleta kwa Yesu na kumwuliza, "Mwalimu, mwanamke huyu alikamatwa katika uzinzi, katika kitendo hicho hicho. Sasa Musa, katika sheria, alituumuru kwamba watu kama hao wapigwe mawe. Lakini wewe wasemaje? " (Yohana 8: 4-5). Wayahudi walikuwa wakimjaribu Yesu. Pia walikuwa wakifurahi kwamba mwanamke huyo alishikwa na wanatarajia kumpiga mawe. (Kumbuka: mtu aliyekosea alikuwa wapi?)

Wakati mwingine mwenzi wako atatenda katika dhambi, labda kusema uwongo, kukasirika, au kupiga kelele. Jibu lako linapaswa kuwa nini? Yesu alisema hivi, "Yeye asiye na dhambi kati yenu, na ampe jiwe kwanza" (Yohana 8: 7). Alianza kuandika chini, na inaaminika kwamba alikuwa akionesha dhambi za washtaki. Moja kwa moja, wote waliondoka kwa sababu mioyo yao ilihukumiwa (aya ya 9). Yesu alizungumza moja kwa moja na yule mwanamke, kwamba hakumhukumu, na hii ilikuwa nafasi yake ya kwenda kutotenda dhambi tena (aya ya 11).

37

Upendo Ni Nini

Kila mume na mke watashuhudia wenzi wao wakishindwa. Tunapoiona, tunahitaji kujidhibiti. Mithali 24:17 inasema, "Usifurahi adui yako akianguka, wala moyo wako usifurahi anapojikwaa." Kwa kuwa hatupaswi kufurahi wakati adui yetu anaanguka, ni zaidi ya vipi hatupaswi kufurahi wakati wenzi wetu wanaanguka?

Kwa sababu ya asili iliyoanguka, kuna safu ya maana kwa kila mmoja wetu ambayo wakati mwingine hufurahi wakati mtu anateseka kwa sababu ya uchaguzi wa kijinga. Tunachohitaji kufanya ni kuwasha Runinga na kutazama kipindi cha ukweli cha hivi karibuni ambapo watu wanacheka, au angalau kufurahishwa na, upumbavu wa wengine. "Sawa, mtu huyo alistahili kile walichopata."

Tabia hii inapoingia ndani ya nyumba zetu, ina athari mbaya kwa wenzi wetu na watoto kwa sababu tunamwakilisha Mungu vibaya. Inachafua kabisa na kuharibu upendo ni nini. Tunaona wenzi wetu wanashindwa mara kwa mara, tunashindwa mara kwa mara, na watoto wetu wanatupa changamoto kila siku. Swali ni, je! Utamwakilishaje Mungu katika nyakati hizi? Kuweka mwelekeo nyuma sisi wenyewe, ni vipi tunataka Mungu atutendee tunaposhindwa kumtukuza kwa tabia zetu?

Unaposoma hadithi ya mwana mpotevu (Luka 15: 11-32), unapata taswira ya moyo wa baba kuelekea mwana ambaye anaanguka dhambini, ambayo ni picha ya moyo wa Baba yetu wa mbinguni. Wakati mtoto wake hatimaye alipochukua uamuzi wa kurudi nyumbani, Biblia inasema, "Akaondoka, akaenda kwa baba yake. Lakini wakati alikuwa bado yuko mbali sana, baba yake alimwona, akamhurumia, akamkimbilia, akamwangukia shingoni, akambusu "(mstari wa 20). Bila maadili yoyote bora juu ya anguko la mtoto wake, alimkumbatia mwanawe na kumbusu. Wanandoa wengi bado wanahitaji kukuza aina hii ya huruma.

Tukipuuza Neno la Mungu, au tukipinga mwongozo wa Roho Mtakatifu, na kuanguka katika dhambi na makosa, Mungu hafurahii. Badala yake, moyo Wake umevunjika juu ya upumbavu na uasi wetu. Unapojikuta haufanyi mapenzi na mwenzi wako, lazima ukiri hii kwa Mungu, uombe msamaha, kisha utubu, na uache dhambi hii. Mungu atabadilisha moyo wako unapomkiri na kumtii. Kumbuka, kushindwa ni njia ya Mungu kufunua maeneo ambayo yanahitaji kubadilishwa na kwetu kujifunza jinsi ya kuwajibu wenzi wetu kwa njia ya kimungu. Lengo la Mungu ni kutubadilisha tufanane na sura yake.

JAMBO LA KWELI

Sio kufurahi kwa udhalimu (uovu) —Unapoona mtu akianguka dhambini au akifanya kosa, haufurahii hilo au kulipiza kisasi kwao.

Rehema ya Kibiblia inamaanisha tunapokea msamaha wa Mungu, sio adhabu ya dhambi zetu, kwa sababu ya kazi ya Kristo na neema yake. Lakini Biblia pia inatuambia kwamba Mungu huwaadhibu watoto wake, ikimaanisha wewe na mimi. Mungu *ni* kuhusika. Yeye ni *si* mbali nanyi kwa hali hizi ngumu.

CHIMA ZAIDI

Eleza yale Maandiko yanasema juu ya rehema na huruma. Unawezaje kutumia hii kwa ndoa yako? Kuwa maalum.

Kwa hiyo kuwa wenye rehema, kama vile Baba yenu alivyo na huruma. (Luka 6:36)

38

Craig Caster

Heri wenye rehema,
Kwa maana watapata rehema. (Mathayo 5: 7)

Kwa rehema za Bwana hatuangamizwi, Kwa sababu
rehema zake hazipunguki.
Ni mpya kila asubuhi;
Uaminifu wako ni mkuu. (Maombolezo 3: 22-23)

Kwa hivyo, kama wateule wa Mungu, watakatifu na wapendwa, vaeni rehema
nyororo. (Wakolosai 3:12)

Rehema na kweli zisikuache; Zifunge
shingoni mwako,
Ziandike kwenye kibao cha moyo wako. (Mithali 3: 3)

Somo la 5

Zingatia Ukweli, Sio Dhambi

Asili yetu ya dhambi inataka kuzingatia kufeli kwa mtu mwingine. Kujitoa kwa jaribu hili hutufanya tuwe *wagonjwa kihemko* na kutenganisha mioyo yetu na Mungu.

Upendo Ni Nini

10. Upendo hufurahi katika ukweli.

Je! Unamsifu mwenzi wako, unawaambia juu ya mambo mazuri wanayofanya, au je! Unaelekeza udhaifu wao na kufeli kwao? Jihadharini, kwa sababu unaweza kuwa na mawazo haya hasi, hata ikiwa hautaelezea kwa maneno. Fikiria kumuuliza mwenzi wako, "Kwa wastani wa wiki au wastani wa siku, ni baraka ngapi zinatoka kinywani mwangu kuelekea kwako dhidi ya vitu vingapi hasi?"

JAMBO LA KWELI

Kufurahi kwa kweli —Kuwa na shangwe kuu, kuweza kushangilia kwa kweli, kwa msingi wa ahadi za Mungu.

Mawasiliano mazuri ni: "Unaendeleaje?" "Unaonekana mzuri." "Vipi mambo yamekuendelea leo?" "Hasi ni: "Una shida gani na wewe? Nimekuuliza ufanye jambo moja!" "Kwanini umechelewa kutoka kazini? Sasa chakula cha jioni ni baridi! Je! Haujali kazi niliyoweka katika hii?" "Mpenzi, kwanini haukutoa takataka ?!" Hii inaweza kuwa njia yoyote ya kuonyeshana makosa kwa njia mbaya au isiyo na upendo.

Bila kujitambua, siku hubadilika kuwa wiki, na wiki zinageuka kuwa miezi, wakati wote tunawatia sumu wenzi wetu, tukitenda dhambi dhidi yao, tusiwapende, kwa sababu tunatumiwa kuelekeza kile wasichofanya vizuri na sio kufikiria juu ya kusifu wao kwa mafanikio yao. Waume na wake wanahitaji kufikiria kikamilifu juu ya mambo mazuri juu ya wenzi wao. Tunapaswa kujihadhari na kukuza mitazamo hasi. Ni chaguo kukuza mawazo mazuri na kuyatumia kubarikiana. Tunahitaji kujizoeza kuthamini. Hii sio kubembeleza, lakini upendo wa dhati kutoka kwa moyo wa shukrani.

Ikiwa uzembe huu unapeleka ndoa yako katika njia isiyofaa, ibadilishe. Wakati wa familia yako au wakati wa maombi, chukua muda na kusema, "Wote tuseme jambo zuri kuhusu mtu mwingine." Fanya iwe ya kufurahisha. Anzisha familia kuanza kutafuta vitu vizuri kati yao. Ni muhimu tufanye kazi pamoja kama timu. Ikiwa una watoto, Mama na Baba wanapaswa kuwa wa kwanza kushiriki.

Tunahitaji kusoma wenzi wetu wa ndoa na watoto, kujifunza nguvu zao, na kuwasifu kwa sifa zao na matendo mema.

Kujichunguza 1

Je! Unajitahidi katika eneo hili? ___ Ndio la

Ikiwa ndivyo, tambua angalau nguvu tatu ambazo umeona kwa mwenzi wako. Omba Mungu akuonyeshe wakati mzuri na njia nzuri ya kuwasiliana na hii. Inaweza kuwa kupitia barua au mazungumzo nje kwa maalum

Upendo Ni Nini

chajio. Muulize Mungu wakati wa ibada yako akusaidie kuwa mwangalifu wa mwenzi wako na ujifunze jinsi ya kumsifu.

MPANGO WA HATUA 1

Fanya kazi pamoja kama mume na mke kutiana moyo katika mazoezi haya. Jadili njia kadhaa ambazo mnaweza kusaidiana katika nyakati hizo zenye changamoto za ndoa. Waangalie hapa.

CHIMA ZAIDI

Eleza yale Maandiko haya yanasema juu ya kufurahiya kweli, ni nini kizuri, na jinsi kanuni zinaweza kutumika kwa ndoa yako.

Mawazo yako pia ni ya thamani sana kwangu, ee Mungu!
Jinsi jumla yao ilivyo kubwa!
Ikiwa ningezihesabu, zingekuwa nyingi kuliko mchanga; Ninapoamka, bado niko pamoja nawe. (Zaburi 139: 17-18)

Upendo na uwe bila unafiki. Chukia yaliyo mabaya. Shikamana na yaliyo mema. (Warumi 12: 9)

42

Craig Caster

Hakikisha kwamba hakuna mtu atakayelipa mabaya kwa mabaya kwa mtu yeyote, lakini kila wakati fuata yaliyo mema kwako na kwa wote. (1 Wathesalonike 5:15)

---

11. Upendo huvumilia vitu vyote.

Kipengele kingine cha upendo katika 1 Wakorintho 13: 7 ni kwamba upendo "huvumilia vitu vyote." *Kutokuzaa* kunamaanisha kujitoa, kujiambia huwezi kuchukua tena na kuhisi kama umechoka kujaribu. Lazima kila siku tukae ndani ya Kristo na tuwe na maisha bora ya kujitolea kuvumiliana na kuvumiliana.

Tunapojisikia kukata tamaa, hatuwezi kuwalaumu wenzi wetu wa ndoa. Huo ni uasi wetu binafsi na dhambi zetu. Tunahitaji ku kuwa waaminifu, kujitolea kwa mpango na kusudi la Mungu katika ndoa, kuweka imani yetu kwa Yesu badala ya wenzi wetu.

Michezo ya kichwa, kutibu kimya, kuchokoza, kuguswa na hasira, na kuweka tabia mbaya kwa siku zote ni dhambi, na sio "kuzaa" kwa upendo. Unaweza kuhisi kukosewa, na kwa sababu, lakini kuigiza tabia hizi sio suluhisho.

Mchukuliane mizigo, na kwa hivyo timizeni sheria ya Kristo. (Wagalatia 6: 2)

Neno *kubeba* linamaanisha "kuchukua ili kubeba, kuvaa mwenyewe; kitu cha kubebwa." Kukaa utii kwa mapenzi ya Mungu wakati mwenzi wako hafanyi sehemu yake inaweza kuhisi kama kubeba mzigo mzito,

JAMBO LA KWELI

*Huzaa [vitu vyote]—S tego (Kigiriki).
Kuficha, kuficha. Upendo huficha
makosa ya wengine au hufunika.⁹
Huzuia chuki kama meli inazuia maji,
au kuezekea mvua.¹⁰*

lakini ni sifa ya upendo. Mungu anasema tunahitaji "kuvumilia" na shida katika ndoa, na kuna nyakati ambapo mwenzi mmoja anaweza kuitwa kuwa anayeonekana kuzaa zaidi ya mwingine.

Ikiwa uliingia kwenye uhusiano bila kujua kusudi la Mungu kwa ndoa, kuwa na matarajio mabaya, au kutumia njia tofauti na Neno la Mungu kujaribu kubadilisha mwenzi wako, unaweza kujiona umefadhaika, unashuka moyo, na unataka kukata tamaa. Je! Umewahi kugundua kuwa wanaume na wanawake wana matarajio fulani wakati wa kuingia kwenye ndoa? Tunatarajia wenzi wetu kuzungumza, kutenda, na kufanya vile tunavyotaka wao, kwa hivyo sio usumbufu kama huo.

Ndoa huchukua muda, kufanya kazi, na kujitolea, na ni kazi uliyopewa na Mungu . Je! Umekubali hii kweli? Usipokuwa mwangalifu, chuki inaweza kuingia ndani ya ndoa yako. Kuchukua vitu vyote kwa upendo kunamaanisha kukubali huduma yako kama mwenzi- mzuri, mbaya, na mwenye changamoto-na kuishi kwa upendo wa kimungu. Hii ni pamoja na kuona kufeli na makosa ya mwenzi wako kama fursa ya Mungu kukugeza, sio kukosoa au kutoa mihadhara mikali ya kujiona kuwa waadilifu .

43

Upendo Ni Nini

Kujichunguza 2

Tambua kile Bwana amekuwa akifunua ndani yako kupitia mwenzi wako ambacho kinasababisha utake kukata tamaa. (Kidokezo: Unalaumu mwenzi wako ni shida zipi? Je! Mtazamo wako ni upi?)

CHIMA ZAIDI

Tambua kanuni katika Maandiko haya ambazo zinaweza kukusaidia na ndoa yako.

Sisi tulio na nguvu tuna wajibu wa kubeba mapungufu ya wanyonge, na sio kujipendeza wenyewe. (Warumi 15: 1 ESV)

Mchukuliane mizigo, na kwa hivyo timizeni sheria ya Kristo. (Wagalatia 6: 2 ESV)

Kujichunguza 3

Je! Una kinyongo kwa sababu ya utu ambao Mungu alimpa mwenzi wako? ___ Ndio la

Ikiwa ni hivyo, eleza maswala na upange mpango wa kuyajibu kwa upendo.

---

12. Upendo unaamini na unatumaini.

Kanuni ya kibiblia hapa ni kwamba upendo una njia ya kuamini bora kwa watu hata wakati hisia zako zinakuambia vinginevyo. *Amini* ni kitenzi, ambacho kinataka hatua bila kujali jinsi tunavyohisi. Kanuni ya mwisho tuliyojifunza ilikuwa kubeba vitu vyote, au kuwa tayari kufunika makosa ya wenzi wetu kwa upendo. Sasa lazima tuamini na tumaini bora kwao na tudumishe mtazamo wa kutumaini. Tunahitaji utayari wa daima fuata uhusiano wa kuaminiana, hata wakati kumekuwa na

JAMBO LA

KWELI

Kuamini-Pisteuo (Kigiriki). Kuwa na imani na, au kushawishika kwa jambo fulani; inaonyesha kuwa kuna mtazamo wa matarajio yanayotarajiwa.

ukosefu wa uaminifu au sababu ya kutokuamini.

Je! Wewe huwa unaomba msamaha kutoka kwa mwenzi wako au mtoto wako wakati unapomwakilisha Mungu katika tabia yako kwao? Yesu alisema, "Yeye aliye na amri Zangu na kuzishika, ndiye anipendaye. Naye anipendaye atapendwa na Baba yangu, nami nitampenda na kujidhihirisha kwake" (Yohana 14:21). Msamaha ni dawa ya uponyaji ya Roho Mtakatifu ambayo huleta urejesho ili mtu aanze tena na kuamini.

Wakati watu wanakuja kwa ushauri wa ndoa, wengi wanajaribu kufanya mapenzi ya Mungu lakini wanashindwa kwa sababu ya ujinga. Hawajafundishwa, au kupatikana peke yao, miongozo ya kufanikiwa kwa ndoa, na wanahisi hawana tumaini, wako tayari kukata tamaa. Mara nyingi uzito mzito unaowashinda ni majibu yao wenyewe kwa tabia ya wenzi wao. Kwa "kutokuamini au kutumaini vitu vyote" kama inavyosema katika 1 Wakorintho 13, unamtilia shaka Mungu.

Je! Unamtilia shaka Mungu sasa hivi? Weka matumaini yako kwake. Udanganyifu wa mwenzi katika sehemu kama vile fedha, shughuli za siri, hata uaminifu, inaweza kuwa mbaya, lakini Mungu anataka tuwe na matumaini na tufanye kazi kuamini uhusiano huo. Makosa mengine ya zamani hufanyika juu ya mwenzi kama mkusanyiko wa kichwa. Hii sio tabia kulingana na mapenzi ya Mungu. Mtu mwenye tabia ya kutiliana shaka "hatumaini mambo yote." Hiyo ni dhambi.

Urafiki bila uaminifu sio uhusiano hata kidogo. Mpango wa Mungu ni sisi tuwe kitu kimoja kihemko. Hauwezi kusamehe, hata ikiwa unaiombea, ikiwa unashikilia uchungu, ukikataa kuamini kile Mungu anaweza kukufanyia wewe na mwenzi wako katika na kupitia ndoa yako.

Na nyumba ikiwa imegawanyika juu yake yenyewe, hiyo nyumba haiwezi kusimama. (Marko 3:25)

CHIMA ZAIDI

Tambua kanuni kutoka kwa Maandiko haya kusaidia ndoa yako kuwa na matumaini na iliyojaa imani ya kuamini. Wahusishe na maswala maalum.

Lakini Yesu akawatazama na kuwaambia, "Kwa watu hii haiwezekani, lakini kwa Mungu mambo yote yanawezekana." (Mathayo 19:26)

Upendo Ni Nini

Kwa maana tunaenenda kwa imani, si kwa kuona. (2 Wakorintho 5: 7)

Sasa matumaini hayakatishi tamaa, kwa sababu upendo wa Mungu umemwagwa ndani ya mioyo yetu na Roho Mtakatifu ambaye tulipewa. (Warumi 5: 5)

MPANGO WA HATUA 2

Je! Kuna njia ambazo umeacha kuamini na kutumaini katika ndoa yako? ___ Ndio la

Ikiwa ndivyo, eleza maswala. Muombe Bwana aponye kutokuamini kwako na akusaidie kuunda mpango wa kumhakikishia mwenzi wako kwamba Mungu atashughulikia mambo haya.

Ikiwa unajitahidi katika eneo hili la uaminifu na unahitaji msaada zaidi ili ujifunze kumwamini Mungu na kumwamini mwenzi wako, au ikiwa unahitaji kupata msamaha katika ndoa yako, kamilisha *Kiambatisho P: Uaminifu na Msamaha*. Itakusaidia kujifunza kumtumaini Mungu kwanza katika hali zote, hata majaribu na shida na mwenzi wako, na kisha uelewe umuhimu wa msamaha katika ndoa yako. Jifunze hatua za upatanisho kwa wale ambao wanahitaji kusamehe na wale ambao wanahitaji kusamehewa.

13. Upendo huvumilia mambo yote.

Kitenzi hiki kinaonyesha kuwa upendo unakaa, unakaa imara, na unashikilia ardhi yake. Lengo ni kudumu, kuvumilia, kuteseka kwa uvumilivu. Ndoa ni kazi ngumu. Kulea watoto ni kazi ngumu. Nini mtazamo wako hivi sasa kwa mwenzi wako? Je! Ni moja ambayo hudhihirisha utayari wako wa kuifanya ifanye kazi na kufanya kazi ni, au unateseka tu, kupitia mwendo?

Tunapozeeka, miili yetu hubadilika na magonjwa yanaweza kuja. Unaweza kuitwa kumtunza mwenzi wako, au unaweza usiweze kufanya mambo uliyokuwa ukifanya au unayotaka kufanya. Inawezekana uhusiano wako wa kimapenzi sio vile ulivyokuwa zamani. Je! Uko tayari

46

JAMBO LA KWELI

Vumilia [vitu vyote] –H upomenu (Kiyunani). Kukaa chini, kuvumilia chini, tseka (mzigo wa shida).¹¹ Uvumilivu wa mgonjwa, akiwa ameshikilia ardhi wakati haiwezi tena amini wala tumaini.¹²

Craig Caster

kukubali hii kama sehemu ya mpango wa Mungu na kuvumilia kupitia hiyo kwa moyo wenye furaha, ukimtafuta Mungu na hekima yake njiani? Enyi waume, je! Mtashikilia msimamo wako wakati mke wako haonekani kama kuku wa chemchemi alivyokuwa wakati ulimuoa, na kinyume chake kwa mke?

Labda nyinyi wawili mnapitia jaribu kubwa na Adui anataka kuingia na kukuambia, "Huwezi kuchukua hii tena." Upendo unashikilia msimamo wake wakati inavyoonekana kama huwezi kuvumilia tena. Lazima tuvumilie kwa utukufu wa Mungu. Upendo huweka imani na imani kwa Mungu Mwenyezi, ambaye ana hamu ya kubariki wewe na mwenzi wako -na kubariki ndoa yenu. Uaminifu na nguvu za Mungu hutupa uwezo wa kuamini.

CHIMA ZAIDI

Tambua jinsi Maandiko haya yanaweza kukusaidia wewe na mwenzi wako kuvumilia wakati mgumu. Toa mfano kwa kila mmoja.

Ndugu zangu, hesabuni kuwa ni furaha tele mnapoanguka katika majaribu mbali mbali, mkijua ya kuwa kujaribiwa kwa imani yenu huleta saburi. Lakini subira iwe na kazi kamili, ili mpate kuwa wakamilifu na wakamilifu, bila kukosa chochote. (Yakobo 1: 2–4)

Katika hili mnafurahi sana, ingawa sasa kwa muda mfupi, ikiwa ni lazima, mmehuzunishwa na majaribu mbali mbali. (1 Petro 1: 6)

Upendo Haushindwi Kamwe

Mwishowe, 1 Wakorintho 13: 8 inasema, "Upendo haushindwi kamwe." Mungu anatupenda sisi kwanza, tunapogundua na kupokea hiyo, basi tunaweza kumpenda yeye na wengine. Hii inaturudisha kwenye wazo la msingi wetu, urafiki wetu na Mungu. Ikiwa tunamtanguliza, kumtazama kila siku kwa mwongozo, na kutamani kufanya mapenzi yake, Mungu atatupa neema na nguvu tunayohitaji kufanikiwa.

Wala neno lo lote lisilotoka litoke vinywani mwenu, bali lililo jema kwa ajili ya kujengwa kwa lazima, ili kuwapa neema wasikiaji. Wala msihuzunisha Roho Mtakatifu wa Mungu, ambaye kwa yeye mlitiwa muhuri kwa siku ya ukombozi. Acheni kila uchungu, ghadhabu, hasira, makelele, na matukano, na uovu wote. Muwe wenye moyo mwema ninyi kwa ninyi, wenye huruma, na kusameheana, kama vile Mungu kwa Kristo aliwasamehe ninyi. (Waefeso 4: 29-32)

Biblia ina mengi ya kusema juu ya mawasiliano ya upendo. Ikiwa Yesu atatupa amri ambayo Mungu hatatuwezesha kuitimiza, atakuwa mwongo. Na ikiwa tunafanya kutokuwa na uwezo wetu wenyewe kuwa kizuizi cha utii, tunamwambia Mungu kuna kitu ambacho hajazingatia. Kila hali ya kujitegemea

47

Upendo Ni Nini

utegemezi lazima ujisalimishe, ubadilishwe na nguvu ya Mungu. Kuamini sisi wenyewe dhaifu na tegemezi ni muhimu kwa Roho wa Mungu kudhihirisha nguvu zake ndani yetu. Mungu anajua hatuna uwezo katika mwili wetu na nguvu zetu wenyewe kupendana ipasavyo. Hatukasiriki wakati tunashindwa, lakini anataka tufike mahali tunapojitolea, kuja kwake kila siku, kila wakati, ili neema yake ifanikiwe.

Tunahitaji kujikumbusha kila mara katika maombi, "Mungu, ninahitaji nguvu zako na neema yako kila siku kufanikiwa." Hatuwezi kutegemea neema ya jana. Wacha tuwe miguuni pa Mungu kila siku tukisema, "Mungu, ninaomba neema na rehema zako kumpenda mwenzi wangu na kuwapenda watoto wangu." Jana haitatoa neema inayohitajika leo. Je! Umejifunza hayo? Unapofanya hivyo, na unajitolea kukaa ndani ya Kristo kila siku, utapata tunda la Roho wa Mungu likitoka kawaida kutoka moyoni mwako.

Kumbuka kwamba mti wa chungwa haufanyi kazi kutoa matunda yake. Unapojifunza kumwomba Mungu, mtegemee Yeye akusaidie kuwa mwema na mwenye upendo kwa mwenzi wako. Atafanya hivyo. Omba kila siku, "Mungu, nipe nguvu, neema ya kumpenda mwenzi wangu, kuacha kufanya mambo ninayofanya vibaya. Na unipe neema, unyenyekevu, nitakapomshindwa mwenzi wangu, kwenda kuomba msamaha haraka." Haitakuwa kwa wewe kujitahidi kubadilisha moyo wako lakini kwa kujijaza na nguvu ya Mungu ya kupenda. Anaahidi kuifanya. Na wakati utafanya hivyo, utaanza kubadilika, lakini sio hadi.

Mungu anataka kubariki wewe na mimi. Anataka kutukuzwa katika kila mmoja wetu. Lakini lazima tuchague kuwa watiifu kwa kile Neno lake linatuambia tufanye. Na-bidhaa ya kudumu uhusiano yetu ya kila siku ni uwezo wa kutii.

Chukua muda na uombe sala hii.

Baba, nakushukuru kwa ukweli huu mzuri. Asante kwa kutotarajia tufanye haya yote kwa nguvu zetu wenyewe, kwa nguvu zetu wenyewe, lakini umetupa nguvu ya Roho wako Mtakatifu ambaye anatuwezesha kufanya mambo yote kulingana na mapenzi yako. Na, Baba, ninaomba kwamba ikiwa tumekuwa tukikutilia shaka Wewe, tukitilia shaka nguvu unayoweza kunipa mimi na mwenzi wangu, ninaomba, kwamba utaleta kusadikika na kubadilisha mioyo yetu. Tupe matumaini ya kuweka imani yetu na imani kwako, kufanya kazi kubwa katika kila maisha yetu, katika ndoa yetu, na tunaomba kwamba ambapo mitazamo au matendo yoyote ya dhambi yanatekelezwa kwamba utupe kila mioyo ya unyenyekevu, tayari kuomba msamaha, tayari kusamehe. Bwana, tunataka Utukuzwe. Tunataka nyumba yetu iwe mahali ambapo watu wanaweza kukuona ndani na kupitia maisha yetu. Tunakushukuru, tunakusifu, na tunautiliza vitu hivi kwa jina la Yesu. Amina.

Kujichunguza 4

Kwanza, kamilisha *Kiambatisho E: Kusikiliza kwa Ufanisi Kujitathmini* ili uone jinsi unavyosikiliza. Imeundwa kukusaidia kutambua chanzo cha mawazo yasiyomcha Mungu, hisia, au tabia ambazo zimesababisha mawasiliano yasiyopenda.

Pili, kamilisha *Kiambatisho F: Kuboresha Mawasiliano Yako ya Upendo*. Imeundwa kukusaidia kutambua maeneo unayohitaji kubadilisha na kukutembea kupitia mchakato wa upatanisho na mwenzi wako.

Usiruhusu Adui akudanganye kutenda vibaya katika eneo hili. Uchunguzi huu wa kibinafsi unapaswa kukamilika kila wakati kunapokuwa na mawasiliano yasiyopendana kati ya mume na mke hadi hapo uelewa utakapokamilika na mazoezi ya msamaha na maridhiano kuwa sehemu ya kawaida ya uhusiano.

Kwa uelewa wa kina wa msamaha na upatanisho, kagua *Kiambatisho P: Uaminifu na Msamaha* .

Rasilimali za Kiambatisho

Viambatisho hivi vimejumuishwa kama rasilimali za ziada. Zinapatikana katika jalada zote tano, lakini sio viambatisho vyote vimejumuishwa kwa kila ujazo. Ikiwa ungependa kukagua kiambatisho maalum, pata mahali kilipo kwenye orodha hapa chini.

Kiambatisho A: Barua ya Kujitolea
Kiambatisho B: Kujitolea Maisha Yako kwa Kristo

Juzuu 1
Juzuu 1

Kiambatisho C: Kukuza Urafiki wa Kila Siku na Mungu	Juzuu 1
Kiambatisho D: Vitabu Vilivyopendekezwa	Juzuu 1
Kiambatisho E: Kusikiliza kwa Ufanisi Kujitathmini	Juzuu 2
Kiambatisho F: Kuboresha Mawasiliano Yako Ya Upendo	Juzuu 2
Kiambatisho G: Kuvunja Mzunguko	Juzuu 2 & 3
Kiambatisho H: Mahitaji ya Mume	Juzuu 3
Kiambatisho I: Jibu la Kibiblia la Mume kwa Upinzani	Juzuu 3
Kiambatisho J: Njia za Kibiblia Mume Humtakasa Mkewe	Juzuu 3
Kiambatisho K: Mahitaji ya Mke	Juzuu 3
Kiambatisho L: Mahitaji ya Ushirika	Juzuu 3
Kiambatisho M: Vizuizi vya kawaida	Juzuu 3-5
Kiambatisho N: Urafiki wa Kimwili katika Ndoa kwa Wanaume	Juzuu ya 4
Kiambatisho O: Urafiki wa Kimwili katika Ndoa kwa Wanawake	Juzuu ya 4
Kiambatisho P: Uaminifu na Msamaha	Juzuu 2-5
Kiambatisho Q: Kujitathmini kwa Ndoa	Juzuu 5
Kiambatisho R: Kamusi	Juzuu 1-5

Kiambatisho E

Kusikiliza kwa Ufanisi Kujitathmini

Kamilisha tathmini hii ya kibinafsi kukusaidia kujua zaidi tabia zako za kusikiliza. Jibu kila swali kwa kufikiria na kwa uaminifu, kisha mjadili kama wanandoa.

Kazi hii ya nyumbani inapaswa kukamilika kila wakati kunapokuwa na mawasiliano yasiyopendana kati ya mume na mke hadi hapo uelewa utakapokamilika na mazoezi ya msamaha na maridhiano kuwa sehemu ya kawaida ya uhusiano.

Tabia za Mawasiliano Zimefunuliwa

#	Je! Unafanya Yafuatayo?	Zaidi ya Muda	Mara kwa mara	Mara kwa mara Karibu Kamwe
1	Tafuta mwenzi wako wakati haukubaliani naye au hatutaki kusikia?			
2	Zingatia kile kinachosemwa hata ikiwa huna nia ya kweli?			

3	Fikiria unajua mwenzi wako ni nini kwenda kusema na kuacha kusikiliza?				
4	Rudia kwa maneno yako mwenyewe nini yako mwenzi amesema tu?				
5	Sikiza maoni ya mwenzi wako, hata ikiwa ni hivyo hutofautiana na yako?				
6	Kaa wazi kujifunza kitu kutoka mwenzi wako, hata ikiwa inaonekana kuwa dogo?				
7	Tafuta ni nini maana ya maneno wakati ni kutumika kwa njia ambazo hujui kwako?				
8	Fanya uamuzi katika kichwa chako wakati wako mwenzi bado anaongea?				
9	Toa sura ya kusikiliza wakati wewe sio?				

53

Upendo Ni Nini

Tabia za Mawasiliano Zimefunuliwa (inaendelea)

#	Je! Unafanya Yafuatayo?	Zaidi ya Muda	Mara kwa mara	Mara kwa mara	Karibu Kamwe
10	Ndoto ya mchana wakati mwenzi wako anaongea?				
11	Sikiliza maoni kuu, sio ukweli tu?				
12	Tambua kuwa maneno hayamaanishi kila wakati kitu kimoja kwa watu tofauti?				
13	Sikiza tu yale unayotaka kusikia, kufuta ujumbe mzima wa mwenzi wako?				
14	Mwangelie mwenzi wako wakati yeye yuko kuongea?				
15	Zingatia maana ya mwenzi wako badala ya jinsi anavyoonekana?				
16	Jua ni maneno na misemo gani unayoelekea kujibu kwa kujihami au kwa kinyongo?				
17	Fikiria juu ya kile unataka kukamilisha na mawasiliano yako?				
18	Panga wakati mzuri wa kusema unachotaka kusema?				
19	Fikiria juu ya jinsi mwenzi wako anaweza kuitikia Unasemaje?				
20	Fikiria njia bora ya kuwasiliana (imeandikwa, kusemwa, na wakati)?				
21	Daima ujali hisia za mwenzi wako hali wakati unazungumza naye (ikiwa ana mkazo, ana huzuni, ana wasiwasi, ana uhasama, wasio na hamu, kukimbilia, hasira, nk)?				
22	Rekebisha mawasiliano yako na yako utu wa mwenzi?				

23	Fikiria mwenzi wako anajua na anaelewa kile unachowasiliana au tumewasiliana naye?			
24	Ruhusu mwenzi wako atoe kwa heshima hisia hasi kwako bila kujihami?			
25	Mara kwa mara fanya juhudi kuongeza yako ufanisi wa kusikiliza?			

54

Craig Caster

Tabia za Mawasiliano Zimefunuliwa (inaendelea)

#	Je! Unafanya Yafuatayo?	Zaidi ya Muda	Mara kwa mara	Mara kwa mara	Karibu Kamwe
26	Andika maelezo inapohitajika kukusaidia kumbuka?				
27	Sikiliza kwa karibu bila kuvurugwa na mazingira na / au watoto?				
28	Msikilize mwenzi wako bila kuhukumu au kukosoa?				
29	Rudia maagizo na ujumbe kuwa hakika umelewa kwa usahihi?				
30	Msikilize mwenzi wako na mapema mawazo au mitazamo?				
31	Chukua jukumu lako katika sehemu ya mawasiliano yasiyopenda kwa kumwuliza Bwana na mwenzi wako kukusamehe?				
32	Jadili na watoto wako shida yoyote unashirikiana na mwenzi wako?				

Baada ya kujibu maswali thelathini na mbili , kamilisha faharisi ya bao kwenye ukurasa unaofuata.

Upendo Ni Nini

Ufanisi wa Kusikiliza Kiwango cha Kujitathmini cha Kujitathmini

Zungusha au onyesha nambari inayowakilisha kitengo ulichokagua kwenye kila kipengee cha *Tathmini ya Kujisikiliza kwa Ufanisi*.

#	Mara nyingi	Mara kwa mara	Mara kwa mara	Nadra
1	1	2	3	4
2	4	3	2	1
3	1	2	3	4
4	4	3	2	1
5	4	3	2	1
6	4	3	2	1
7	4	3	2	1
8	1	2	3	4
9	1	2	3	4
10	1	2	3	4
11	4	3	2	1
12	4	3	2	1
13	1	2	3	4
14	4	3	2	1
15	4	3	2	1
16	4	3	2	1
17	4	3	2	1
18	4	3	2	1
19	4	3	2	1
20	4	3	2	1
21	4	3	2	1
22	4	3	2	1
23	1	2	3	4
24	4	3	2	1
25	4	3	2	1
26	4	3	2	1
27	4	3	2	1
28	4	3	2	1
29	4	3	2	1
30	1	2	3	4
31	4	3	2	1
32	1	2	3	4
jumla ndogo				

Kokotoa manukuu yako chini, kisha uwaongeze pamoja kwa jumla yako kuu. Tambua kiwango chako cha kusikiliza kwenye ukurasa unaofuata.

JUMLA KUU _____

56

Craig Caster

Kiwango cha Kusikiliza

Andika alama yako kwenye mstari unaofaa hapa chini ili kubaini kiwango chako cha kusikiliza.

110-120: Msikilizaji bora _____

99-109: Juu ya Msikilizaji Wastani _____
_____

88-98: Msikilizaji Wastani

77-87: Msikilizaji Haki _____

<77: Maskini kwa Msikilizaji Masikini sana _____

Baada ya kuamua kiwango chako cha kusikiliza, unaweza kuhitaji kutambua maeneo ya kubadilisha. Kamilisha karatasi ya kufanya kazi inayofuata katika *Kiambatisho F: Kuboresha Mawasiliano Yako Ya Upendo*, ambayo inapaswa kutumiwa na tathmini hii ya kibinafsi unapooona mawasiliano yasiyopenda yanaonyeshwa.

Kumbuka: Mwanafunzi wa kweli wa Kristo hajaribu tu kupata maarifa ya kiakili. Mwanafunzi wa kweli anawekeza mwenyewe kujifunza na kuishi kulingana na kanuni ambazo Mungu hufundisha katika Neno Lake. Uwekezaji wako kwa kujifunza na kuishi kulingana na kanuni ambazo Mungu amekufunulia kupitia nyenzo hii itabadilisha maisha yako kama vile Mungu anataka.

Kiambatisho F

Kuboresha Mawasiliano Yako Ya Upendo

Kamilisha kibinafsi, kisha kague na ujadili kama wenzi.

Baada ya kumaliza *Kiambatisho E: Kusikiliza kwa Ufanisi Kujitathmini* na kujumlisha alama yako, orodhesha kwa kipaumbele maeneo ambayo unahitaji kubadilisha.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

Pitia "Kilicho Upendo Sio" na "Upendo Ulio" kutoka kwa masomo ya 2-5, yenye nambari 1–13. Orodhesha kwa kipaumbele tabia yoyote isiyo ya kibiblia ambayo umekuwa ukifanya nyumbani kwako. Omba neema ya Mungu na nguvu ya kubadilisha haya.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Upatanisho

Ikiwa unaamini hukuwa ukionyesha mawasiliano ya upendo kwa mwenzi wako (au mtu mwingine), fuata hatua zifuatazo ili upatanishe.

1. Ungama hii kwa Bwana na umwombe akusamehe kwa kutowasilisha upendo kwao.
Ikiwa tunakiri dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki kutusamehe dhambi zetu na kutusafisha na udhalimu wote. (1 Yohana 1: 9)

59

Upendo Ni Nini

2. Mwambie Mungu kujaza moyo wako na upendo upya kwa mke wako.
Sasa matumaini hayakatishi tamaa, kwa sababu upendo wa Mungu umemwagwa ndani ya mioyo yetu na Roho Mtakatifu ambaye tulipewa. (Warumi 5: 5)
3. Nenda kwa mwenzi wako na fanya maungamo.
Kwa mfano, "Ninajua sikukuwa nikikuonyesha upendo wangu kwa kukusikiliza. Nimekuwa mvumilivu, nikifikiria juu ya mambo mengine badala ya kusikiliza kwa kweli kile unachosema. Tafadhali nisamehe. Ninakupenda, na ninafurahi sana kuwa mumeo / mkeo."
4. Omba na mwenzi wako.

Kujitolea

Andika sala ya kujitolea kumtafuta Bwana kwa nguvu Zake za kubadilisha maeneo haya na kuwa mwenzi ambaye Mungu anataka. Kisha, omba na mwenzi wako na kwa pamoja muombe Mungu nguvu Zake za kuvunja tabia zisizo za kimungu na za dhambi ambazo zimekuwa zikitumika kwa muda mrefu.

Kiambatisho G

Kuvunja Mzunguko

Zoezi hili litakusaidia kukabili maeneo ambayo yanahitaji kubadilishwa na kuvunja mzunguko wa tabia ya dhambi. Neema ya Mungu haitoshi kamwe. Shida ni *mapenzi yetu* .

Hatua ya 1

Kila usiku, tumia muda wako peke yako na Bwana. Muombe alainishe moyo wako na azungumze nawe juu ya kile ungeweza kufanya tofauti wakati wa majadiliano, mabishano, au hali na mwenzi wako wakati wa siku hiyo. Andika matokeo yako katika nafasi iliyotolewa au kwenye jarida.

Jichunguze mwenyewe ikiwa uko katika imani. Jaribuni wenyewe. Je! Hamjui wenyewe, ya kuwa Yesu Kristo yu ndani yenu? Isipokuwa nyinyi hamstahili . (2 Wakorintho 13: 5)

Tafakari

Je! Kulikuwa na kitu ambacho ningeweza kusema au kufanya ambacho kingemtukuza Mungu au kusimamisha hali kugeuka kuwa hoja?

Hatua ya 2

Unaposoma mistari hii, muulize Bwana kufunua maeneo ambayo yanahitaji kuboreshwa.

Upendo huvumilia kwa muda mrefu na ni mwema; upendo hauhusudu; upendo haujionyeshi wenyewe, haujivuni; haifanyi jeuri, haitafuti ya kwake, haichokozi, haifikirii mabaya; haufurahii uovu, bali hufurahi kwa kweli; huvumilia vitu vyote, huamini vitu vyote, hutumaini vitu vyote, huvumilia mambo yote. Upendo haushindwi kamwe.
(1 Wakorintho 13: 4-8)

Tafakari 1: Ulikuwa na papara? *Kuteseka kwa muda mrefu kunamaanisha ulitumia tunda la Roho.*

Upendo Ni Nini

Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, fadhili, wema, uaminifu. (Wagalatia 5:22)

Je! Mwili wako ulijaribu kutafuta haki kwa kosa lililoonekana au vita ili kupata njia yako mwenyewe? Eleza.

Tafakari 2: Je! Hakuwa mwema? Kinyume cha fadhili ni kukosa fadhili.

Pendaneni kwa upendo wa kindugu, kwa heshima kwa kupeana upendeleo kati yenu. (Warumi 12:10)

Je! Ulimkasirisha mwenzi wako? Je! Ulikasirika, ukapaza sauti yako, au kusema mambo yenye kuumiza? Je! Ulihukumu au ulipuuza, au una kinyongo kwa mwenzi wako? Eleza.

Tafakari ya 3: Je! Wivu ilikuwa sababu ya majibu ya mwenzako?

Wacha tuwe na mwenendo mzuri kama wakati wa mchana, sio katika ulafi na ulevi, sio uzinzi na ufidadi, sio ugomvi na wivu. Lakini vaeni Bwana Yesu Kristo, na msijifanyie riziki kwa tamaa za mwili.
(Warumi 13: 13-14 NASB)

Jibu swali.

Tafakari 4: Ulikuwa na kiburi au jeuri? Je! Ulimdharau mwenzi wako au ukawafanya wajihisi hawafai?

Vivyo hivyo ninyi vijana, nyenyekeni kwa wazee wenu. Ndio, nyinyi nyote nyenyekeni, na vaeni unyenyekevu, kwani "Mungu huwapinga wenye kiburi, lakini huwapa neema wanyenyeketu." (1 Petro 5: 5)

Tafakari 5: Ulikuwa mkorofi au ulitenda bila sifa?

Wala neno lo lote lisilotoka litoke vinywani mwenu, bali lililo jema kwa ajili ya kujengwa kwa lazima, ili kuwapa neema wasikiaji. (Waefeso 4:29)

Je! Ulimuaibisha mwenzi wako au kusema kitu kibaya juu yao mbele ya mtu mwingine? Ulikuwa mkorofi, au ulifanya kitu ambacho wamekuuliza usifanye? Eleza.

Tafakari 6: Je! Ulikuwa unajifikiria wewe mwenyewe tu na haukufikiria maoni ya mwenzi wako? Je! Ulitetea msimamo wako au ulisamehe matendo yako?

Msifanye chochote kufanywa kwa tamaa ya kiburi au majivuno, lakini kwa unyenyekevu wa akili kila mtu awaone wengine kuwa bora kuliko yeye mwenyewe. (Wafilipi 2: 3)

Tafakari 7: Je! Ulikuwa na mawazo mabaya kwa mwenzi wako kwa dakika, masaa, au siku kadhaa kabla hali hii haijatokea? Mungu ametuambia tusihifadhi mawazo mabaya, lakini tusamehe.

63

Upendo Ni Nini

Tukitupa hoja na kila jambo kuu linalojiinua juu ya maarifa ya Mungu, tukileta kila fikira kwenye utumwa wa Kristo. (2 Wakorintho 10: 5)

Unahitaji kuchukua jukumu la kuruhusu akili yako kulawa na mawazo mabaya au mabaya kwa mwenzi wako. Mungu anatumia. Anaona dhambi zetu za zamani, za sasa, na za siku zijazo, lakini mawazo yake kwetu ni mazuri tu (Zaburi 139: 17-8). Tunawezaje kuhalalisha mawazo mabaya kwa wenzi wetu? Ikiwa hili ni shida yako, ni mawazo gani na mitazamo gani unapaswa kuacha, kukiri, na kuondoka na Bwana? Tambua maeneo maalum au asili inayosababisha uchungu wako au chuki.

Jibu na uongeze sala kumwomba Mungu abadilishe moyo wako.

Tafakari 8: Je! Umekuwa ukiruhusu kuvunjika moyo na kukosa tumaini kwa ndoa yako kukuzidi?

Sasa matumaini hayakatishi tamaa, kwa sababu upendo wa Mungu umemwagwa ndani ya mioyo yetu na Roho Mtakatifu ambaye tulipewa. (Warumi 5: 5)

Kwa maana najua mawazo ninayowaza kwako, asema Bwana, mawazo ya amani na sio mabaya, kukupa wakati ujao na tumaini. (Yeremia 29:11)

Je! Umemtilia shaka Mungu na uweza wake wote wa kukuombea? Upendo "hutumaini vitu vyote," sio mashaka mambo yote. Ikiwa unamtilia shaka Mungu, ukizingatia shida za zamani au za sasa na sio kwa Mungu mwenye nguvu mwenye upendo, utavunjika moyo na kuigiza hii na mwenzi wako. Ni kwa njia gani umekuwa ukimtilia shaka Mungu kuhusu ndoa yako?

Eleza na ukiri kutilia shaka nguvu na wema wa Mungu kwako. Andika sala kuomba msaada wa kumtumaini yeye na ndoa yako.

Hatua ya 3

Omba na omba msamaha wa Mungu.

Hatua ya 4

Muombe Mungu unyenyekevu na nguvu, na umwombe ape wakati mzuri wa kukaa na mwenzi wako, ukubali makosa yako, na uombe msamaha. Ombeni pamoja, mkimwomba Mungu nguvu Zake kuvunja tabia zisizo za kimungu na za dhambi ambazo zimekuwa zikitumika kwa muda mrefu.

Kuelewa jinsi ya kukidhi mahitaji ya urafiki wa kila mmoja wakati mume na mke huchukua muda na mawasiliano ya upendo. Inahitaji pia moyo wa kujitolea ambao unatamani kujifunza na kubadilika.

Unakubali? ___ Ndio la

Umemaliza kujifunza? ___ Ndio la

Andika maombi yako ili ubadilike na kujitolea kwako kuombea neema ya Mungu kila siku kuvunja tabia hizi mbaya.

Kiambatisho P

Uaminifu na Msamaha

Zaburi 139 inafundisha kwamba Mungu anamjua kila mmoja wetu kwa karibu, kwamba matendo na mawazo yetu yote yanajulikana kwake hata kabla ya kujulikana kwetu. Kabla ya kufungua moyo wako kwa Mungu, kwa kumpokea Yesu kama Bwana na Mwokozi, alijua utakuja. Mungu hayuko tayari kwamba yeyote aangamie; Walakini, kupitia utumiaji wa hiari, Yeye humpa kila mtu uhuru wa kumkataa.

Kumtumaini Mungu na Yaliyopita na Majaribu Yetu

Wakazi wote wa dunia hawahesabiwi kuwa kitu,
Lakini Yeye hufanya kulingana na mapenzi yake katika jeshi la mbinguni
Na kati ya wakaazi wa dunia;
Na hakuna mtu anayeweza kuuzuia mkono Wake
Au mwambie, "Umefanya nini?" (Danieli 4:35 NASB)

Umenitafuta na unanijua.
Unajua wakati mimi huketi chini na wakati ninainuka;
Unaelewa mawazo yangu kutoka mbali.
Unachunguza njia yangu na kulala kwangu,
Na ninajua sana njia zangu zote.
Hata kabla ya kuwa na neno katika ulimi wangu,
Tazama, Ee Bwana, unajua yote. (Zaburi 139: 1-4 NASB)

JAMBO LA KWELI

*Mwenye Enzi Kuu – Mwenye milki kuu
nguvu, hekima isiyo na kikomo, na
mamlaka kamili.*

Mungu aliwaumba Adamu na Hawa, na akampa kizuizi kimoja tu: msile mti wa Ujuzi wa mema na mabaya. Lakini walidanganywa na Shetani na, kwa kutotii, walichagua kula tunda la mti huo. Hii ilileta laana ya dhambi kwa wanadamu wote. Katika Adamu, Mungu aliwapa wanadamu uhuru wa kuchagua mema, lakini aligeukia uovu. Kwa hivyo wale wote ambao sasa wanachagua kuzaliwa upya kama watoto wa Mungu, kwa imani katika Kristo, bado wanaishi katika ulimwengu ulioanguka na wanaguswa na uovu uliowazunguka. Ikiwa Mungu aliwalinda watoto wake kutoka kwa shida na maovu yote, watu wangechochewa kumgeukia Yeye kwa dhamana ya maisha rahisi. Hoja hii ilianza onyesho la kihistoria chini mbinguni kati ya Mungu na Shetani juu ya maisha ya Ayubu.

Ndipo Shetani akamjibu Bwana, "Je! Ayubu anamwogopa Mungu bure? Je! Hujamzungushia ua yeye na nyumba yake na vyote alivyo navyo, pande zote? Umebariki kazi ya mikono yake, na mali yake imeongezeka katika nchi. Lakini nyosha mkono wako sasa na uguse yote aliyonayo; hakika atakulaani mbele ya uso wako." (Ayubu 1: 9-11 NASB)

Mungu alimruhusu Shetani kujaribu imani ya Ayubu kupitia kupoteza mali zake, watoto wake, na mwishowe afya yake. Mungu ni Baba mwenye upendo na haleti uovu maishani mwetu; Walakini, kwa kusudi Lake na kwa faida yetu ya mwisho, Yeye anaruhusu sisi kuguswa na majaribu. Ayubu aliendelea kumtegemea Mungu wakati wote wa mateso yake, ambayo mwishowe yalisababisha uhusiano wa ndani zaidi, wa karibu zaidi na Muumba wake na urejesho kamili wa baraka.

67

Upendo Ni Nini

Ayubu aliuliza ni kwanini Mungu alikuwa akimruhusu ateseke. Mungu alikuwa amemtangaza Ayubu kuwa mtu mwadilifu katika Ayubu 2: 3, kwa hivyo aliuliza kwanini. Kwa sura kadhaa, aliumia juu ya sababu ya majaribu yake. Mungu hakujibu moja kwa moja lakini aligeuza umakini wa Ayubu kwa nguvu na utukufu wake, ambao unaonyeshwa katika uumbaji. Utafutaji wa Ayubu uliridhika mwishowe kupitia uelewa wa kina wa ukuu wa Mungu. Kama Ayubu, tunapopatwa na majaribu, tunatafuta maelezo. Na ndivyo ilivyo kwa ndoa zetu na majaribu ambayo yanaonekana kuwa makubwa sana. Moja ya masomo mengi ambayo tunaweza kujifunza kutoka kwa Ayubu ni kwamba *kwanini* swali lisilofaa. Tunapaswa badala yake kumwuliza Mungu *nini*.

Je! Unajaribu Kunifundisha Nini?

Mapenzi yako ni nini kwangu katika msimu huu wa mateso?

Mtu yeyote asijaribiwe aseme, "Ninajaribiwa na Mungu"; kwa maana Mungu hawezi kujaribiwa na uovu, na Yeye mwenyewe hamjaribu mtu yeyote. Lakini kila mmoja hujaribiwa anapochukuliwa na kushawishiwa na tamaa yake mwenyewe.
(Yakobo 1: 13-14 NASB)

Ndipo Ayubu akamjibu Bwana, akasema,
Najua ya kuwa unaweza kufanya yote;
Na kwamba hakuna kusudi lako litakaloweza kuzuilwa. . . .
Nimesikia habari zako kwa kusikia kwa masikio; Lakini
sasa jicho langu linakuona." (Ayubu 42: 1-2, 5 NASB)

Je! Kuna sehemu yoyote ya maisha yako iliyo nje ya nguvu za Mungu, hekima, au mamlaka? Kwa nini au kwa nini?

Je! Ni hali gani maishani mwako ambayo Mungu hakujua kabla ambayo utakabiliana nayo?

Katika Yeye sisi pia tulichaguliwa, tukiwa tumeteuliwa tangu awali kulingana na mpango wa yeye atendaye kila kitu sawasawa na kusudi la mapenzi yake.
(Waefeso 1:11)

Je! Unapaswa kujibuje kukatishwa tamaa, shida, mateso, na majaribu?

Ikiwa Mungu alijua yote yatakayotokea kabla ya kuzaliwa, basi inafuata kwamba, kwa kujua kwake mapema, tulichaguliwa mapema kupitia neema yake kuishi maisha tuliyopewa. Mungu haachi majaribu au uovu kutugusa, au kuzuia chaguzi zetu mbaya, lakini anaahidi kufanya yote kwa uzuri katika maisha ya wale waliojitolea kwake.

68

Craig Caster

Na tunajua kwamba Mungu husababisha vitu vyote kufanya kazi pamoja kwa faida ya wale wampendao Mungu, kwa wale walioitwa kulingana na kusudi lake. Kwa wale ambao alijua tangu mwanzo, Yeye pia aliamua mapema kufanana na mfano wa Mwanawe. (Warumi 8: 28-29 NASB)

Unaweza kuchagua kuwa na chuki kwa wazazi waliokukatisha tamaa, mwenzi aliyekutelekeza, marafiki waliokukosa, au dereva mlevi aliyemuua mpendwa. Au tunaweza kuweka imani yetu kwa Mungu aliye huru.

Tunapokuja kwa Kristo, tunamwamini Mungu na hatima yetu ya milele. Lazima pia tumwamini Yeye na hali zetu za zamani na za sasa. Kristo anaweza kutufaraji na kututia nguvu ndani na kupitia majaribu yetu na anaweza kuleta mema kutoka kwa mabaya. Ni kupitia imani na utii wetu tu ndipo Mungu anaweza na atatupa amani na kuleta sifa, heshima, na utukufu kwa Bwana wetu Yesu Kristo.

Eleza nini mistari hii inamaanisha na jinsi inaweza kutumika kwa hali yako ya kibinafsi.

Katika jambo hili mnafurahi sana, ingawa sasa kwa muda mfupi, ikiwa ni lazima, mmefadhaishwa na majaribu mbali mbali, ili uthibitisho wa imani yenu, ambao ni wa thamani zaidi kuliko dhahabu iharibikayo, ingawa imejaribiwa na moto, inaweza kuwa kupatikana kwa kusababisha sifa na utukufu na heshima katika kufunuliwa kwa Yesu Kristo.
(1 Petro 1: 6-7 NASB)

Majaribu na Dhiki zetu

Neno la Mungu linafundisha kwamba majaribu na dhiki ni sehemu ya maisha ya Kikristo.

Nimewaambia mambo haya ili mpate kuwa na amani ndani yangu. Ulimwenguni mtapata dhiki; lakini jipe moyo, nimeushinda ulimwengu. (Yohana 16:33)

Yesu anatuambia kwamba tunaweza kuwa na amani na kwamba ameushinda ulimwengu, lakini katikati ya majaribu tunauliza, "Kwa nini? Kusudi la Mungu ni nini? " Kama vile anayesafisha anaweka dhahabu ghafi ndani ya kisulubisho na kusimamia joto kuleta uchafu (uso) juu ya uso, Mungu huruhusu watoto Wake wapenzi kwenda kwenye kifungu cha mateso ili kusafishwa na kubadilishwa kuwa sura ya Mkombozi wetu, Yesu Kristo.

Atakaa kama mtakasaji na msafishaji wa fedha, na atawatakasa wana wa Lawi na kuwasafisha kama dhahabu na fedha, ili wapate kumtolea Bwana matoleo kwa haki. (Malaki 3: 3 NASB)

69

Upendo Ni Nini

Ikiwa tunajiamini kwa wema na kusudi la Mungu, mioyo yetu itajaa upendo, tumaini, na ujasiri wa Yesu Kristo. Wengine wataona haki ya Yesu Kristo ikifanywa kazi ndani yetu.

Kumbuka Warumi 8: 28–29? Mungu hasemi vitu *vingine* hufanya kazi pamoja kwa faida, lakini *vitu vyote* . Muhimu ni imani. Ikiwa tutachagua kuamini ahadi za Mungu na kumtumaini katika majaribu na dhiki zetu zote, tutashinda, na Mungu atatukuzwa. Katika kifungu hiki, "kwa wale wampendao Mungu" inahusu wale ambao wamepokea Yesu kama Bwana na Mwokozi, ambayo inajumuisha ufahamu kwamba kusudi la Mungu katika maisha haya ni kutukomboa kutoka kwa nguvu ya dhambi, ambayo inatafsiriwa kuwa mtu aliye uwezo wa kuchagua haki badala ya uovu, utukufu kwa Mungu.

Lakini ashukuriwe Mungu, ambaye hutuongoza kila wakati katika ushindi katika Kristo, na anaonyesha kupitia sisi harufu nzuri ya kumjua Yeye kila mahali.
(2 Wakorintho 2:14 NASB)

Je! Uko tayari kumwamini Mungu na majaribu na changamoto maishani mwako? ___ Ndio la

Je! Uko tayari kumruhusu Mungu abadilishe maisha yako kupitia majaribio haya? ___ Ndio la

Je! Uko tayari kumtumainia Mungu wakati unapitia maumivu na majaribu haya maishani mwako?
___ Ndio la

Kuna nyakati, anasema Yesu, wakati Mungu hawezi kuinua giza kutoka kwako, lakini umtumaini Yeye. Mungu ataonekana kama rafiki asiye na fadhili, lakini sivyo; Atatokea kama Baba asiye wa asili, lakini sivyo; Atatokea kama hakimu dhalimu, lakini sivyo. Weka wazo la akili ya Mungu nyuma ya vitu vyote vikiwa na nguvu na kukua. Hakuna kinachotokea haswa isipokuwa mapenzi ya Mungu yapo nyuma yake, kwa hivyo unaweza kupumzika kwa ujasiri kamili kwake. -Oswald Chambers, *Changu changu kwa Aliye Juu Zaidi*

Gharama ya Kutosamehe

Wakati deni linasamehewa, haki ya malipo hutolewa. Neno *kusamehe* linamaanisha "kutoa." Ikiwa mtu ananiumiza na nimsamehe, ninatoa uhuru wa kuendelea kuwa na hasira na chuki. Hii inavunja ngome nyingi ambazo husababisha shida za kihemko na kisaikolojia. Kusamehe mtu kunamaanisha kutoa machungu yetu kwa Mungu, kumruhusu aondoe kutoka kwetu. Kwa njia hii tunatoa mawazo yoyote ya kinyongo ambayo tunaweza kuwa nayo na kuondoa vitendo vya kulipiza kisasi.

Kama Mungu anatusamehe, tunatoa msamaha kwa kosa hilo. Mungu anaamuru kwamba tuwasamehe wengine kama vile yeye ametusamehe. Neno *msamaha* limetokana na Kilatini, *perdonare* , linaloamaanisha "kutoa bure." Msamaha wa kweli haustahili, haujastahili, na ni bure. Sio nafasi yetu kuamua ni nini haki au haki- tumeitwa kusamehe. Katika Maandiko, *kusahau* maana yake ni "kuachilia mbali nguvu ya mtu."

Tunapokataa kutoa msamaha, kuna bei ya kulipa. Kutosamehe, kutokuwa tayari kuacha makosa wakati tunaamini mtu mwingine ametukosea, husababisha hali mbaya ya kihemko. Ya kawaida ni chuki, ambayo inamaanisha "kujisikia tena." Chuki hushikilia uchungu wa zamani, ukiwaamini tena na tena. Hasira, kama kuokota gamba, inakataza majeraha yetu ya kihemko kupona.

70

Craig Caster

Hakikisha kwamba hakuna mtu anayepungukiwa na neema ya Mungu; ili kwamba hakuna mzizi wa uchungu unachomoza unaosababisha shida, na kwa sababu hiyo wengi wanachafuliwa. (Waebrania 12:15 NASB)

Uchungu ni kama mzizi mzito unaoshika moyoni mwa mwanadamu, ambao hukua na kuzaa matunda. Walakini, badala ya kulisha wengine, matunda haya machungu hututia unajisi sisi na wengine.

Watu wengi hawakubali kwa urahisi kuwa na kutosamehe, chuki, au uchungu kwa sababu wanaitambua tu kama majibu ya kihemko baada ya kuumizwa. Wanaona hali yao ikiwa ya haki na hutafuta wengine kusikiliza malalamiko yao au kuwahurumia. Waefeso wanafundisha kwamba kutakuwa na ushahidi usiopingika katika maisha ya mtu kwamba mti mchungu wa chuki unakua ndani ya mioyo yao.

Acha uchungu wote na ghadhabu na hasira na kelele na kashfa viwekwe mbali na wewe, pamoja na uovu wote. (Waefeso 4:31 NASB)

Je! Yoyote ya haya ni ya kawaida katika maisha yako?

- Kiburi
- Kujihesabia haki
- Kujionea huruma
- Usumbufu wa kihemko
- Wasiwasi, mvutano, au mafadhaiko
- Shida za kiafya
- Shida za kula
- Hali mbaya ya kujiamini
- Ukosefu wa imani katika mahusiano
- Ukosefu wa ukaribu katika ndoa
- Uharibifu wa kijinsia
- Kuwahukumu au kuwakosoa wengine
- Inasikika na inakera kwa urahisi
- Kukosekana kwa amani au furaha
- Kuhisi mbali na Yesu
- Kuogopa kuongoza kama mume
- Kuogopa kufuata kama mke

Kwanini Usamehe?

Pamoja na uharibifu wa kihemko na kijamii ambao hutokana na kutosamehe, tunayo deni ya kusamehe.

Mungu anaiamuru.

Utii kwa Mungu sio hiari. Kuamua ni lini tutatii na hatutatii amri Zake kunasababisha maisha yasiyo na matunda, yasiyofaa, na tasa kiroho.

Lakini wapendeni adui zenu, na fanyeni mema. . . nanyi mtakuwa wana wa Aliye juu; kwani Yeye mwenyewe ni mwema kwa watu wasio na shukrani na wabaya. Kuwa mwenye huruma, kama vile Baba yenu alivyo na huruma. (Luka 6: 35-36 NASB)

71

Upendo Ni Nini

Na kila unaposimama kuomba, ikiwa una kitu dhidi ya mtu yeyote, msamehe, ili Baba yako wa mbinguni akusamehe pia makosa yako. (Marko 11:25)

Katika kusamehe, tunabeba sura ya Yesu.

Kama Wakristo, tumeitwa kubeba jina la Kristo kwa ulimwengu uliopotea. Neno *Mkristo* linamaanisha "Kristo mdogo." Kristo alionyesha msamaha, alikuja hapa duniani, alikufa ili kuanzisha msamaha kwa wenye hatia, na aliagiza kanisa kutangaza msamaha. Ili kubeba sura yake lazima tuwe tayari kuwasamehe wengine kama vile Yeye hutusamehe.

Ndipo Yesu akasema, "Baba, wasamehe, kwa maana hawajui watendalo." (Luka 23:34)

Yeye asemaye anakaa ndani Yake inampasa yeye mwenyewe kutembea kama vile alivyotembea. (1 Yohana 2: 6 NASB)

Msamaha huvunja mzunguko wa maumivu, lawama, na ngome.

Msamaha huleta oponyaji kwa mtu anayeumia na hufanya kazi kama dawa ya sumu ya uchungu. Walakini, haishughulikii maswala yote ya lawama na haki lakini mara nyingi huzidharau kabisa. Kuumia na chuki huachwa nyuma na Mungu, wakati kwa utii kutoa msamaha huleta uhuru na kumwezesha mtu kuanza upya katika uhusiano.

Ukweli huu umeonyeshwa katika maisha ya Yusufu, unaopatikana katika Mwanzo 37–45. Alisalitiwa na ndugu zake na kuuzwa utumwani, alikataa kuruhusu mzizi wa uchungu ushike maishani mwake. Baada ya miaka ya kutengana, wakati familia ilipounganishwa, Yusufu alishuhudia kazi ya oponyaji ambayo Mungu alikuwa amefanya maishani mwake kupitia msamaha, iliyoonyeshwa na majina ya wanawe.

JAMBO LA KWELI

Ghadhabu – Mlipuko wa hasira kali, kisasi au ghadhabu, kutafuta kulipiza kisasi.

Anger -A hali ya akili na sifa ya fretfulness na Akijibu changamoto ya maisha na kuchanganyikiwa.

Kunena ovu -Maneno *mabaya*, matusi dhidi ya mtu, kelele, kashfa, kuumiza sifa ya mtu kwa ripoti mbaya, kusengenya, kutukana, na kukashifu.

Uovu - Hisia za chuki *tunazilea* mioyoni mwetu. Tamaa ya kuona mwingine anateseka au kujitenga na mtu huyo, hatutaki kufanya kazi kuelekea upatanisho.

Yusufu akamwita mzaliwa wa kwanza Manase, "maana," alisema, "Mungu amenisahaulisha shida yangu yote na nyumba yote ya baba yangu." Akamwita Efraimu wa pili, "Maana," alisema, "Mungu amenipa uzao katika nchi ya mateso yangu."
(Mwanzo 41: 51-52 NASB)

Katika kifungu hiki, *kusahau* haimaanishi kukoma kukumbuka. Inamaanisha "kuachilia," au kuacha kuumiza kudhibiti maisha ya sasa. Uzazi wa Yusufu ulihusiana moja kwa moja na kuweka tumaini lake katika enzi kuu ya Mungu na kuwasamehe wengine. Badala ya kuzidisha uchungu wake kwa kuusikia tena na tena (chuki), Joseph alichagua kumwamini Mungu kama msimamizi wa matukio yote maishani mwake.

Kutosamehe hutufunga zamani na hufunga uwezo wote wa maisha yenye matunda.

Wakati wa miaka ya Yusufu huko Misri, alimruhusu Mungu kuponya moyo uliovunjika na kaka zake. Baadaye, alipopewa fursa, alionyesha uponyaji wake kupitia vitendo vya upendo, msamaha, na neema kwa ndugu zake.

Sasa msihuzunike au kujighadhibikia, kwa sababu mliniua hapa, kwa maana Mungu alinituma kabla yenu kuokoa uhai. . . na kukuweka hai kwa ukombozi mkuu.
. . . Akawabusu ndugu zake wote na kuwalia, na baadaye ndugu zake wakazungumza naye.
(Mwanzo 45: 5, 6, 15 NASB)

72

Craig Caster

Hakukuwa na lawama na hakuna maelezo yaliyodaiwa, tu sauti ya rehema na msamaha. Njia ilisafishwa kwa Joseph na kaka zake kuungana tena na kuanza uhusiano mpya.

Msamaha hulegeza kamba ya hatia kwa mkosaji.

Katika nyakati zijazo anaweza kuonyesha utajiri mwingi wa neema yake kwa fadhili kwetu katika Kristo Yesu. (Waefeso 2: 7 NASB)

Msamaha huleta uhuru kwa wote wanaohusika. Mungu alimwacha Yusufu huru, lakini kaka zake wangebeba huzuni yao hadi kaburini ikiwa Yusufu hangewasamehe. Tunasamehe kwa sababu Mungu hutusamehe katika Kristo. Msamaha huo huo, usiostahiliwa na ambao haujapatikana, ndio tunadaiwa wengine. Hupunguza mzigo dhalimu tunaoujua kama hatia.

Ikiwa Yesu hangeweza kutoa fadhili na msamaha kwa wenye dhambi, sisi sote tungekuwepo milele katika kukwama kwa hatia. Alifanya hatua ya kwanza kuelekea kwetu, ambayo ilifanya iwezekane kwetu kupatanishwa naye.

Upatanisho

Upatanisho ni kuondoa uadui, utatuzi wa ugomvi. Inamaanisha kuwa pande zilizokuwa zikipatanishwa hapo awali zilikuwa na uhasama au zilitengana. Upatanisho wowote uliofanikiwa utaambatana na fadhili na amani badala ya hasira na machafuko.

Acha uchungu wote na ghadhabu na hasira na kelele na kashfa viwekwe mbali na wewe, pamoja na uovu wote. Iweni wenye fadhili ninyi kwa ninyi, wenye huruma, na kusameheana, kama vile Mungu katika Kristo pia amewasamehe ninyi. (Waefeso 4: 31-32 NASB)

JAMBO LA KWELI

Patanisha -Kurejeshea uhusiano mzuri, kusuluhisha au kusuluhisha tofauti.

Upatanisho unapaswa kutafutwa kwa wanafamilia na waumini wengine katika maisha yetu. Katika uhusiano wetu wote nje ya mazingira ya karibu ya familia, mipaka ya heshima na kudumisha uhusiano mzuri ni muhimu.

Walakini kuna visa kadhaa au hali ambazo upatanisho hauhitajiki, hauwezekani, au hata unahitajika, kama mzazi wa dhuluma kihisia au kimwili au mwenzi wa zamani au mtu wa kubahatisha aliyekuumiza au mpendwa (mbakaji, mlevi aliyeumiza au kumuua mpendwa, mwalimu mzee au kocha ambaye alikudhuru kwa maneno, nk).

Maandiko yanatuagiza tuondoe uchungu wote, tuwe wema, wenye huruma na wasamehe.

Tunaondoaje uchungu?

Upendo Ni Nini

Je! Tunawezaje kupatanisha na mtu ambaye tumemkosea?

Je! Tunatengenezaje maumivu ambayo tumesababisha wengine?

Tunamsamehe vipi mtu ambaye ametukosea?

Je! Tunawezaje kubadilisha hisia zetu juu ya kosa lililofanywa?

Ikiwa Unahitaji Kusamehewa

Kama kitendo cha mapenzi, lazima ufanye vitu vinne.

Kwanza, kiri dhambi yako kwa Mungu, muombe akusamehe, na muombe Roho wake Mtakatifu ajaze moyo wako na upendo wake.

Heri yule aliyesamehewa makosa yake,
 Ambaye dhambi inafunikwa. . . .
 Nilipokaa kimya, mifupa yangu ilizeeka
 Kupitia kuugua kwangu siku nzima.
 Kwa maana mchana na usiku mkono wako ulikuwa mzito juu yangu;
 Uhai wangu uligeuzwa ukame wa majira ya joto.
 Nilikubali dhambi yangu kwako,
 Wala sikuficha uovu wangu.
 Nikasema, "Nitakiri makosa yangu kwa Bwana,"
 Nawe ulinisamehe uovu wa dhambi yangu. (Zaburi 32: 1, 3-5)

Ikiwa tunakiri dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki kutusamehe dhambi zetu na kutusafisha na udhalimu wote. (1 Yohana 1: 9)

Kama mashariki ilivyo magharibi,
 Hadi sasa ameondoa makosa yetu kutoka kwetu. (Zaburi 103: 12)

74

Craig Caster

Chukua muda sasa na umlilie Mungu. Muombe akusamehe, akujaze na Roho wake Mtakatifu, na akuimarisha kutii.

Mungu peke yake husamehe dhambi. Yeye husamehe na Anasahau. Kwa imani, kubali msamaha kamili wa Mungu na utakaso.

Msamaha sio hisia. . . Msamaha ni kitendo cha mapenzi, na mapenzi yanaweza kufanya kazi bila kujali joto la moyo. -Corrie kumi Boom

Pili, ikiwezekana, nenda kwa wale uliowakosea, onyesha unyenyekevu, na uwaombe msamaha.

Kwa hivyo ukileta zawadi yako madhabahuni, na hapo ukakumbuka kuwa ndugu yako ana kitu juu yako, acha zawadi yako hapo mbele ya madhabahu, uende zako. Kwanza patanisha na ndugu yako, kisha uje kutoa zawadi yako.
(Mathayo 5: 23-24)

Andika kujitolea kwako kutii Mathayo 5: 23-24.

Andika majina na maelezo mafupi ya kile kinachohitajika kusema kwa msamaha.

Maneno sita yenye nguvu zaidi katika lugha ya Kiingereza ni, *nilikuwa nimekosea. Tafadhali nisamehe* .

Usiruhusu usumbufu au vizuizi vingine kuchelewesha kitendo hiki cha utii. Shiriki uamuzi wako na rafiki Mkristo mwaminifu, uwaombe wasali nawe na uwajibike kufuata ahadi hii. Ni bora kutafuta msamaha uso kwa uso. Walakini, kwa sababu ya usafirishaji au makabiliano, unaweza kuhitaji kuwasiliana kwa simu au kwa maandishi. Ikiwa mtu uliyemkosea amekufa, nenda tu kwa Mungu na ungamu lako.

Tatu, tumia muda kila siku na Bwana katika Neno Lake na katika maombi.

Moja ya matokeo mabaya mengi ya kutotafuta au kutoa msamaha ni uhusiano uliozuliwa na Mungu. Tumsifu Bwana kwamba Yeye hatuachi kamwe au kutuacha, lakini mioyo yetu wenyewe inaweza baridi na mbali, na hivyo kuathiri urafiki wetu na Yeye. Mungu aliunda matokeo haya ili kutuhamasisha kufanya msamaha.

Upendo Ni Nini

Bali utafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, na hayo yote mtazidishiwa. (Mathayo 6:33)

Andika uamuzi wako wa kutumia wakati na Mungu kila siku kwa kusoma Neno Lake na katika sala na kutafakari.

Nne, tafakari maana ya msalaba na dhabihu aliyotoa Yesu kwa ajili ya dhambi zako.

Kwa maana sisi pia hapo zamani tulikuwa wajinga, wasiotii, tukidanganywa, tukitumikia tamaa na raha anuwai, tukiishi kwa uovu na husuda, tukichukia na kuchukiana. Lakini wakati fadhili na upendo wa Mungu Mwokozi wetu kwa mwanadamu ulipoonekana, si kwa matendo ya haki tuliyoyatenda sisi, bali kwa huruma yake Yeye alituokoa, kwa kuosha kuzaliwa upya na kufanywa upya Roho Mtakatifu.
(Tito 3: 3-5)

Chukua muda sasa kumshukuru Yesu kwa yote ambayo amekufanyia, kwa kukusamehe kwa dhambi zako zote, kwa mpango wake kamili wa kukugeza kuwa mfano wake, na kwa zawadi ya Roho wake Mtakatifu.

Ikiwa Unahitaji Kusamehe

Kama kitendo cha mapenzi, lazima ufanye vitu viwili.

Kwanza, omba na kumwomba Mungu nguvu ya kutii na kusamehe.

Yesu akawajibu, "Amin, amin, nawaambia, ikiwa mna imani na hamna shaka. . . mkiuambia mlima huu, 'Ondoka na utupwe baharini,' utafanyika." (Mathayo 21:21)

Mungu aliahidi kutupa nguvu ya kuhamisha milima. Hii inaweza kuwa Mlima Everest wako!

Wakati wowote ninajiona mbele za Mungu na kugundua kitu cha kile Bwana wangu aliyebarikwa amenifanyia huko Kalvari, niko tayari kumsamehe mtu yeyote chochote, siwezi kuizuia. Sitaki hata kuizuia. - Dakt. Martyn Lloyd-Jones

Tunajua ni mapenzi ya Mungu kwamba tuwasamehe wengine. Kuwa na hakika kwamba utakapomba nguvu hii, utapewa.

76

Craig Caster

Pili, wasilisha msamaha wako kwa mtu au watu.

Sasa huu ndio ujasiri tulio nao kwake, ya kwamba tukiomba chochote sawasawa na mapenzi yake, yeye hutusikia. (1 Yohana 5:14)

Kwa hivyo hebu tufuatilie mambo ambayo hufanya amani na vitu ambavyo mtu anaweza kumjenga mwingine. (Warumi 14:19)

Kutamani Upatanisho

Katika Mathayo, Bwana Yesu aliulizwa swali muhimu. "Mwalimu, ni ipi amri kuu katika sheria?" (Mathayo 22:36). Jibu lake lilifunua ukweli muhimu: "Yesu akamwambia, "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, kwa roho yako yote, na kwa akili yako yote." Hii ndiyo amri ya kwanza na kuu. Na ya pili ni kama hiyo: "Mpende jirani yako kama nafsi yako." Juu ya amri hizi mbili hutegemea Sheria yote na Manabii. "(Mathayo 22: 37-40). Yesu mwenyewe alisema upendo wetu kwa wengine ni muhimu sawa na upendo wetu kwake.

Tunataka Mungu atusamehe, na tunaomba hii mara kwa mara na tunategemea. Mungu anaonyesha upendo wake kwetu, na tunapaswa kujibu kwa kumpenda kwanza na kisha kuwapenda wengine. Mstari huu *si* kuhamasisha upendo ambayo kuweka yetu katika mgogoro na tamaa ya Mungu au mapenzi kwa ajili yetu, lakini anasema kuwa wote upendo sisi kuonyesha kwa wengine wawe na ndani ya wigo wa utii wetu kwake. Hatupaswi kuweka matakwa yetu wenyewe au hamu ya kuridhisha wengine juu ya utii wetu kwa Mungu.

Lakini mimi nawaambia, kila mtu amkasirikiaye ndugu yake bila sababu atakuwa katika hatari ya hukumu. Na ye yote atakayemwambia ndugu yake, "Raka!" atakuwa hatarini kwa baraza. Lakini yeyote anayesema, "Wewe mpumbavu!" atakuwa katika hatari ya moto wa Jehanamu. (Mathayo 5:22)

Wacha tulete uwazi kwa maneno katika aya hii. "Kumkasirikia ndugu yake" kunamaanisha kumtendea mtu kwa mawazo, maneno, au tendo bila upendo. Hata waumini huwatendea wapendwa wao kwa njia isiyopenda na wanaisamehe badala ya kutafuta upatanisho.

Neno *raca* linamaanisha "kumdharau mtu, kumhukumu, au kuamini kuwa hawana maana au chini yako kwa njia fulani." Neno *mjinga* linamaanisha "mtu asiye na maadili na asiyestahili wokovu." Haya ni mashtaka mazito ambayo waumini wengi wanawalenga wengine kwa sababu moja au nyingine. Bwana anasema, "Maana mlinunuliwa kwa bei; basi mtukuzeni Mungu katika miili yenu na kwa roho zenu, ambazo ni za Mungu" (1 Wakorintho 6:20).

Tunapaswa kumtukuza au *kumtafakari* Kristo kwa wote bila ubaguzi. Mawazo au tabia zinazoendelea kwa wengine ambazo hazina upendo au sio za Kristo hazina udhuru na zinahitaji toba kwa Mungu na kwa mtu huyo.

Kwa hivyo ukileta zawadi yako madhabahuni, na hapo ukakumbuka kuwa ndugu yako ana kitu juu yako, acha zawadi yako hapo mbele ya madhabahu, uende zako. Kwanza patanisha na ndugu yako, kisha uje kutoa zawadi yako. (Mathayo 5: 23-24)

Tunakwenda madhabahuni lini? Hii inahusu ushirika wetu na Yesu, wakati wetu katika maombi na shukrani na kumwomba dua, matendo yetu ya kila siku ya kujitolea na hamu ya kukaa ndani Yake.

Mimi ni mzabibu, ninyi ni matawi. Yeye akaaye ndani yangu, nami ndani yake, huzaa matunda mengi; kwa maana bila mimi hamwezi kufanya neno lo lote. (Yohana 15: 5)

Kukaa kunamaanisha "kukaa na, kuishi katika utambuzi wa mara kwa mara wa kuwa hekalu la Roho Mtakatifu." Na anasema kuwa *kama* sisi kufanya hivyo, tutakuwa huzaa matunda mengi kwani bila neema yake hatuwezi kufanya *chochote*. *Kwenda madhabahuni* inamaanisha ushirika wetu na Yesu na uwezo wetu wa kupokea neema inayohitajika kwa kuzaa matunda na kutii mapenzi yake.

Kujichunguza

Wakati tunadaiwa mtu msamaha, iwe kwa kuomba au kutoa, Mungu anasema lazima kwanza tuondoe hii kabla ya kutarajia baraka na neema Yake. Je! Ni *zawadi* gani za kuleta Mathayo 5:23? Kuleta dhabihu hekaluni ilikuwa kawaida kwa Wayahudi kama sehemu ya upatanisho wa dhambi zao. Zawadi zetu leo ni sifa, zaka, ibada, utii, na huduma kwake. Walakini Yesu alisema hatapokea zawadi hizi ikiwa unadaiwa upatanisho wa mtu yeyote.

Je! Bwana anafurahia sadaka za kuteketezwa na dhabihu, kama vile kutii sauti ya Bwana? Tazama kutii ni bora kuliko dhabihu, na kusikiliza kuliko mafuta ya kondoo waume. (1 Samweli 15:22)

Huduma na kufanya kazi kwa Mungu hakutatatia shida hii. Tunashauriwa kujichunguza kabla ya kuchukua ushirika.

Kwa maana kila mara mnapokula mkate huu na kunywa kikombe hiki, mnatangaza kifo cha Bwana hata atakapokuja. Kwa hiyo mtu yeyote anayekula mkate huu au kunywa kikombe cha Bwana kwa njia isiyostahili atakuwa na hatia ya mwili na damu ya Bwana. Lakini mtu na ajichunguze mwenyewe, na hivyo ale mkate na anywe kikombe. Kwa maana yeye anayekula na kunywa kwa njia isiyostahili hula na kunywa hukumu yake mwenyewe, bila kutambua mwili wa Bwana. Kwa sababu hii wengi wako dhaifu na wagonjwa kati yenu, na wengi wamelala. Kwa maana ikiwa tungejihukumu wenyewe, hatungehukumiwa. Lakini tunapohukumiwa, tunaadhibiwa na Bwana, ili tusihukumiwe pamoja na ulimwengu. (1 Wakorintho 11: 26-32)

Ni mara ngapi Wakristo hushiriki ushirika bila kwanza kuchunguza mioyo yao ili kuona ikiwa wana uchungu au wamemkosea mtu na hawajatubu au hawana mpango wa kupatanishwa?

Msiwe na deni ya mtu yeyote isipokuwa kupendana, kwa maana yeye ampendaye mwingine ametimiza sheria. (Warumi 13: 8)

JAMBO LA KWELI

Patanisha - Kufanya mambo yawe sawa; kubadili hisia za mtu au kutazama mwingine; au kulipa deni inayodaiwa.

Deni lililofungwa

Kama Wakristo tuna deni ya kulipa ambayo Mungu mwenyewe anasema tunadaiwa na wengine: kuwapenda kwa mawazo, maneno, na matendo. Hii pia ni pamoja na kuwasamehe wale ambao wametuumiza. Wakristo wengi wanahifadhi uchungu, chuki, au kutosamehe kwa mtu na wanahalalisha hisia hizi kwa sababu mtu huyu bado hajalipa matokeo yoyote au amechukua jukumu la tabia yao. Lakini *itakuwa* na madhara kwa wengine, hata wale ambao wanatakiwa upendo kwetu, ama kwa ujinga au kwa makusudi.

Neno *kusamehe* ni kitenzi- *kitendo*. Mungu anatumia Neno lake kuzungumza nawe hivi sasa, akifunua ukweli ambao unahitaji hatua. Kusamehe si rahisi. Inaweza kusaidia kutafuta msaada na uwajibikaji wa Mkristo aliyekomaa ili kukutia moyo kufuata.

Andika ahadi yako ya kumsamehe mtu huyo au watu au kuomba msamaha kwa kile Mungu amekufunulia. Jipe tarehe ya mwisho ya kufuata.

Kwa maana mkiwasamehe watu makosa yao, Baba yenu wa mbinguni pia atawasamehe ninyi. (Mathayo 6:14)

Katika visa vingine, kwa sababu ya usafirishaji, gharama ya kusafiri, usalama kwako, au uwezo wa mtu mwingine kukaa kimya muda wa kutosha kukuruhusu useme kile unahitaji kusema, barua, barua pepe, maandishi, au simu inaweza kuwa chaguo bora.

Mawaidha ya Mawasiliano

Weka alama hizi akilini wakati unazungumza au unawasiliana kwa maandishi.

1. Unafanya hivyo kwa utii kwa Baba yako wa mbinguni, ambaye anakupenda na kukujali.
2. Anataka uwe huru kutoka kwa utumwa na uonevu ambao umekuwa ukipata kama matokeo ya kutosamehe.
3. Huna haja ya kufanya mazoezi ya kila undani wa kosa lao dhidi yako.
4. Mara nyingi, haswa wakati wa kumsamehe mwenzi wako, wanaweza kuwa hawajui nini wamefanya kukuumiza.
5. Usilazimishe wengine kukubali makosa yao.
6. Mungu amekuita kutii, sio kuwa wakili wa mashtaka, juri, jaji, au kujaribu kuwafanya wakiri kwamba kile walichofanya kilikuwa kibaya.
7. Weka fupi.

79

Upendo Ni Nini

8. Mara nyingi, kwa sababu ya kiwango cha juu cha mhemko, tunaweza kujikuta tukisema vitu ambavyo hatukukusudia kusema na kudhoofisha kusudi la mkutano, mazungumzo, au barua.
9. Mwishowe (ikiwa inafaa), omba msamaha kwa kuwa na chuki kwao.
10. Kumbuka kwamba walichoweza kufanya kilikuwa kibaya na cha kukera, lakini uchungu na kutosamehe ni sawa sawa.

Mungu atahukumu siri za wanadamu na Yesu Kristo, kulingana na injili yangu. (Warumi 2:16)

Kwa hivyo huna udhuru, Ee mwanadamu, mtu yeyote ambaye unahukumu, kwa kuwa katika chochote unachohukumu mwingine unajihukumu mwenyewe; maana wewe unayehukumu hutenda mambo yale yale. (Warumi 2: 1)

Kiwango ambacho nina uwezo na nia ya kuwasamehe wengine ni dalili wazi ya ni kwa kiwango gani nimepata msamaha wa Mungu Baba yangu kwangu. —Phillip Keller

Kudumisha Ahadi Yako ya Kusamehe

Unaweza kukutana na vita kati ya Roho na mwili baada ya kuomba msamaha au kumsamehe mtu mwingine.

Lakini tunda la Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, fadhili, wema, uaminifu, upole, kujidhibiti. Dhidi ya hizo hakuna sheria. Na wale walio wa Kristo wameusulubisha mwili pamoja na tamaa na tamaa zake. Ikiwa tunaishi katika Roho, na tuenende pia kwa Roho. Tusiwe wenye majivuno, wakichocheana, na kuoneana wivu. (Wagalatia 5: 22-26)

Uzoefu wa msamaha utabadilisha wewe na mahusiano yako kwa muda. Mungu amekuwa na ushindi mkubwa katika maisha yako, akikuleta mahali hapa pa kujisalimisha na kutii. Lakini huu ni mwanzo tu. Sasa lazima ubonyeze na ufanyie mabadiliko unayohitaji. Hii itahitaji kwamba umtafute Mungu kila siku kwa nguvu zake ili uendelee kwenye njia yako ya huruma na huruma.

Kwa mfano, unaweza kuwa umemsamehe mzazi kwa kuwa mkali na asiye na upendo na kuwauliza wakusamehe kwa kuwa na uchungu. Walakini wanaweza kuendelea kuwa wakali na wasio na upendo. Mwili wako unaweza kutaka kuitikia jinsi ulivyotenda hapo awali. Mungu atakuwa mwaminifu kuzalisha matunda yake maishani mwako unapojisalimisha kwake kila wakati.

Kwa maana sisi hatushindani na nyama na damu, bali na falme, na mamlaka, na wakuu wa giza hili, na majeshi ya pepo wabaya katika ulimwengu wa roho. (Waefeso 6:12)

Lazima ukumbuke kuwa utii wako katika kusamehe haikuwa hivyo mwenzi wako (au yule mtu mwingine) atabadilika. Ikiwa watatoa mapenzi yao kwa Bwana, watapata neema ya Mungu, uponyaji, na uwezo wa kubadilika. Ni Mungu tu anayeweza kubadilisha mioyo yetu na kusasisha akili zetu, lakini itatokea tu *tunapojisalimisha* kwake.

80

Craig Caster

Tunahusika katika vita vya kiroho kila siku. Adui, Shetani, hataki umtii Mungu au ushinde dhambi na uumie. Atashambulia akili yako na kumbukumbu, mawazo mabaya, uwongo, majaribu, na kulaani. Lazima zoezi akili kujidhibiti na kukumbuka nini na ambao wanapigana!

"Ghadharini, wala msitende dhambi": jua lisichwe juu ya hasira yako, wala usimpe Ibilisi nafasi. (Waefeso 4: 26-27)

Huu ndio ukweli ambao tunaishi. Shetani anachukia kupoteza ardhi maishani mwako. Anataka kukuibia amani na furaha ya Mungu.

Uharibifu wa Shetani

Acha kumpa shetani nafasi ya kufanya uharibifu wake katika maisha yako. Jaribu kila wazo linaloingia akilini mwako na Neno la Mungu ili uone ikiwa limetoka Kwake, kutoka kwa mwili wako, au kwa Adui.

Kwa maana ingawa tunaenenda katika mwili, hatupigani vita kulingana na mwili. Kwa maana silaha za vita vyetu si za mwili bali zina nguvu kwa Mungu kwa kubomoa ngome, tukitupa hoja na kila kitu cha juu kinachojiinua juu ya maarifa ya Mungu, tukileta kila fikira katika utumwa wa Kristo, na kuwa tayari kuadhibu. Uasi wote wakati utii wako umetimizwa. (2 Wakorintho 10: 3-6)

Kwa sasa, ndugu, mambo yoyote yaliyo ya kweli, yo yote yenye heshima, yaliyo ya haki, yo yote yaliyo safi, yo yote ya kupendeza, yo yote yenye sifa njema, kama kuna nguvu yoyote na kama kuna kitu chochote sifa-kutafakari juu ya mambo haya. (Wafilipi 4: 8)

Omba katika kila jaribu, ukiomba nguvu ya Mungu kufanya mapenzi yake.

Usishindwe na ubaya, bali shinda ubaya kwa wema. (Warumi 12:21)

Sasa, Mungu wa tumaini akujaze furaha na amani yote katika kuamini, ili uzidi kuwa na tumaini kwa nguvu ya Roho Mtakatifu. (Warumi 15:13)

Pinga na kemea shetani kwa jina la Yesu. *Pambana!*

Walakini Mikaeli malaika mkuu, kwa kushindana na shetani. . . hakuthubutu kumletea mashtaka ya matusi, lakini akasema, "Bwana akukemee!" (Yuda 1: 9)

Kwa hivyo nyenyekeeni chini ya mkono wenye nguvu wa Mungu. . . mkimtupia huduma yenu yote, kwa maana yeye huwajali ninyi. . . Adui yako Ibilisi hutembea huku na huku kama simba anayenguruma, akitafuta mtu ammeze. Mpingeni, mkiwa thabiti katika imani. (1 Petro 5: 6-9)

Nimesamehe hiyo kwa ajili yenu mbele za Kristo, Shetani asije akatuchukua; kwa maana hatujui hila zake. (2 Wakorintho 2: 10-11)

81

Upendo Ni Nini

Mungu anataka uwe mshindi. Jihadharini na hila za shetani. Kutosamehe ni moja wapo ya mbinu zake zenye nguvu kutuweka katika vifungo. Yesu alionyesha umuhimu wa kutumia Maandiko kupambana na udanganyifu wa Shetani (Mathayo 4: 4, 7, 10).

Tengeneza mpango wa utekelezaji kwa kutumia aya yoyote hapo juu, au mafungu mengi katika somo hili, ili kupambana na mawazo yasiyokuwa ya kibiblia na kuweka mawazo yako kwa mtazamo wa Mungu. Andika mstari kwenye kadi ya index na uikariri kwa kubeba kadi na wewe na kuipitia asubuhi na usiku. Endelea kuongeza kitanda chako cha ushindi kwa kukariri mistari. Unapoomba na kukariri Maandiko, unalificha Neno la Mungu moyoni mwako (Zaburi 119: 11). Huu utakuwa ushindi wako.

Nukuu Maandiko kuchukua nafasi ya mawazo mabaya, jaza ukweli wa Mungu, na ujibu Adui kama Yesu. Wakati Shetani alimletea Yesu uwongo, Alisema, "Imeandikwa" (Mathayo 4: 4, 7), na alinukuu Maandiko. Lazima tufanye vivyo hivyo. Ukweli utashinda *daima*.

Kuanzisha Mipaka

Unaweza kuhitaji kuweka mipaka. Kuomba msamaha au kusamehe mwingine hakumpi mtu huyo haki ya kukutenda bila heshima au kuwa mkali.

Ikiwa mama yako alikuwa mkali au mwenye ujanja kwako wakati ulikuwa unakua na aliendelea baada ya kuhama, unahitaji kuweka mipaka katika uhusiano wako (baada ya kumsamehe). Fafanua kwa fadhili kuwa unataka uhusiano naye lakini unahitaji kuanzisha mipaka ili asiimizwe naye. Labda unaweza kuongeza, "Mama, ninahitaji uzungumze nami kwa njia ya upendo, na naahidi kufanya vivyo kwako. Ikiwa yeyote kati yetu anasema jambo lisilo la fadhili, tunahitaji kusema kwamba yule mtu mwingine ametuumiza. Au ikiwa tunataka kutozungumza juu ya mada fulani, tunahitaji kuheshimu hiyo. Ikiwa mipaka hiyo haitaheshimiwa, basi nitamaliza mazungumzo. Mama, njia pekee ambayo tunaweza kujua ikiwa tunataka kuwa na uhusiano ni kwa njia ya kupendana na kuheshimiana."

Imeshindwa Kupatanisha

Wakati mwingine haiwezekani kupatanisha. Ikiwa mtu ambaye unahitaji kusamehe amekufa au hataki kupatanisha, bado unaweza kuwasamehe.

Uchungu ndani ya moyo wa mwanadamu huishi kwa muda mrefu baada ya kitu cha uchungu huo kufa. Ni muhimu kutazama msamaha kama dawa ya nguvu ya kuponya roho ya mwanadamu ya hali mbaya za kibinadamu. Ukichagua kumwamini Mungu na kupokea "dawa hii", Mungu ataleta uponyaji na hata kuziba utupu huo katika nafsi yako. Kifo cha mkosaji hakifuti Neno la Mungu.

Ukweli, msamaha wa kibiblia unahitaji sisi kuchukua hatua. Lazima tufanye zaidi ya kukubaliana katika akili zetu au mioyo yetu kwamba tunapaswa kusamehe. Biblia haituamuru *tuhisi* msamaha. Lazima tutekeleze mapenzi yetu na kufuata matendo yetu.

Lazima uanze na ungamo kwa Bwana. Inasaidia ikiwa unazungumza ukiri wako kwa sauti na kusema msamaha wako kwa mtu aliyekufa mbele ya rafiki, mwenzi, mchungaji, au mshauri.

JAMBO LA KWELI

Kukiri —Kukubali au kukatisha makosa, makosa, au dhambi ya mtu.

Wajibu wako

Unawajibika tu kwa *sehemu yako* ya upatanisho. Bila kujali msimamo wa mwenzi wako (au mtu mwingine), lazima umtii Mungu kwa kuomba msamaha na kutoa msamaha. Ikiwa wanakataa kukusamehe, au hawakubali makosa yao kwako, Mungu bado atakubariki kwa utii wako na kumwaga amani, neema na huruma Yake juu ya maisha yako. Bado utapata uhuru Wake kutoka utumwani.

Huwezi kuweka matarajio yoyote au mahitaji kwa mtu mwingine. Salimisha yote kwa Bwana na umwamini Yeye kufanya kazi katika mazingira yako. Hatupaswi kutegemea uelewa wetu wenyewe lakini kutii na kujisalimisha kwa Mungu na mapenzi yake. Ametupa sheria za kiroho kutawala, kulinda, na kutuweka huru. Neno lake linatupa ufahamu na maagizo juu ya jinsi ya kufuata sheria hizi. Mwili wetu, kiburi, na hofu zitatuzua tusimwamini na kumtii Mungu katika hali hizi, lakini kwa nguvu ya Roho Mtakatifu, tunaweza kushinda.

Mtumaini Bwana kwa moyo wako wote,
Wala usitegemee ufahamu wako mwenyewe;
Katika njia zako zote mkiri Yeye,
Naye atazielekeza njia zako. (Mithali 3: 5-6)

Tumia sala ifuatayo kukuongoza:

Bwana Yesu, ninaomba nguvu ya kukuamini katika hali hizi. Nisaidie kukumbuka kuwa ninafanya hivi kwa ajili yako. Najua Wewe peke yako ndiye unayeweza kuniponya mimi na mwenzi wangu kwa kosa ambalo tumetendean. Ninaomba upatanisho na mwenzi wangu, lakini najua kwamba ninaweza tu kufanya sehemu yangu. Namuombea mwenzi wangu ajisalimisha Kwako ili Utukuzwe. Nakuamini kabisa na matokeo. Kwa jina la Yesu ninaomba. Amina.

Hitimisho

Inaweza kuwa ngumu sana kusamehe, lakini maisha ni magumu wakati hatujasamehe kwa sababu tunahifadhi dhambi na tunakosa kile Yesu alitufanyia msalabani. Uzoefu wetu wa msamaha wa Mungu unahusiana moja kwa moja na uwezo wetu wa kusamehe wengine. Kuwa tayari kusamehe wengine ni dalili mojawapo ya kwamba umetubu dhambi yako mwenyewe, umesalimisha maisha yako, na umepokea msamaha wa Mungu. Moyo uliojitoa kwa Mungu hauwezi kuwa moyo mgumu kuelekea wengine.

Kiburi na woga hutuepusha na msamaha na upatanisho. Kukataa kujitoa au kuvunjika, kusisitiza haki zako, na kujitetea zote ni dalili kwamba kiburi cha ubinafsi kinatawala maisha yako, badala ya Bwana. Wakati hofu ya *nini ikiwa* inakuteketeza na kukudhibiti, omba imani ya kumwamini na kumtii Mungu. Maadi ni ghali sana kuweka. Mfano katika Mathayo 18: 21-35 unaonya kwamba roho ya kutosamehe itakuweka katika gereza la kihemko.

Mtu wa kwanza na mara nyingi ndiye anayeponywa na msamaha ni mtu ambaye anasamehe. . . . Tunaposamehe kwa dhati, tunaweka mfungwa huru na kisha kugundua kuwa mfungwa tuliyemuweka huru alikuwa sisi. -Lewis Smedes

83

Craig Caster

Kiambatisho R

Kamusi

Ufafanuzi huu umechukuliwa kutoka *Kamusi mpya ya Kimataifa ya Webster ya Lugha ya Kiingereza*, Kampuni ya G & C Merriam, na *Kamusi Kamili ya Utaftaji wa Neno*, Spiros Zodhiates, Wachapishaji wa AMG.

kaa : Kukaa, kaa; kuendelea mahali; kuvumilia bila kujitoa.

thibitisha : Kuthibitisha; kudai kuwa halali; sisitiza vyema.

wenye kiburi au **wenye kiburi** : Kuwa na majivuno; kuhisi au kuonyesha kujiona, kujali wengine. Kiburi; kujipa cheo cha juu, umuhimu usiofaa.

hubeba vitu vyote : huzaa, s *tego* (Kigiriki). Kuficha, kuficha. Upendo huficha makosa ya wengine au hufunika. Huzuia chuki kama meli inazuia maji au paa mvua.

kuamini : *Pisteo* (Mgiriki). Kuwa na imani katika au kushawishiwa kwa nguvu na jambo fulani. Inaonyesha mtazamo wa matumaini yanayotarajiwa.

kujisifu : Kuzungumza juu yako mwenyewe, au vitu vinavyohusu wewe mwenyewe, kwa njia ya kujisifu; kujivunia.

mwenzako : Mtu ambaye ameongozana au yuko pamoja na mwingine; mwenzi, mshirika, maslahi ya uhusiano maalum kama mwenzi au rafiki.

kulinganishwa : Mmoja ambaye ni mwenzake, upande wa pili, sehemu iliyo kinyume, mwenzi, mwenzake, lakini haifanani.

maelewano : Kusuluhisha tofauti na ubalazi.

marekebisho : Neno la Mungu linatambia jinsi ya kurudisha kitu katika hali yake inayofaa, tukiweka wima kitu kilichoanguka, kikionyesha maisha ya kimungu.

unajisi : *Miano* (Mgiriki). Kutia rangi na rangi kama glasi, kuchafua, kuchafua, najisi.

nidhamu : *Hupopiazo* (Kigiriki). Inatumika kuelezea mabondia wakitoa makofi ya mtoano; ngumi za sehemu ya uso chini ya macho hadi zilikuwa nyeusi na hudhurungi. (Vifungu vinavyohusiana: 1 Timotheo 4: 7-8; Yuda 3; 2 Petro 1: 5-6)

nguvu ya kiungu : Nguvu, *dunami* (Kiyunani). Nguvu ya nguvu, au uwezo wa kufanya kile ambacho ni Mungu tu anayeweza kufanya.

fundisho : Maagizo ya kimungu ya Mungu hutoa mwili kamili na kamili wa ukweli wa kimungu unaohitajika kwa maisha, utauwa, na familia.

85

Upendo Ni Nini

ujenzi : *Oikodome* (Kigiriki). Kujijengea faida ya kiroho au maendeleo ya mtu mwingine; kutumika kuonyesha ujenzi wa nyumba au muundo.

vumilia vitu vyote : *Kuvumilia*, *hupomeno* (Kigiriki). Kukaa chini, kuvumilia chini, kuteseka, kama mzigo wa shida. Uvumilivu wa subira, ukishikilia ardhi yake wakati hauwezi tena kuamini wala kutumaini.

enraptured : *Sagah* (Hebrew). Isaya alitumia kitenzi hiki kupendekeza kuhama, kupindika, au kutikisika katika ulevi (Isa. 28: 7). Inaweza kufafanua ulevi, sio tu kutoka kwa divai au bia lakini pia kutoka kwa upendo (Mithali 5: 19-20).

wivu : Kutoridhika au kutokuwa na wasiwasi mbele ya ubora wa mtu mwingine au bahati nzuri, ikifuatana na kiwango fulani cha chuki na hamu ya kumiliki faida sawa; malalamiko mabaya.

matarajio : Kutarajia au wazo la kitu kinachotokea; kiwango kinachotarajiwa.

achana : Kukana. Kila siku linganisha vipaumbele vyetu na Neno la Mungu, ambalo linaweka mapenzi yake juu yetu.

mpole : Inaonekana, inafaa; usawa, haki, wastani, uvumilivu, sio kusesitiza barua ya sheria. Inadhihirisha kujali ambayo inaonekana kibinadamu na kwa busara katika ukweli wa kesi.

ukweli : *Dokimion* (Kigiriki). Kitu ambacho kimejaribiwa na kupitishwa. Inatumika kuelezea metali ambazo zilikuwa zimepitia mchakato wa kuondoa uchafu wote.

kumtukuzwa : Kutafakari, kuheshimu, kusifu, kutoa heshima au heshima kwa kumweka katika nafasi ya heshima.

moyo : *Kardia* (Kigiriki). Kiti cha tamaa, hisia, mapenzi, tamaa, msukumo; akili.

moyo : *Lebab* (Kiebrania). Akili, mtu wa ndani (mapenzi, mhemko). Neno hasa linaelezea tabia nzima ya mtu wa ndani.

msaidizi : *Azar* (Kiebrania). Kusaidia, kusaidia, toa moyo; yule anayemzunguka, kumlinda, na kumsaidia mwingine.

msaidizi : *Ezer* (Kiebrania). Kusaidia au msaada ambao umepewa; inaonyesha watu wanaotoa msaada. Mwanamke aliumbwa kama msaidizi msaidizi wa Adamu (Mwanzo 2:18, 20). Bwana kama msaada wa Israeli (Hosea 13: 9). Bwana kama msaidizi mkuu wa Israeli (Kutoka 18: 4; Kumbukumbu la Torati 33: 7; Zaburi 33:20; 115: 9–11).

msaidizi : Mtu anayekuja na kusaidia, sio anayeongoza.

mfundisho katika haki : Maandiko hutoa mafunzo mazuri. *Maagizo* hapo awali yalimaanisha kumfundisha mtoto tabia ya kimungu; sio kukemea tu na kurekebisha tabia mbaya (Matendo 20:32; 1 Timotheo 4: 6; 1 Petro 2: 1-2).

86

aina : *Chrestos* (Kigiriki). Kufanya mema; Inaashiria kuwa mpole, mwenye huruma, mwenye huruma, mwenye neema, na tabia nzuri tofauti na mkali, mgumu, mkali, mwenye uchungu, au mkatili. Wazo la ubora wa maadili.

ujuzi : *Epignosis* (Kigiriki). Ushiriki kamili katika kupata maarifa, na kuyatumia.

uvumilivu au **uvumilivu** : Kuwa na hasira-ndefu, kinyume cha hasira ya haraka; inajumuisha kutumia ufahamu na uvumilivu kuelekea watu. Inahitaji sisi kuvumilia hali, bila kupoteza imani au kukata tamaa.

upendo : *Agape* (Kigiriki). Jibu la moyo wa Mungu kwa wenye dhambi wasiostahili. Agape ni upendo wa Mungu ulioonyeshwa kwa kujitolea kwa faida ya vitu vya upendo wake, Mwanawe akileta msamaha kwa mwanadamu. Sifa muhimu ya Mungu hutafuta masilahi ya wengine bila kujali matendo ya wengine; inajumuisha Mungu kufanya kile Anachojua ni bora kwa mwanadamu na sio lazima kile mtu anachotamani. Agape anachagua kupenda bila masharti.

upendo : *Phileo* (Mgirikiki). Jibu la roho ya mwanadamu kwa kile kinachovutia kama ya kupendeza. Tofauti na agape na huzungumza juu ya heshima, heshima kubwa, na mapenzi ya zabuni na ni ya kihemko zaidi. Upendo wa urafiki; imedhamiriwa na raha ambayo mtu hupokea kutoka kwa kitu cha upendo huo. Phileo ni upendo wa masharti.

tafakari : Kuomboleza, kutamka, au sauti za kunung'unika, kama kusoma nusu kwa sauti au kuzungumza na wewe mwenyewe, kuingiliana na maandishi ili iweze kuingia ndani ya akili yako. Kama begi la chai linaloingia ndani ya maji linapenya ndani ya kioevu, kwa hivyo kutafakari juu ya Maandiko kunajaza akili zetu. Katika ulimwengu wa kibiblia, kutafakari haikuwa mazoezi ya kimya.

waziri (nomino): Mtumishi au mhudumu; anayesimamia, anayetawala, na anayetimiza.

waziri (kitenzi): Kurekebisha, kudhibiti, na kuweka utaratibu; kutumikia, kutoa huduma kwa mwingine; kufanya kazi kwa Bwana kama mtumishi.

kutofurahi udhalimu (uovu): Unapooa mtu akianguka dhambini au akifanya kosa, haufurahi au kulipiza kisasi kwao.

imekamilika : *Teleio* (Kigiriki). Kukamilisha, ambayo inaonyesha kuwa kuna kitu kiko katika mchakato. Hasa na maana ya kumaliza kabisa, kukamilisha, kufikia lengo lililokusudiwa, kumaliza kazi au jukumu.

upendeleo : Kile mtu anapendelea kabla au juu ya mwingine. Sio sawa au mbaya.

kutoa : *Pronoeo* (Kigiriki). Kutafakari kwa uangalifu, fikiria, zingatia, fikiria kabla kwa njia ya kushawishi, kutunza katika kumpa mtu mwingine.

kusudi : Matokeo au lengo linalotarajiwa au linalotarajiwa.

kuguswa : Kutenda kwa kujibu kichocheo au kichocheo, kutenda kinyume.

87

Upendo Ni Nini

kuguswa katika mwili : Mkristo akijibu hali kwa njia ya dhambi, katika tabia ya tabia yao ya zamani iliyoanguka, au akijibu kwa nguvu na uelewa wao badala ya nguvu na hekima ya Roho Mtakatifu.

kufurahi katika ukweli : Kuwa na furaha kubwa; kufurahi kwa kile kilicho kweli kulingana na ahadi za Mungu.

tubu : Kutatua; kurekebisha maisha ya mtu kama matokeo ya majuto ya dhambi zake; kujuta kwa yale ambayo mtu amefanya au ameacha kufanya mbele za Mungu. Kugeuka na kwenda mwelekeo mwingine; kubadili mawazo, mapenzi, na maisha ya mtu, na kusababisha mabadiliko ya tabia; kufanya mambo kwa njia nyingine.

karipio : Neno la Mungu linatuambia kile kibaya au dhambi katika imani na tabia.

jibu : Tenda vyema au vyema.

kujibu kwa upendo : Kujibu mwongozo wa ndani, upendo, hekima, na nguvu ya Roho Mtakatifu.

kugawanya sawa : Kukata kitu sawa sawa na vile unavyofanya katika useremala, uashi, au kwa kukata kipande cha kitambaa ili kushonwa pamoja.

mkorofi : Sifa ya ukali; mkali, mkali, mbaya, asiye na adabu, au mwenye kukera kwa namna au vitendo.

kuridhisha : *Rawah* (Kiebrania). Kutoa maji, kumwagilia; kunywa shibe ya mtu. Inamaanisha kumpa mtu kinywaji halisi na mfano (Zaburi 36: 8-9; 65: 10-11). Inamaanisha kunywa kila kitu anachotaka, kutosheleza (Mithali 5:19; 7:18).

usalama : Hali ya kutokuwa na hatari au tishio, kuwa na imani kwamba mtu yuko salama, na ustawi wa mtu huyo unahakikishiwa na mwingine, kama vile mke anayepumzika salama katika uongozi wa mume.

tafuta na uweke akili yako : Vitenzi visivyo na maana vinavyoonyesha hatua ni mchakato wa kuendelea. *Tafuta* inamaanisha kutafuta na kujitahidi kupata. *Weka akili yako* inahusu mapenzi, mapenzi, na dhamiri.

tafuta kwanza : Amri ya kufanya na usiache kamwe (Mathayo 6:33).

tafuta njia yako mwenyewe : Kufuatilia kile kinachofaa zaidi maslahi yako mwenyewe bila kujali jinsi matendo yako au njia zako zinawaathiri wengine. Kutotaka kupokea maoni, ambayo ni pamoja na maagizo kutoka kwa maoni ya Mungu au mwenzi wako.

somo : Kitenzi kisichojulikana; amri ya kufanya na kuendelea kufanya. Inaashiria kuendelea kwa bidii, kuwa na bidii, kufanya kila juhudi kufanya bora, kuwa na hamu na bidii katika kutimiza lengo.

wasilisha : *Hupotasso* (Kigiriki). Mtazamo wa hiari wa kujitoa, kushirikiana, kuchukua jukumu, na kubeba mzigo.

88

Craig Caster

hafikirii ubaya : *Logizomai* (Kigiriki). Inatumiwa kama neno la uhasibu, linaloamaanisha kuweka vitu pamoja katika akili ya mtu, kuhesabu au kujumlisha, kujishughulisha na mahesabu.

Imekamilishwa kwa kila kazi njema : Mungu anatarajia tuelewe mapenzi yake na tupewe nguvu ya kufuata kwa utii kwa kufuata kanuni za kibiblia katika Neno lake.

kubadilishwa : *Metamorphoó* (Kigiriki). Kutoka kwa ambayo tunapata neno *metamorphosis* . Kubadilika kuwa kitu tofauti kabisa, kama kiwavi na kipepeo.

ukweli : Hutoka kwa Neno la Mungu; hufanya wazi ni nini kilicho sawa na kibaya.

kazi : *Poiema* (Kigiriki). Kutoka kwake tunapata neno *shairi* . Kutengeneza kitu; kazi, kazi ya kazi, kazi ya sanaa, au kito.

Maelezo ya mwisho

1. Richard L. Pratt Jr., "1 & 2 Wakorintho" katika *Holman New Testament Commentary*, vol. 7 (Nashville, TN: Broadman & Holman Publishers, 2000), 447.
2. Spiros Zodhiates, *Kamusi Kamili ya Utaftaji wa Neno: Agano Jipya* (Chattanooga, TN: Wachapishaji wa AMG, 2000), 66.
3. JD Watson, *Neno la Siku hiyo* (Chattanooga, TN: AMG Pub, 2006), 21.
4. *Kamusi mpya ya Kimataifa ya Webster ya Lugha ya Kiingereza*; Toleo la Pili Lisilofupishwa; (Springfield, MA: Kampuni ya G & C Merriam, 1944).
5. *Kamusi mpya ya Webster's II Riverside Edition Revised Edition*, Toleo la Ofisi (Boston, MA: Houghton Mifflin Company, 1996).
6. Zodhiates, *Kamusi Kamili ya Mafunzo ya Neno*, 939.
7. HA Ironside, *Maelezo juu ya Kitabu cha Mithali* (Neptune, NJ: Loizeaux Bros, 1908), 212.
8. Ironside, *Maelezo juu ya Kitabu cha Mithali*, 211.
9. Zodhiates, *Kamusi Kamili ya Mafunzo ya Neno*, 1310.
10. Marvin Richardson Vincent, *Mafunzo ya Neno katika Agano Jipya* (Bellingham, WA: Logos Research Systems, Inc., 2002), 1 Wakorintho 13: 7.
11. Zodhiates, *Kamusi Kamili ya Mafunzo ya Neno*, 1424.
12. Vincent, *Mafunzo ya Neno katika Agano Jipya*, 1 Wakorintho 13: 7.

kuhusu mwandishi

Mpumbavu. Mwanafunzi aliye na ugonjwa wa shida. Mhitimu wa shule ya upili na kiwango cha kusoma cha darasa la tatu. Mume asiyejua na baba mnyanyasaji. Wote walielezea Mchungaji Craig Caster wakati mmoja katika maisha yake, lakini Mungu alikuwa na mpango tofauti kwake. Licha ya hofu ya Craig ya kuongea mbele ya watu, Mungu alimwita kwenye huduma ya wakati wote mnamo 1994. Alitoka kwa imani bila elimu rasmi au

shahada ya seminari. Aliwekwa wakfu mwaka 1995 na tangu hapo ameandika vitabu vinne; alifundisha wanaume wengi; nasaha mamia; iliongozwa isitoshe kwa Kristo; na kufundisha maelfu kupitia semina za ndoa na uzazi, mafungo ya wanaume, na mikutano ya wachungaji kote Amerika na kimataifa. Yote kwa neema na nguvu za Mungu.

Ingawa Craig alimpa Yesu maisha yake mnamo 1979, mabadiliko yake yalianza alipoanza kukaa ndani ya Yesu na Neno Lake kila siku. Anaamini kweli Yesu anatamani uhusiano wa karibu na kila mmoja wetu. Maisha yake hubadilishwa milele kwa sababu anafuata uhusiano huu na anamtegemea Kristo kabisa.

Kuwa na Moyo

Ikiwa unajitahidi kuamini kwamba Mungu anaweza kufanya kazi na kupitia maisha yako, pata moyo na hadithi ya Mchungaji Craig. Usiruhusu dhambi zako za zamani, ulemavu wa kujifunza, hofu ya kufundisha au kusema, au ukosefu wa elimu kukuzuie wewe kuwa mtiifu kwa wito wa Mungu maishani mwako. Mungu anatamani kukufanya uwe mwanafunzi wake, na ikiwa umeoa au una watoto, anataka kukufanya uwe mwenzi na mzazi anayemheshimu. Neema yake ni ya kushangaza na haina kikomo. Anakupenda na anatamani kutukuzwa kupitia wewe.

Ahadi ya Mungu Kwako

Asante Mungu kwa ahadi zake nyingi na utoaji. Tafakari ahadi zake kutoka kwa maneno ya "Simoni Petro, mtumwa na mtume wa Yesu Kristo."

Kwa wale ambao wamepata imani sawa na sisi kwa haki ya Mungu wetu na Mwokozi Yesu Kristo:

Neema na amani ziongezwe kwenu katika kumjua Mungu na Yesu Bwana wetu, kama uweza wake wa kimungu umetupa sisi vitu vyote vinavyohusu uzima na utauwa, kwa kumjua yeye aliyetuita kwa utukufu na fadhila, ambayo kwayo. tumepewa ahadi kubwa na za thamani sana, ili kwa hizo mpate kushiriki katika tabia ya Kiungu, mkiepuka uharibifu ulioko duniani kwa tamaa.

Lakini pia kwa sababu hii, mkijitahidi sana, onzeni imani yenu wema, kwa wema maarifa, kwa maarifa kujizuia, kwa kujizuia uvumilivu, kwa uvumilivu utauwa, kwa utauwa wema wa kindugu, na kwa upendo wa kindugu upendo. Kwa maana ikiwa mambo haya ni yako na yamejaa, hautakuwa tasa wala kuzaa matunda katika kumjua Bwana wetu Yesu Kristo. (2 Petro 1: 1-8)

Kuhusu Wizara za Uanafunzi wa Familia

Huduma za Wanafunzi wa Familia (FDM), huduma isiyo ya faida iliyoanzishwa mnamo 1994 na mwanzilishi na mkurugenzi Mchungaji Craig Caster, inajitahidi kusaidia, kuelimisha, na kufundisha mwili wa Kristo kuhudumia familia. Ili kutimiza lengo hili, FDM hutoa vitabu vya kazi, video zinazounga mkono, na vifaa vya mkondoni kwa masomo ya kibinafsi, vikundi vidogo, utafiti wa kikundi cha nyumbani, na uanafunzi wa mtu mmoja mmoja. Wanafanya semina juu ya ndoa, uzazi, uelewa wa vijana, na upangaji wa uanafunzi wa kanisa.

Lengo la huduma ya FDM ni kuwahimiza, kuwafundisha, na kuwaandaa viongozi wa makanisa ya Kikristo kukuza maono ya uanafunzi na kutoa vitabu vya kazi vya kibiblia kuwasaidia kuhudumia familia zao za kanisa. Tangu 1995, maelfu ya watu wamekamilisha masomo ya ndoa na uzazi, na mamia ya makanisa ndani ya Amerika na nje ya nchi wamehudumia makutano yao kwa kutumia vifaa vya FDM. Huduma yao pia husaidia familia nyingi kupitia rasilimali za mkondoni za bure zinazopatikana katika FDM.world.

FDM wanahudumu kimataifa katika nchi kama Urusi, Ukraine, Cuba, Mexico, Afrika, Singapore, Japan, na China. Pata maelezo zaidi katika FDM.world.

